

PRED SENATNIMI VOLITVAMI

Prihodnjo nedeljo, 14. decembra, bomo volivci dela naše dežele poklicani spet na volišča. Goriško okrožje za senat bo namreč moralo izbrati naslednika nedavno umrlemu senatorju Darku Bratini. Po starem volilnem zakonu je na to mesto prišel kar prvi neizvoljeni v deželni merilu, novi volilni zakon pa predvideva nadomestne volitve. Nekaj podobnega se je slab mesec prej dogodilo v Toskani, ko so v enem od senatnih okrožij (Firenze 3 - Mugello) tekmovali trije kandidati, zmagal pa je nekdanji javni tožilec Di Pietro. Goriško okrožje zajema poleg vse goriške pokrajine še del občin videmske pokrajine (med temi vse v Beneški Sloveniji in Reziji) ter tri iz tržaške province (Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor). Po vsem tem je tudi jasno, da je prav tu morda največ volivcev slovenske narodne skupnosti v Italiji, če seveda izvajamo občini Trst in Dolino.

Kot znano, se na teh volitvah potegujeta za izvolitev dva kandidata. To sta časnikar Mitja Volčič za Oljko in podjetnik Dario Mulitsch za Pol svoboščin. Severna liga zadnji trenutek ni mogla (ali hotela) predstaviti svojega kandidata. Že itak sam uninominalni sistem, ki je vedno veljal za volitve v to zbornico (kot tudi za pokrajinski svet), daje večji poudarek kandidatu kot pa stranki ali koaliciji, ki ga predstavlja. Tako se volitve bolj približujejo anglosaškemu oz. amerišskemu načinu izbire glavnih predstavnikov ljudstva.

Kakšen pomen ima sploh danes senat? To je nekaka visoka zbornica italijanskega parlamenta, ki do nastanka republike sploh ni imela voljenih predstavnikov. Senatorje je namreč imenoval kralj, kot je recimo še danes v Veliki Britaniji z lordsko zbornico (*House of Lords*), kjer sedijo plemiči z gotovimi rekviziti ali pa visoki dostojanstveniki anglikanske Cerkve. Sedanji republiški senat ima le nekaj takih senatorskih mest (poleg izvoljenih 315 članov). To so nekdanji predsedniki republike (*senatori di diritto*) oz. od državnega poglavarja imenovani dosmrtni senatorji (*senatori a vita*). Vse kaže, da bodo po novi reformi parlamenta tudi ta mesta ukinjena. V italijanski republiki ima parlament, tako poslanska zbornica kot senat, glavno zakonodajno oblast in politično vlogo ter nadzor nad vlado, ki ji mora ob nastopu izglasovati zaupnico. Obe zbornici sta torej glavni telesi zakonodajne oblasti, ki (kot uči Montesquieu) skupno z izvršno in sodno predstavlja pravo paleto državnih oblasti.

Kaj si pričakujemo slovenski volivci na Goriškem in v drugih predelih dežele, kjer bodo 14. decembra nadomestne volitve za senat? Težko je strniti vse v nekaj vrstic. Jasno pa je, da moramo tu doseči izvolitev predstavnika demokratičnega tabora, ki bo znal pravilno in odločno zagovarjati interese in pričakovanja svojih volivcev. Za to je gotovo najbolj primerna lista Oljke, ki s svojo vlogo in pluralistično ter večnarnodno sestavo edina jamči tudi slovenskim volivcem na tem področju spoštovanje njihove identitete in njihovih osnovnih koristi.

- ANDREJ BRATUŽ

02 Saša Rudolf PRESEDNIŠKE VOLITVE V ZRJ

SVOBODA NE POMENI, DA LAHKO DELAŠ, KAR TI PRIJA IN SE TI LJUBI, TEMVEČ DA VSE TO DELAŠ OB STROGEM SPOŠTOVANJU PRAVIC IN KORISTI BLIŽNJEGA. TO PA ZAHTEVA IZOBLIKOVANJE DRŽAVLJANSKE ZAVESTI.

(Indro Montanelli)

AKTUALNA TEMA V ITALIJI KATOLIČANI IN POLITIKA DANES

DRAGO LEGIŠA

"Rad bi povedal nekaj, kar zadeva vsa-kogar izmed nas, ki se ima za katoličana. Laična država je skupni dom vseh, a dolžnost katoličanov, da pričujejo v javnem življenju, ne bo nikdar ugasnila. Njihova prisotnost v javnem življenju ni odvisna od zmage, ampak od vere, da evangelijska beseda ohranja isto moč, kot jo je imela pred 2000 leti, in da bo enako moč imela čez 2000 in več let."

Tako je pred kratkim dejal predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro na nekem zasedanju v Rimu in se s temi besedami pridružil čedalje številnejšemu zboru krščanskih razumnikov, ki se po sramotnem ali vsaj nečastnem izginotju krščanskodemokratske stranke s političnega prizorišča vprašujejo, ali naj še dalje križemrok čakajo na razvoj dogodkov. Prav ima, kdor ugotavlja, da so danes v italijanskem političnem življenju aktivni tako bivši komunisti (dediči KPI obeh vej) in bivši fašisti (dediči misovskega gibanja MSI), medtem ko so bivši krščanski demokrati dejansko tihi. Vse tri veje, na katere je razpadla nekdanja KD, ki je v Italiji vedrila in oblačila skozi pol stoletja, pomenijo malo več kot nič.

Poslanec Massimo D'Alema, ki je kot glavni tajnik Demokratične stranke levice danes eden najbolj vplivnih politikov v državi, je o vprašanju, ki je predmet tega razmišljanja, pisal takole: "Po mojem se moti, kdor trdi, da morajo katoličani, že kot taki, imeti svojo vlogo v italijanskem političnem življenju. Stranka, ki se je imela za edinega čuvarja katoliških idealov, je izginila s prizorišča in je prav, da se ne pojavi več. Vse ostale velike politične organizacije v naši državi pa so že prepojene - z različnimi nivoji doslednosti in strogosti - z vrednotami katoliškega sveta, z njegovimi stvarnimi zgodovinskimi izkušnjami, z njegovo bogato človeško dediščino" (Massimo D'Alema, *La grande occasione*, Mondadori 1997, stran 11). Glavni izvedenec DSL prof. Barbera pa je enotnost italijanskih katoličanov v politiki označil za "patologijo", torej za bolezen.

Lepo število nekdanjih tudi vplivnih članov krščanskodemokratske stranke se je pred dnevi zbralo v Rimu in razpravljalo o obnovitvi stare KD, vendar v tem pogledu še ni padla zadnja beseda. Še vedno namreč prevladuje mnenje, naj

se ustanovi široka sredinska stranka. Ta naj poleg tako imenovanih liberalnih katoličanov združuje liberalce in republikance ter morda še nekatere bivše socialiste in socialdemokrate. Sredina naj bi predvsem skrbela, da ne bi v okviru "Oljke" imela odločilne oziroma vodilne vloge Demokratična stranka levice družno s Stranko komunistične prenoje. Najdejo pa se tudi takšni bivši krščanski demokrati, kakršen je na primer bivši predsednik republike Cossiga, ki jih zanima predvsem desna sredina in so nje-

VOLITVE V SENAT 14. DECEMBRA

FOTO BUMBACA

SENATNE VOLITVE SO PRED NAMI. SLOVENSKI VOLIVCI NA GORIŠKEM, V DELU TRŽAŠKE IN VIDEMSKE POKRAJINE BOMO 14. DECEMBRA ENOTNO IN SLOŽNO PODPRILI KANDIDATA OLJKE, KI JE ČASNIKAR MITJA VOLČIČ.

S TEM BOMO TUDI GLASOVALI ZA DEMOKRACIJO, ENAKOPRAVNOST IN NOVO ZDRUŽENO EVROPO.

nega glavnega voditelja Berlusconija po zadnjih upravnih volitvah dejansko že odpisali.

Čeprav sta dve veji nekdanje KD trenutno organsko vključeni v Pol svoboščin, to je desno sredino, nista imeli in nimata kdove kakšne teže in vpliva v tej družini. Slednja je v veliki krizi, ki so jo slabi izidi upravnih volitev še poglobili. V velikanski krizi je sam Berlusconi, čigar vodilno vlogo ne ogrožajo le nepovoljni volilni izidi, temveč tudi prvi poraz, ki ga je ta doživel na sodišču, kjer je bil obsojen zaradi poverbe, zagrešene ob nakupu nekega filmskega podjetja. Izvedenci trdijo, da gre šele za začetek sodnih spodsljav in obsodb.

V Polu svoboščin (in tudi izven nje) je marsikdo menil, da bi Berlusconijevo vodilno vlogo lahko prevzel glavni tajnik Nacionalnega zavezništva Fini. Ta je razmeroma mlad in ga ne obremenjuje težave s sodno oblastjo. Hudo pa ga obremenjuje nekaj drugega: njegova preteklost oziroma korenine njegovega političnega gibanja. "Preprosto mislim - je te dni napisal znani in ugledni časnikar Arrigo Levi - da resničen demokrat ne more drugače brati zgodovine fašizma, kot da pride do zaključka, da mora obsoditi Duceja, njegovo politiko, njegov nauk in njegovo stranko... da usodnega prispevka, ki ga je fašizem, nič manj kot komunizem, dal vrsti tragedij v tem stoletju, niti ne omenjam. Poslanec Fini se ne more izogniti takemu branju zgodovine, kot tudi mora zatajiti to, kar je pravil še pred dnevi, da naj bi »Mussolinijeva pot tudi danes predstavlja alternativo kapitalizmu in komunizmu«. Fini bi moral narediti vrsto drugačnih korakov na poti spreobrnjenja v demokracijo. Uspešno je sicer naredil prve korake, a za seboj vleče mnogo fašističnega balasta, ki pobiže zadeva tako ljudi kot ideje," je še poudaril Arrigo Levi.

Da se vrnemo k izhodišču! Omenili smo, kako je predsednik Scalfaro poudaril, da so katoličani "dolžni pričevati v javnem življenju". Iz povojne zgodovine vemo, da so poleg De Gasperijske še trije katoliški politiki, in sicer Dossetti, Fanfani in La Pira, odločilno prispevali k oblikovanju temeljne listine mlade italijanske republike, s čimer so tudi izvršili "dolžnost pričevanja". Bo sedanji rod italijanskih katoliških politikov znal v novih okoliščinah oziroma hotel še "pričevati v javnem življenju"? Tudi to je eno izmed vprašanj, ki se postavljajo v tem političnem trenutku v Italiji.

03 Jurij Paljk / intervju DIOMIRA FABJAN BAJC

04 Danijel Devetak KAKŠEN BOŽIČ ZA LAČNE OTROKE?

05 PRISPEVAJ SVOJ DAR ZA DUHOVNIKE!

06 Marko Vuk OB KRALJEVI RAZSTAVI V SEŽANI

07 Andreja D. Antoni PRIJETNA "VEČERJA BEDAKOV"

09 ZBOROVSKA REVIIJA ZCPZ

10 Iva Koršič, Marja Feinig MALA CECILIJANKA 97

12 Erika Jazbar ČRNI PEKEL POD BELGIJSKO ZEMLJO

12 Erik Dolhar CELOVEC, URADNI KANDIDAT ZA ZOI 2006

14 POBUDA "OVERLAND PRO ANDES"

PRIPRAVE NA POGAJANJA O SPREJEMU V EZ

ALI BO SLOVENIJI DANA ZGODOVINSKA PRILOŽNOST?

MARJAN DROBEŽ

Slovenska oblast in politika že dalj časa prepričujeta javnost, da je po osamosvojitvi vključitev v mednarodne povezave drugi projekt zgodovinskega pomena in razsežnosti. Gre seveda za največji integraciji sedanjega in najbrž tudi prihodnjega obdobja, to je za Nato in EZ. V teh dneh naj bi napori prizadevanja Slovenije dobili pomembno priznanje in potrditev. Predsedniki držav in vlad petnajstih članic EZ naj bi namreč na zasiedanju v Luksemburgu določili, s koliko in s katerimi državami naj bi se predvidoma v marcu 1998 pričela pogajanja za polnopravno članstvo v omenjeni integraciji. Morda bo takšno povabilo prejelo vseh 11 držav kandidat hkrati, ali pa bo izbranih šest držav, med katerimi je tudi Slovenija. Pri tem bi izpolnili juljski predlog Evropske komisije (vlade združene Evrope), ki je za prvi krog pogajanj predvidela Slovenijo, Poljsko, Češko, Madžarsko, Estonijo in Ciper. Te države po mnenju Evropske komisije najbolj izpolnjujejo politična merila, sprejeta na vrhu petnajsterice v Københavnu leta 1993. Poslanci Evropskega parlamenta pa so na svojem zadnjem zasedanju pred nekaj dnevi menili, da je v pogajanja za doslej največjo razširitev EZ treba formalno vključiti vse države kandidatke. Evropski komisar za zunanje zadeve Van den Broek je ob tem poudaril, da širitveni proces, kot si ga zamišlja Evropska komisija, ostaja odprt vsem kandidatkam za članstvo. Vendar je opozoril na potrebno razlikovanje med kandidatkami v procesu širitev. Prezgoden začetek pogajanj z nepripravljenimi bi kasneje imel negativne posledice, saj take kandidatke ne bi bile sposobne uspešno in dovolj hitro reševati velikih problemov. Van den Broek je tako podprl že omenjeni predlog evropske komisije, da bi pogajanja za vstop v EZ začeli

s šestimi državami (med njimi je tudi Slovenija), "ker gre za resnično pripravljene prosilke, razmere v njih se bodo redno preverjale."

Slovenija je izpolnila nekatere pomembne pogoje ter premostila razne ovire, da bi se lahko uvrstila v prvo skupino držav kandidat, s katerimi bo EZ pričela pogajanja za polnopravno članstvo. Tako je bila izdelana in Bruslju predložena celovita strategija pristopanja v integracijo; Slovenija je dosegla ugodno stopnjo gospodarskega razvoja, kjer prednjači pred drugi-

mi kandidatkami; deležna je bila tudi ugodnih ocen v t.i. Agendi 2000, ki je uradni dokument o strategiji EZ za razširjanje te organizacije. Evropski parlament je zavrnil pobudi, da bi pogajanja pogojevali z obveznostjo Slovenije, da bi priznala obstoj in pravice skupine nemško govorečih Slovencev ter sprejela dodatna zagotovila oz. izvršila norme glede pravice tujcev do nakupa nepremičnih in do končne ureditve domnevne dvostranskega spora z Rimom.

STRAN 13

V ZRJ BODO ŠE ČETRTE PREDSEDNIŠKE VOLITVE

SAŠA RUDOLF

Spopad med desnico in levico v Srbiji in pat pozicija v Republiki srbski, kjer so objavili končne rezultate novembrskih političnih volitev. Ker v Srbiji bojkot, čeprav le za las, ni uspel, bodo 21. decembra še četrte predsedniške volitve v zadnjih dveh mesecih. Milošević je znova spretno izkoristil popolni nadzor nad sredstvi javnega obveščanja in prepričal zmagovalce četniškemu vodji Vojislavu Šešelju, ki je veljal za nespornega favorita. Mnogi so celo napovedovali, da bo zagovornik velike Srbije zmagal že v prvem krogu. Režimsko nadzorovana sredstva javnega obveščanja so v nekaj dneh prevesila tehtnico in Šešelji se je moral zadovoljiti z 32 odstotki, medtem ko jih je Milošević kandidat, zunanji minister in veleposlanik v Grčiji Milan Milutinović, zbral 44 odstotkov. V dveh tednih, ki manjkata do balotaže, pa se srbski volivci znajo znova premisliti. Kot nalašč v korist Šešljeve proti zahodu usmerjene politike je prišla vest, da bodo Združene države nadaljevale s finančnimi sankcijami proti Zvezni Ju-

goslaviji, ker Beograd ne spoštuje človekovih pravic na Kosovu, ker zavira pogajanja o nasledstvu in ker ne sodeluje z mednarodnim sodiščem v Haagu. In prav to so argumenti, ki jih navaja Šešelji v svojem programu, saj odločno zagovarja etnično čiščenje na Kosovu, Srbijo kot edino naslednico Jugoslavije in štiti Karadžića, ki ga je haaško sodišče obtožilo zločinov proti človeštvu. Kljub ameriškemu božičnemu darilu je Milošević prepričan, da bo njegov kandidat z umirjenostjo in podporo državne TV prepričal večino volivcev. Bolj kot Šešelji zna Milutinovića premagati poziv k bojkotu.

V Republiki srbski je Karadžićeva stranka izgubila 21 poslanskih mest in večino v parlamentu tudi ob verjetni povezavi s Šešljevimi radikali. Skupno sta stranki izvolili 39 od skupnih 83 poslancev. Bivša Karadžićeva zaveznica, predsednica Plavšićeva, je izvolila 15 poslancev, socialistična stranka, ki je pokorna Miloševiću, 9, muslimanska koalicijska 16, ostala mesta pa pripadajo manjšim strankam. Glasnik poraženih, Krajišnik,

TISKOVNO POROČILO SLOVENSKE SKUPNOSTI

PROTI "MEHANIZMU ZA PRISILNO VKLJUČEVANJE SLOVENCEV V ITALIJANSKE STRANKE"

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je na seji 5. t.m. v Nabrežini razpravljalo o snujčem se novem deželnem volilnem zakonu in ugotavljalo, da to, kar DSL in SKP prikazuje kot prizadevanje za zagotovitev zastopnosti slovenske narodnostne skupnosti v deželnem svetu, je v bistvu mehanizem za prisilno vključevanje Slovencev v italijanske stranke in za onemogočanje njihovega samostojnega političnega nastopanja.

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine se bo po napovedih ponovno zbral 11. t.m. da bi nadaljeval obravnavo sprememb deželnega volilnega zakona. Kot kaže, se bo tedaj izrekel tudi o problemu zastopnosti slovenske manjšine. V tej perspektivi je deželno tajništvo SSK zavzelo naslednje stališče:

1. SSK najprej ugotavlja, da spremembe volilnega zakona, ki so bile v dosednji obravnavi že odobrene, še dodatno krčijo možnosti, da bi slovenska narodnostna skupnost lahko računala na svojo zastopnost v deželnem svetu, še zlasti pa na svojo avtonomno zastopnost. Deželni svetovalci so se namreč izrekli za to, da naj bi odslej izvolile v deželni svet svoje kandidate le tiste liste, ki se bodo predstavile v najmanj 4 od 5 deželnih volilnih okrožij in ki bodo dosegle najmanj 4,5 odstotka glasov na deželni ravni, poleg tega pa so se izrekli za odpravo možnosti povezav med kandidatnimi listami.

2. Spričo gori nakazanih sprememb je toliko bolj potrebno, da deželni svet sprejme posebne ukrepe, s katerimi bi zaščitil zastopnost slovenske manjšine. SSK v tem smislu potrjuje oba predloga, ki jih je 19. novembra posredovala deželnemu svetu v obliki peticije. Prvi predlog ponuja izviren model, po katerem naj bi volili slovenske predstavnike v deželni svet na ločeni listi. Model predvideva, naj bi bil vsaj eden izmed sedežev rezerviran za tako izvoljenega slovenskega svetovalca. Drugi predlog je bolj prehodne narave in se zavzema za to, da bi v pričakovanju dokončne rešitve iz volilne zakonodaje črtali vsaj tista določila, ki so na zadnjih deželnih volitvah leta 1993 povzročila, da edina slovenska manjšinska lista, prvič v svoji zgodovini, ni izvolila lastnega svetovalca, in to kljub temu da je

povečala število prejetih glasov. Ta drugi predlog so nekateri svetovalci italijanske ljudske stranke (PPI) osvojili in ga predstavili v obliki amandmaja.

3. SSK bo v naslednjih dneh ponovno pozvala skupine v deželnem svetu, naj sprejmejo vsaj drugega izmed navedenih predlogov v peticiji SSK. Še več. Kot zadnjo možno rešitev jim bo predlagala, naj bi deželni volilni zakon ohranil možnost povezave med kandidatnimi listami vsaj v prid list, ki so odraz slovenske narodnostne skupnosti. Ta zadnja varianta ima sicer to temeljno pomanjkljivost, da prepušča možnost povezave naposled dobri volji večinskih strank, gotovo pa je v skladu z ustavo, saj gre za model, ki ga že pozna italijanski zakon za izvolitev Evropskega parlamenta, kakor tudi volilni zakon za deželni svet Doline Aoste.

4. SSK ocenjuje, da so povsem nezadostni predlogi, ki so jih v deželnem svetu predstavili svetovalci DSL in SKP za olajšanje izvolitve slovenskih kandidatov na listah večinskih strank. Če bi deželni svet odobril le ta korektiv, bi dokončno pokopal možnost samostojnega političnega nastopanja slovenske manjšine. Poleg tega ne gre spregledati, da bi bila izbira slovenskih kandidatov v tem primeru naposled prepuščena dobri volji vodstev večinskih strank, kar bi seveda bistveno omejevalo pravico do politične zastopnosti Slovencev v Italiji.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

V SLOVENIJI IN V MANJŠINI BO OD SEDAJ ZMAGOVALA STROKOVNEJŠA POLITIKA

Nedavne predsedniške volitve v Sloveniji so med drugim bolj kot kdaj koli prej pokazale, da lahko uspe le strokovna in dosledna politika. Zdi se, da sta strokovnost in doslednost tista odločujoča dejavnika vsakršne politike, pa najsi bo ta leva ali desna, stara ali nova, proti katerima načelno ni mogoče ugovarjati. Takšno stališče so namreč udeležili slovenski volivci, opredelitev volivcev pa je za demokracijo slej ko prej osrednje dejanje, ki ga je nujno v celoti in brez pridržkov sprejeti.

In kakšna naj bi torej bila strokovna oziroma dosledna politika? Predvsem v tem, da zastopa interese volivcev svojega idejnega kroga v vsakem trenutku in povsod, brez popuščanja in nečistih kompromisov. Dalje v tem, da se ves čas in ob vsaki priložnosti obrača na svoje volivce s svojimi stališči, s katerimi osvetljuje vse pomembne dogodke svetovnega in domačega političnega prizorišča. Končno je bistvo strokovne in dosledne politike, da ima ves čas odločno pobudo in ne dopušča nasprotnikom nikakršnega predaha. Nemara še važnejše pa je, da kot politika ne živi v zraku, temveč da si za svoje ljudi prizadeva povsem dobesedno, namreč z njihovo umestitvijo na vplivna mesta v vseh pomembnih institucijah in ustanovah od gospodarskih pa tja do kulturnih. Strokovna in dosledna politika je slednjič na svojem idejnem bregu obvezno enotna in se nikdar ne pusti zapeljati skušnjavi, da bi zaradi raz-

ličnih notranjih pogledov ogrozila složnost svoje vsakokratne politične akcije. V kolikor s tukaj navedenimi načeli pogledamo delovanje pomladnih strank, postane jasno, zakaj so doživele neuspeh, čeprav so na lanskim parlamentarnih volitvah iztržile kar polovico glasov.

Odločilna vloga strokovnosti in doslednosti v politiki pa velja tudi za druge prostore, med drugimi za manjšinski prostor. Tudi znotraj manjšinskega prostora bo prodornejša in učinkovitejša tista politika, ki bo sposobna večje strokovnosti in doslednosti. Torej politika, ki bo resnično in ob vsaki priložnosti zastopala interese svojih volivcev in to brez popuščanja oziroma vprašljivih kompromisov. Politika, ki se bo ves čas in ob vsaki priložnosti s svojimi stališči obračala na svoje ljudi, seveda pa tudi na celotno manjšino, in to ob vseh pomembnih dogodkih svetovnega, vsedržavnega, slovenskega in manjšinskega prizorišča. Še posebej za manjšino velja, da bo uspešnejša tista politika, ki ne bo lebdela v zraku, temveč si bo prizadevala za umestitev svojih ljudi na vplivna mesta v vseh pomembnih institucijah, od gospodarskih pa tja do kulturnih, da o pomenu in nuji zunanje akcijske enotnosti sploh ne govorimo. Skratka, tako kot v Sloveniji bo tudi pri nas v prihodnjem obdobju upravičeno uspešnejša tista politika, ki bo v večji meri zvesta sami sebi in lastni identiteti, se pravi svojim ljudem.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 / 365473
FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 65.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / DIOMIRA FABJAN BAJC

JEZIK IZRAŽA NAŠO SRČNO KULTURO IN NAŠE DUHOVNO ŽIVLJENJE

JURIJ PALJK

Prof. Diomiro Fabjan Bajc poznamo tudi kot našo sodelavko, saj se večkrat oglašala na straneh našega tednika s svojimi tehtnimi zapisi. Vzpodbudo za intervju z njo pa smo dobili v teh dneh, ko smo v roke prijeli njen slovensko-italijanski in italijansko-slovenski slovar, ki je izšel pri veliki italijanski založbi slovarjev Zanichelli. Pa vendar bi bilo premalo, če bi rekli za gospo Diomiro Fabjan Bajc, da je uredila samo ta slovar, saj jo poznamo tudi kot odlično prevajalko slovenskih zahtevnih tekstov v italijanski jezik.

Želeli bi, da kaj več poveste o sebi in svoji življenjski, študijski in delovni poti.

Rodila sem se pred drugo svetovno vojno v Trstu, v revni družini. Moj oče je čevljar, moja mama čevljarska pomočnica, oba sta še živa. Hvaležna sem staršem, da so me šolali (kakor so tudi šolali mojega brata Borisa, profesorja matematike in fizike), saj so bili časi zelo trdi. Po slovenski klasični gimnaziji sem se vpisala na tuje jezike v Benetkah. Skoraj trideset let sem poučevala italijanščino na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah na Tržaškem, sedem let pa sem poučevala prevajanje iz slovenščine v italijanščino na Fakulteti za tolmače in prevajalce v Trstu. Poročila sem se s profesorjem fizike, ki poučuje na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Imava tri pridne otroke, dva sina in hčerko. Eden je fizik - raziskovalec na Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani, drugi študira matematiko v Ljubljani, hčerka pa je profesorica angleškega jezika. Imava tudi ljubljeno vnukinjo. Kot vidite, zelo normalno življenje!

Vaše prvo srečanje s prevajanjem. Zakaj ste se odločili za prevajanje?

Vsega je pravzaprav kriv moj mož. Ko je leta 1968 izšel Rebulov roman *V Sibilinem vetru*, sva ga oba z možem prebrala na dušek. Zdel se nama je izredno lep in vreden, da ga spoznajo tudi tujci, npr. Italijani. Mož me je začel nagovarjati, naj ga prevedem. Dolgo sem oklevala, saj se še zdaleč nisem čutila dovolj sposobno, pa tudi v resnici nisem bila. Prvi prevod je bil zelo reven. Nato mi je pomagal prof. Rebul, ker sem se mu zasmilila, da se tako mučim. Počasi sem se učila, in od takrat se še vedno učim. Prevajanje romana *V Sibilinem vetru* je bilo zame prevajalska šola. Spoznala sem, da se mora človek za prevajalsko delo nenehoma učiti, da nikoli ne zna dovolj. Najprej mora dobro in popolnoma razumeti izvirnik: uživati se mora v avtorja in v vse tančine njegove misli, zlesti mu mora takorekoč pod kožo. To je prvi del postopka, ki zahteva od prevajalca skromnosti. V drugem delu bi pa moral te misli čim ustrezneje izraziti v drugem jeziku. Tu bi moral biti kreativen, a le pri izbiri najboljšega izraza. Zelo me motijo prevodi, v katerih prevajalec po lastnem okusu spreminja pomen izvirnika, ker se mu ne ljubi iskati najustreznejše prevajalske rešitve ali ker se ni potrudil, da bi razumel, kaj hoče avtor povedati. Tak prevod ni ne profesionalen ne resen. Večkrat se poudarja, da mora prevajalec dobro poznati jezik, v katerega prevaja, vendar pa mora prav tako dobro poznati vseh podrobnosti tudi jezik, iz katerega prevaja.

Tako ste se začeli aktivneje ukvarjati s slovenskim jezikom...

Res je. Ko so otroci dovolj odrasli (starejša sta bila na univerzi, najmlajši na nižji srednji šoli), me je začel (spet) mož spodbujati, naj zaigram za štipendijo v Ljubljani za izpopolnjevanje v slovenskem jeziku. Marsikomu se je zdelo smešno, da sem dobila štipendijo v Ljubljani, saj sem vendar učila italijanščino! Nekoliko hudobno so me spraševali, ali obiskujem romanistiko. V resnici sem se skušala izpopolnjevati v slovenskem jeziku, predvsem pa sem skušala spoznati Ljubljano, njeno arhitekturo, njene kulturne ustanove, obiskovala sem gledališče, opero, predavanja. Skušala sem tudi spoznati značaj osrednjega Slovenca, ki je seveda različen od primorskega, kot vsi dobro ve-

mo. Moram reči, da so me v Ljubljani vsi zelo lepo sprejeli, deležna sem bila velike pozornosti in prijaznosti. Zdi se mi, da sem tam kar pognala korenine. Dve leti sem preživela v Ljubljani po tri zelo intenzivne dni na teden. To razdobje mi je zelo pomagalo, da sem poglobila in utemeljila svoje slovenstvo, pa tudi, da sem ugotovila, kako stereotipen, reven in papirnat je kdaj naš pogovorni jezik, kako lepo zvenijo slovenski samoglasniki, če jih izgovarjamo, kot je treba. Začela sem pa tudi zbirati gradivo za frazeološki slovar.

Kdaj ste se pa začeli aktivneje ukvarjati z italijanskim jezikom?

Čudno se sliši, vendar sem se bila prisiljena aktivneje ukvarjati z italijanščino že mnogo prej, ko sem se vpisala na univerzo Ca' Foscari v Benetkah. Čeprav sem pisno italijanščino dobro obvladala (prvo leto sem na natečaju za štipendijo napisala najboljšo italijansko nalogo), sem spoznala, da mi v pogovoru italijanščina nič ne teče; ob kolegih, ki so prihajali iz Firenc ali iz Sienne, sem se zavedala svojih pomanjkljivosti. A to ni bil samo moj problem, to je problem vseh nas, ki živimo na severovzhodnem delu Italije. Ker sem kasneje poučevala italijanščino, sem se morala vsa leta truditi za čim lepši jezik, seveda, in tudi brala sem ogromno.

Kakšne težave ima človek, ko prevaja slovenske tekste v italijanščino?

Odvisto od teksta. Pri Cankarju je zelo pomembna jezikovna melodija. Ko sem prevajala *Podoba iz sanj*, sem pazila predvsem na to, da sem ohranila vsaj nekaj njihovega ritma. Najprej sem prebrala na glas stavek v slovenščini, nato sem ga oblikovala v italijanščini, tako da mi je zvenel podobno. Vsak literarni tekst ima svoje značilnosti, svoj slog, in to bi bilo seveda potrebno prenesti v ciljni jezik. Pomembna je izbira besed, s katerimi prevajamo. Marsikdaj je treba v italijanščini dodati kak pridevnik ali deležnik, ali sploh povedati z več besedami isto misel, sicer zveni preveč pušto. Sicer pa ima vsak prevajalec svoj sistem prevajanja.

Mislím, da ne bo narobe, če povem, da je Vaš prevod Rebulovega romana V Sibilinem vetru izjemno zahtevno delo. Kdaj ste začeli, kako je šlo in zakaj veliki italijanski založniki niso romana izdali?

Na del vprašanj sem že odgovorila. Veliki italijanski založniki niso izdali romana, ker niso navajeni tvegati in ker je roman obsežen. Dolg roman neznanega avtorja ne jamči gotovega zaslužka, prej nasprotno. Za roman se je zanimala založba Einaudi (po zaslugi prof. Claudia Magrisa), Bompiani (po zaslugi prof. Arnalda Bressana), a po čudnem spletu okoliščin je šlo vse v nič. Vedeti moramo tudi, da v osemdesetih letih Slovenci nismo bili tako v modi v Italiji kot zglede, da smo zadnja leta.

Gotovo ste si pri svojem delu ustvarili že sliko, kakšen mora biti dober prevajalec. Ali nam boste o tem kaj povedali?

Ponovila bom, kar sem že prej omenila: dober prevajalec bi moral biti skromen (in večina tudi je takih!), podrejen avtorju, vendar kreativen in domisel pri iskanju prevajalskih rešitev. Avtorjevo misel bi bilo treba čim bolj zvesto prenesti v drug jezik, ne bi se pa smelo suženjsko prevajati besedo za besedo: to je po mojem največja prevajalska napaka!

Večkrat slišimo, da je slovenski jezik skromen. Vi najbrž niste tega mnenja?

Slovenski jezik je bogat in lep, skromno je pa marsikdaj naše znanje slovenščine. Posebno bogat je slovenski glagol. Pomislite, da mi z eno besedo lahko povemo več misli, npr. **prebirati** pomeni večkrat brati, vmes razmišljati, **prebrati** pomeni končati oziroma brati do konca; **preplavati** moramo v italijanščino prevesti z "attraversare a nuoto", **preleteti** z "attraversare a volo" itd., pomislite, da **stopati** prevajamo s "camminare", **stopiti** (razlika je samo v enem samoglasniku) pa s "fare un passo" itd. Slovenski glagol je zelo gibčen in mnogopoveden, z zelo majhnimi sredstvi veliko pove. **Se je zapil** pomeni celo življenjsko zgodbo: postal je alkoholik in mogoče celo umrl. Tudi dovršnost in nedovršnost je zanimiva posebnost, ki izraža slovensko zanimanje za trajanje dejanja. Vsak jezik namreč izraža pogled na življenje govorcev. Zato je vsak jezik v sebi popoln, saj izraža vse tisto, kar se zdi govorcem zanimivo in potrebno. A bolj kot postaja način življenja in mišljenja planetaren, to pomeni po vsem svetu enak, bolj si postajajo jeziki podobni, kar je velika škoda. Jeziki so namreč najbolj zanimivi v tistih podrobnostih, kjer so izvirni in drugačni od vseh drugih.

Ko opazujete danes našo mladino, gotovo vidite tudi Vi, da njihovo znanje slovenščine večkrat močno šepa. Zakaj?

Razlogov je gotovo veliko: omejitve se bom na dva. Prvi razlog je v tem, da imamo premalo možnosti za uporabo in za poslušanje slovenščine v javnosti in v občinah. Razen tega je sociolingvistika v zadnjih desetletjih ugotovila, da je razširjena dvojezičnost nevarna, ker povzroča v manjšinskem jeziku strukturalne spremembe. To se dogaja posebno, če je dvojezičnost enostranska, kot je pri nas v zamejstvu. Ker smo dvojezični, vdira italijanski način izražanja tudi v našo slovenščino, medtem ko slovenščina ne more vplivati na italijanščino, ker Italijani slovenščine ne govorijo.

Pomislite na to, da večkrat slišimo izraz "sem menjal idejo" namesto "sem se premislil", da niti ne omenjam izraza "nečak" (ital. nipo-te) za "vnuk" itd.

Zakaj moramo vsi skrbeti za lep materin jezik?

Jezik ustvarjajo vsi govorci, ne samo intelektualci. Včasih govori t.i. preprost človek lepše od intelektualca. Govor izraža našo srčno kulturo in naše duhovno življenje, pa tudi naše obvladovanje sveta. Jezik je tudi glavni način za sporazumevanje. Če ne znam jasno oblikovati misli, me drugi ne bodo razumeli. Pa še nekaj: jezik je dediščina naših prednikov, izraža bogastvo njihove kulture, zato smo ga dolžni čim lepšega posredovati znanamcem.

Kaj sedaj prevajate in kaj imate v načrtu?

Dolgoročnih načrtov nimam, so pa v vsakem primeru odvisni od možnosti za objavo. Trenutno se oddihujem od dveletnega dela s slovarjem, ki je pravkar izšel pri založbi Zanichelli. Doživela sem hudo razočaranje, saj na kolofonu ob mojem imenu nastopa kot soavtorica dekle, ki je skrbela samo za tehnično ureditev slovarja in ki ne zna besedice slovenščine, mi pa s svojim imenom jemlje polovico zaslug za delo, ki sem ga opravila sama. Stopila sem k odvetniku in založba mi je pisмено obljubila, da ob ponatisu napišejo samo moje ime, in sicer na platnici. To je moja šestnajsta knjiga, pa se mi še ni zgodilo kaj podobnega! Pravkar je tudi izšel prevod Tomšičevih *Savrin*; prihodnji teden bo njihova predstavitev v Kopru.

Kaj si najbolj želite, da bi se na jezikovnem in narodnostnem področju pri nas zgodilo?

Najbolj si želim prijateljskega in mirnega sožitja z Italijani, zato tudi prevajam. Pogoj za tako sožitje pa je gotovo priznanje naših jezikovnih pravic. Morali bi imeti pravico, da uporabljamo svoj jezik z oblastmi, v uradih, na pošti itd. Ob tem bi se nam morali Italijani toliko približati, da bi se v šoli učili našega jezika in naše kulture, tako da bi nas vsaj za silo razumeli in nas spoznali. Samo na ta način bi se v Trstu kaj spremenilo. Prepričana sem, da bi se tudi odnosi v sami manjšini izboljšali, če bi večina bila z nami prijaznejša. Znano je, da skupnosti, ki so pod pritiskom, postanejo agresivne navznoter.

Veseli pa me, da se mnogo naših dijakov vpisuje na univerzo v Ljubljani, saj pomeni, da si želijo stikov z osrednjo Slovenijo. Brez teh stikov se pa ne moremo ohraniti.

3

ČETRTEK
11. DECEMBRA
1997

S 1. STRANI

PRED SENATNIMI VOLITVAMI

V sedanjem primeru vse to predstavlja najbolje kandidat liste, ki je Mitja Volčič, dolgoletni časnikar na italijanski vsedržavni televiziji RAI, njen dopisnik iz Moskve in Bonna ter nasploh zadolžen za srednjo in vzhodno Evropo ter končno direktor prvega TV dnevnika TG1. Obenem je Volčič avtor zanimivih knjig s področja vzhodnoevropske stvarnosti, sedaj pa tudi izredni profesor na fakulteti za diplomatske vede v Gorici. Gotovo so vsi ti pravi rekviziti za njegov vstop v rimski senat, kjer bo kot slovenski človek tudi iznašal glavne zahteve naše narodne skupnosti v Italiji. To je Volčič sam potrdil tudi na nedavnem srečanju s slovenskimi volivci v Gorici in dejal, da bo to delal prav z veseljem.

Zato bomo slovenski volivci v nedeljo, 14. decembra, oddali svoj glas slovenskemu kandidatu liste Oljka, ki bo edino jamstvo za ohranitev in razvoj odprte obmejne politike, sožitja in vrednotenja slovenske manjšine, s tem pa tudi modernega pristopa v novo Evropo.

DVANAJSTERI:

ZVONE ŠTRUBELJ

KAKO SO POSTALI
TRDNA IN NEUNIČLJIVA
SKUPNOST (6)

Iz evangelijskih poročil je dokaj lahko ugotoviti, da je Jezus postopoma, čeprav v zelo hitrem času, odkrival svoje mesijansko poslanstvo. Od Janezovega krsta in bivanja v puščavi do vpoklica prvih učencev in izvolitev dvanajstih je moralo preteči le nekaj mesecev. Dvanajsteri so nato pri iskanju in odkrivanju Jezusovega poslanstva imeli pomembno vlogo. Tako v evangelijskih večkrat beremo, da določenih Jezusovih izjav in pogledov niso razumeli. Za Jezusa so bile njihove reakcije kot ogle-dalo, v katerem se je gledal in s tem ostril pravo vsebino svojega oznanila. Šlo je za težaško duhovno delo, saj vemo, kako trdo je navdušiti in preoblikovati odraslega človeka, ki ima že svoje navade, svoja trdna prepričanja in ustaljeno strukturo vrednot, ki jo težko podere in gradi na novo. Skupina dvanajstih v tem pogledu ni bila enostavna, saj v njej srečamo različne značaje in različne težnje, od svojeglavega in trmastega apostola Petra do ambicioznih Jakoba in Janeza, ki bi rada v Jezusovem kraljestvu sedela na prvih stolčkih, do Simona Gorečnika s težnjo po političnem reševanju problemov, do Juda Iškarijota, ki je z Jezusovo stvarjo režiral svojo igro.

Vsekakor je Jezusu uspelo iti onstran vseh teh značajskih potez in priti do jedra vsakega od dvanajstih, tudi Juda Iškarijota. Prav njegova smrt je dokaz, da je šlo za nekaj tako velikega, da po izdajstvu ni bilo več možnosti izbire med življenjem in smrtjo. Juda ni izdal le Jezusa, izdal je tudi sam sebe, svojo najglobljo vero in duhovno pripadnost, ki ga je tako temeljno določala, da se po izdaji ni več prepoznal. Jezus ga je na novo rodil, on sam pa je izbral raje smrt. Zares, po vsem tem, kar je doživel z Jezusom, mu ni bilo več na razpolago drugega, kot da se ga oklene ali pa da dokončno propade.

V naših razmišljanjih smo tej močni duhovni navezi med Učiteljem in učenci rekli duhovno očetovstvo in sinovstvo, ki postane tudi najgloblje prijateljstvo in idealen pogoj za kreativno in celostno doživljanje in razvijanje osebnega življenjskega poslanstva. Tak odnos se ne prekinje s smrtjo duhovnega očeta, ker presega časovno omejenost in ni odvisen od fizične navzočnosti. Po svoji naravi pripada duhovnemu redu, kjer čas izgubi svoj odločilni pomen. V številnih primerih karizmatičnih osebnosti, npr. redovnih ustanoviteljev, vidimo, kako prav smrt duhovnega očeta onemogoči duhovnim sinovom nov proces rasti. To je še bolj očitno prav v primeru Jezusa in dvanajstih.

Smrt Jezusa iz Nazareta je trdno jedro skupnosti dvanajstih najprej dobesedno razpršila. Le najmlajši od učencev naj bi po poročilu četrtega evangelija stal pod križem. Vsi drugi so se razbežali "hitrih nog naokrog". A vendar, razen "sinu pogubljenja", kot evangelisti imenujejo Juda Iškarijota, so vsi s hitrimi koraki prišli nazaj v skupnost. Jezusova smrt jim je močneje govorila kot vse Jezusove besede. Strnila jih je v neuničljivo skupnost. Začel se je nov proces rasti. Novo jedro Jezusove skupnosti je bilo po Učiteljevi smrti obdarjeno z neskončno, božjo energijo, ki je stotisočkrat močnejša od vsake "jedrske energije". Dogodki okrog praznega groba, srečanja z vstalim Kristusom in binokostni dogodki so očitni dokaz novega razmaha močne duhovne naveze med dvanajstimi (Juda je nadomestil Matija) in Jezusom, ki je v oznanilu dvanajstih upravičeno postal "Kristus", božji maziljenec, Mesija, Odrešenik.

TRADICIONALNI
PRAZNIK DRUŽBE
MARIJE MILOSTLJIVE

Ob prazniku Brezmadežne Marijin dom v ul. Risorta v Trstu oživi, saj je to dan, ko Družba Marije Milostljive obhaja svoj vsakoletni praznik. Doživeta slovesnost je potekala tudi letos. Popoldansko bogoslužje v domači kapeli je bilo priložnost za zahvalo in molitev, sledil pa je kulturni program v prenovljeni dvorani Marijinega doma. Prof. Nada Pertot je z veliko strokovnostjo izbrala in s prirojenjo zlahtnostjo zelo posrečeno predstavila odlomke iz domače in tuje književnosti, uglašene na božično pričakovanje in družinsko življenje. Številno občinstvo ji je zavzeto sledilo.

Slavje je obogatil tudi pomnoženi zbor Novega Svetega Antona, ki ga vodi Edi Race. Ob klavirski spremljavi Tomaža Simčiča je zbor zapel niz Marijinih pesmi iz bogate slovenske zborovske zakladnice.

Okrepljeni in opogumljeni v pričakovanju na Kristusov prihod so se ob koncu večera ljudje vračali v svojo vsakdanjost.

KAKŠEN BOŽIČ
ZA LAČNE OTROKE?

DANIJEL DEVETAK

V času, ko se pripravljamo na masne božične in novoletne požrtije, je prav, da pomislimo tudi na tiste, ki za ta njim oddaljeni svet niti ne vedo. Da vsak dan umre okoli 50 tisoč otrok zaradi lakote, to pojejo že ptički na vejah; in vendar so to že stare novice, ki nikogar več ne ganejo. Tako govorjenje se lahko zdi staro, obrabljeno in zlorabljeno, brez moči, saj o tem slišimo in beremo vsak dan. Toda primerjava med umazanimi in sestradanimi "živalcami" z ugaslimi očmi in osivelo kožo, ki se vsak dan borijo, da bi dočakali jutro naslednjega dne, in nami, zahodnimi požeruhi, ki s sramom in strahom gledamo na tehničnice, ostaja veliko pohujšanje našega časa.

Lahko bi govorili o afriških otrocih z napihnjenim trebuš-

čkom, ob katerih bdijo šakali in roparske ptice; omenili bi lahko tudi znanih 11 milijonov brazilskih otrok brez staršev, brez doma, brez imena, ki jih policija ubija, da le ne bi kradli kosa kruha na mizah bogatinov... Pa pogledimo v ZDA: v civiliziranem in bogatem svetu "ameriških sanj" pet milijonov otrok vsak večer hodi spat brez večerje, ker je starši pač ne morejo preskrbeti. Na drugi strani - vedno v ZDA - vsaj 50% otrok tehta preveč in jih vsako leto umre na tisoče zaradi bolezni, ki jih povzroča preobilica hrane in maščobe!

Pa spregovorimo nekaj o neznanem številu severnokorejskih bolnih otrok, ki jih starši skrbno ne peljejo v bolnišnice, saj bi tako izgubili še tako skromen obrok riža, ki ga podeljuje država. V zadnjih dveh letih je Severna Koreja dožive-

la več poplav, ki so z neverjetno uničevalno ihto razdejale pridelek; za njimi je nastopila še suša, ki je silovito razpolovila, kar je ostalo. Države pa ni uničila samo narava; dosti je pri tem naredil človek s svojo cinično politično igro. Po končani hladni vojni je država brez velikih (komunističnih) partnerjev in gospodarskih sponzorjev ostala dramatično izolirana. Kot taka raje skrbi za orožje in za vojake (ki jih je nad milijon) kot pa za otroke, ki umirajo od lakote. V mestih in na podeželju so zgradili lepe asfaltne ceste,

po katerih se ne vozijo ne avtomobili ne motorji ne kolesa, ampak samo tanki, kanoi, vojaški kamioni in hodijo pešci. To, da otroci umirajo, je za državno politiko še dobro, saj tako lahko ohranjajo odprt dialog z diplomatskimi predstavniki bogatih držav; kam pa gredo humanitarne pomoči, konec koncev ni toliko pomembno...

Kdor je kdaj stal pred črno lakoto nedolžnega otroka, temu beseda *hvaležnost* ne bo le prazna beseda.

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

GIBRANOV "JEZUS,
SIN ČLOVEKOV"

JURIJ PALJK

Pri Mohorjevi družbi iz Celja je nedavno izšla knjiga, ki je zaradi prvega celotnega prevoda dela v slovenski jezik zelo pomembna. Gre za delo pisatelja in misleca Kahlila Gibrana z naslovom *Jezus, sin človekov*. Knjigo je prevedel in ji dodal poglobljeno spremno besedo Boris Šinigoj, izšla pa je v zbirki *Duh veje, kjer hoče*, katere urednik je Janko Jeromen.

Lepo oblikovana knjiga nosi podnaslov *Njegove besede in Njegova dela, kakor jih pripovedujejo in o njih poročajo ti, ki so ga poznali*. Kahlil Gibran je bil pesnik, pisatelj, filozof in slikar, ki se je rodil v Libanonu, pri trinajstih letih pa je odšel v Boston (ZDA), kjer se je prvič srečal z mislijo in pragmatizmom Zahoda. Vzgal se je v krščanskem maronitskem izročilu, a se je kasneje v Libanonu spopolnil v klasični arabski kulturi na sloviti bejrutski šoli modrosti. Vse življenje je ostal razpet med Vzhodom in Zahodom; skušal je postati povezovalni člen med dvema kulturama. Najprej je zaslovel kot odlični slikar, o čemer nas prepriča tudi knjiga celijske Mohorjeve družbe, v kateri so njegove pretanjene in poduhovljene risbe, kakršne srečamo v zgodovini umetnosti 20. stol. zelo redko. Svojo prvo pesniško zbirko je Gibran izdal v arabsščini; med popotovanjem po Evropi je srečal tudi slovitega francoskega kiparja Rodina in z njim prijateljeval. Le-ta ga je opozoril na sorodnost njegovega slikanja in pesnjenja z delom znane Williama Blakea. Po dolgotrajni odsotnosti se je vrnil v ZDA, kjer si je ustvaril "puščavski dom", kot je sam imenoval samoto svojega doma, v katerem je premišljeval in veliko ustvarjal. Umrl je leta 1931 v New Yorku, še prej pa je zaslovel s pesnitvijo *Prerok*, ki je v angleškem jeziku izšla leta

1923 v ZDA. Njegova druga in nič manj privlačna dela so njegovi potomci odkrivali počasi.

V slovenskih prevodih poznamo pesnitev *Prerok* in tudi nekaj drugih pesmi, tokrat pa prijemamo v roke knjigo *Jezus, sin človekov*, ki bo gotovo osvojila marsikatero bralca zaradi odkritega nagovarjanja bralca in zaradi bogate duhovne sporočilnosti. Kahlil Gibran je izjemen pisec in izreden poznavalec tako vzhodnega kot zahodnega človeka, predvsem pa velik ljubitelj Jezusa Kristusa. Knjigo *Jezus, sin človekov* je Gibran napisal poleti leta 1928, ko je nihal med boleznijo in zdravjem, saj je sam takrat prijatelju pisal, da je pisal "en dan zdrav in dva dni bolan". V knjigi je veliko krščanske modrosti, poezije in sufijskega izročila. Lahko se bere kot poezija, lahko pa kot duhovno branje, saj Gibran nudi bralcu dovolj razlogov za tehtna razmišljanja. Knjiga je namreč zgrajena tako, da so v njej kratki zapisi Jezusovih sodobnikov; teh je res veliko, pa naj gre za Ano iz Betsajde, Asaf, ki so mu rekli Govornik iz Tira, ali pa bolj znanega Jožefa iz Arimateje, evangelista Luka in Mateja... Mislim pa, da bo odkritje zase za vsakega slovenskega bralca prav slikovno gradivo, ki nam predstavlja Gibrana v luči, kakršne še nismo poznali, saj so ilustracije-risbe izvrstno umetniško delo.

izziv za naš čas

KAJ SEVA Z OBRAZA?

PETER SZABO

Obrazi in telesa so utelešenje človeških duš. Priznam: stavek sem ukradel iz knjige neke prijateljice. Seveda ponavadi krademo to, kar nam je všeč, in se strinjamo z mislimi, ki jih prepoznamo za svoje.

Šele bogastvo obrazov nam kaže, kako je resnično vsak človek enkratna in nepovnljiva duša. Tega ni rekel samo Cankar pred toliko leti, temveč smo to misel lahko zasledili malo povsod. Ustavimo se in pogledimo, kako je kompleksen človekov obraz, koliko zgodovine je na njem, koliko vsega pove človekov obraz. Punca hiti po ulici, lepa je, otroška, skoraj angel, in grdo gleda okoli sebe, kot nesrečnica, ki je padla v ta umazani svet in se zgraža nad dejstvom, da mora iti skozenj. Mož stopi v avto, ima sončna očala in kodraste lase, temno polt. Bogat je, pa ne samo po obleki in avtu, po pogledu, nekam odtujen, navajen na trgovino in zvitost, ne pozna niti trenutka počitka. Najbrž bi si njegova žena, razen če je tudi ona tako zasvojena, želela tu pa tam imeti moža, intimnega prijatelja, pa ima samo stesiranega živčnega, ki se od časa do časa spomni tudi nje in njenih potreb, toda nikdar ne uspe ugledati njenih želja. Koliko obrazov in koliko odtidenj, koliko zgodovin! To je neke vrste človeška arheologija.

Vse to nam kaže, da je človek prepad. Koliko obrazov je, koliko odnosov na različnih ravneh, koliko ljudi, koliko od-

tenkov v vsakem! Vsi ti podatki so milijardna potenca milijard milijard. In koliko ljudi ne zna videti bogastva teh obrazov, temveč vidi le tistih pet obrazov, skozi katere opazuje ljudi! Velikokrat imamo pogled na ljudi kot na živali. Toliče raznolikosti ne vidim pri psih in mačkah. Toda neka smo se prek televizije naučili gledati na dve vlogi: na do-brega in hudobnega, policaja in lopova, moža in ženo, otroka in odraslega, junaka in ne-uspešneža. Gledamo na vloge in ne na obraze, na utelešenje duhovnega bogastva nekoga. Gledanje obrazov pa je veliko lepša izkušnja, saj ti odpre možnost, da človeka globlje spoznaš in ga bolj spoštuješ.

Lahko pa se ti pripeti tudi nekaj neprijetnega. Pred leti sem z obupom spoznal, da je obraz človeka, ki sem ga poznal malo časa in skušal v njem odkriti skrito duhovno bogastvo, izražal prav to, kar je ta človek bil. Spominjal me je na kislo zelje in klobase, pivo in žgance. Žal je tudi vse notranje bogastvo tega človeka bilo omejeno na to, kar sem omenil. Obraz je neusmiljeno izražal prav to, kar je človek bil v svoji notranjosti. Nobene možnosti ni bilo, da bi se za tem obrazom skrivalo še kaj drugega; ni bilo možnosti, da bi se za obrazom skrivala neka posebna osebnost, ki je niti ni mogel niti slutiti. Vse je bilo takoj jasno in vse je bilo tako žalostno. Nobene skrivnosti, vse je bilo jasno kot ob belem dnevu.

KAMPANJA ZA VZDRŽEVANJE DUHOVNIKOV

PRISPEVAJ SVOJ DAR ZA DUHOVNIKE!

Dandanes ne trpijo več samo drogirani, bolniki v bolnišnicah in nepokretni. Vsakdo izmed nas se vsakodnevno srečuje s težavami: z nevzdržnim življenjem v družbi, v mestnih četrtih in z dejstvom, da ne more več komunicirati z drugimi, srečuje se z osamljenostjo ali pa s razpadanjem družine. O teh stvareh obstaja na kupe podatkov...

Pa vendar v naši družbi obstaja več kot 38.000 "zdravnikov", ki blažijo del teh naših težav. To so ljudje, ki se zavzemajo za mir, "tolažniki" so in ljudje solidarnosti. To so naši duhovniki, ki s tem, da oznanjajo evangelij v naših 227 škofijah, nosijo povsod tja, kjer je to potrebno, solidarnost, tolažbo in upanje. Oni so prvi prostovoljci ljubezni, marljivi in vztrajni v oznanjanju, vztrajni in potrpežljivi, ko nudijo pomoč bližnjemu, pa naj gre za telesnega bolnika ali za človeka, ki je potreben duhovne pomoči. Jezus jih je hotel takšne.

Lansko leto je tem 38 tisoč škofijskim animatorjem ljubezni 167 tisoč ljudi dobre volje darovalo 42,3 milijard lir preko osrednjega urada za vzdrževanje duhovnikov. To pomeni, da je v vsaki župniji vsaj šest ljudi darovalo svoj dar za vzdrževanje vseh duhovnikov, tudi za tiste manj srečne, kajti tudi med duhovniki ni redko najti revščino.

Vsak katoličan, ki se zave da važnosti Cerkve, lahko neposredno pomaga škofijskim duhovnikom, ki so v službi Boga in bližnjega, s tem da daruje svoj dar za vzdrževanje duhovnikov, to je dar, ki ga lahko odštejemo pri davčni prijavi. Poleg tega, da imajo ti darovi izreden pomen za Cerkve, se tudi splačajo iz teh razlogov: če jih boste darovali do 31. decembra letos, jih boste lahko odšteli pri davčni prijavi prihodnje leto (do

dveh milijonov lir na leto). Poštne položnice na tekoči račun št. 57803009 so že natisnjene in nosijo ime naslovnika: Istituto centrale Sostentamento Clero in jih dobite v vaši župniji ali pa na bližnjem

poštnem uradu. Svoj dar pa lahko oddaste tudi z bančnim nakazilom ali pa ga nakažete neposredno na škofijski urad za vzdrževanje duhovnikov: Istituto Diocesano Sostentamento Clero della Diocesi.

PESTRA ŠTEVILKA DECEMBRSKEGA OGNJIŠČA

Decembrska številka Ognjišča prinaša na platnicah deklico, ki zvedavo gleda v fotografski objektiv. Na notranji strani platnice pa je duhovno razmišljanje Jeana Marie Gonina. V pismu meseca Špela samo sebe označi za povprečno najstnico, oče urednik Franc Bole pa ji skuša najti ustrezne odgovore na njena vprašanja. Božo Rustja se je za Ognjišče tokrat pogovoril s predsednikom Državnega

zboru republike Slovenije dr. Janezom Podobnikom; prav tako Rustja predstavlja videmskega škofa Alfreda Battistija, ki je te dni praznoval 50-letnico duhovništva in 25-letnico imenovanja za škofa.

V rubriki *Slike govorijo* so objavljene fotografije o potovanju kipa fatimske Marije po Sloveniji, sledi molitev za slovensko sinodo, ki bo potekala pod geslom *Izberi življenje*. V rubriki *Naši preizkušani* se je tokrat Božo Rustja pogovoril z mladim invalidom Danijem, študentom. Za rubriko *Iz našega sveta* skrbi Silvester Čuk. Najbolj brana slovenska revija pa je sicer poznana zlasti po zgodbah iz življenja, ki jih tudi tokrat ne manjka. Primož Krečič skrbi za dobro rubriko *Jaz mislim tako*, v kateri mladi, tokrat iz Celja, govorijo o aktualnih problemih.

Neutrudni Silvester Čuk piše v *Obletnici* meseca o Antonu Foersterju, ki se ga letos spominjamo ob 160-letnici njegovega rojstva. Čuk je tudi

RADIO OGNJIŠČE SE LEPO SLIŠI TUDI PRI NAS. LAHKO GA POSLUŠATE NA UKV-FM FREKVENCAH: ZA TRST IN TRŽAŠKI KRAS 91,2 MHZ, ZA GORIŠKO IN FURLANIJO 107,5 MHZ. RADIO SLEDI TUDI DOGAJANJU V ZAMEJSTVU!

S tem dejanjem vsakdo prispeva, da bo v naši družbi vedno nekdo oznanjal Kristusove besede potrebnim in trpečim ljudem, ostarelim, ki so vedno bolj sami, mladim, ki so zašli na kriva pota, a vseeno iščejo nekoga, ki bi jim pomagal. S tem darom pomagajte, da se bodo še našli ljudje, ki bodo tolažili potrebne in vse tiste, ki so potrebni naše ljubezni in solidarnosti. Vsakdo, ki je krščen, lahko omogoči, da se to nadaljuje: konkretno moramo torej pomagati za vzdrževanje duhovnikov z darom, ki je namenjen vsem tistim, ki se zavzemajo za mir in ljubezen.

BESEDA ŽIVLJENJA

3. ADVENTNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

PRAVIČNOST JE TEMELJ LJUBEZNI

Deseti december se obhaja kot "dan človekovih pravic". Tega dne je pred 49 leti namreč Glavna skupščina Združenih narodov sprejela listino, ki jo imenuje Splošna deklaracija o človekovih pravicah. Kaj je pravzaprav pravica? Pravica je to, da smeš nekaj biti, da smeš nekaj delati, da smeš nekaj imeti. Osnovna pravica človeka je, da se sploh rodi. O tej pravici je govorila Mati Terezija iz Kalkute, ko je 10. decembra 1979 v Oslu, glavnem mestu Norveške, prejela Nobelovo nagrado za mir. "Po mojem so danes najbolj revne tiste države na svetu, ki so uzakonile splav. Največja nevarnost za mir na svetu so zločini nad nerojenimi otroki."

Ljudje so si izmislili veliko izgovorov, da to imenujejo z drugimi imeni, vendar dejstvo ostane nespremenjeno. Mnogim gre govorjenje o pravici nerojenih otrok do življenja na živce, vendar je tudi to potrebno jasno in odločno povedati. Papež Janez Pavel II. to vedno znova poudarja. Življenje, človeško življenje, ki se spočne pod srcem matere, je največja stvar, ki se more zgoditi na tem svetu. Gospodar življenja je Bog, ki v trenutku spočetja novega človeškega bitja temu sadu človeške ljubezni vdihne svojo podobo - neumrljivo dušo. Vsak človek je ustvarjen enkrat in neponovljiv. Nikoli več ne bo na svetu prav takšnega človeka, kot sem jaz, kot si ti...

Mati Terezija je ob koncu svojega zahvalnega nagovora vse navzoče, med katerimi so bili poleg kralja Olafa vsi člani norveške vlade, povabila, da skupaj zmolijo molitev sv. Frančiška za mir: "O Gospod, dopusti mi, da bom tvoj glasnik miru." Glasnik miru je lahko človek, ki spoštuje pravice vsakega človeka, ki daje vsakemu svoje, ki se dosledno ravna po načelu, ki ga je izpovedal Jezus v svojem govoru na gori: "Vse, kar hočete, da bi ljudje storili vam, tudi vi storite njim." Ko bi se po tem zlatem pravilu ravnali vsi vedno in povsod, bi med ljudmi ne bilo jeze, preprirov in ločitev po družinah, ne bi bilo izkoriščanja, ne vojn in razprtij med narodi. Povsod bi vladalo veselje, h kateremu nas vabi božja beseda današnje nedelje.

Na nekatere osnovne človekove pravice opozarja adventni pridigar Janez Krstnik. Osnovna pravica je pravica do obstanka in dostojnega življenja; pravica do duhovne rasti (vzgoja, izobraževanje, pravilno obveščanje); pravica do svobode (vesti, življenjska izbira, vera); pravica do moralnih vrednot (dobro ime). Te pravice našteva papež Janez Pavel II. v svoji okrožnici Odršenik človek in k tem pravicam se vedno znova vrača. Kristus je postal človek prav zato, da bi pokazal, kako zelo Bog človeka ceni, je poudaril v svoji prvi božični poslanici leta 1978. Prišel je, da bi človeka dvignil nazaj na božjo raven, zato človeka ni dovoljeno zatirati in poniževati.

Mi nismo ne papež in ne diplomati, ki sedijo v Stekleni palači Združenih narodov v New Yorku. Vendar zaradi tega naše delo za spoštovanje človekovih pravic ni nič manj pomembno. Ne bi bilo napačno, če bi v vsakdanjo jutranjo molitev vključili tudi prošnjo: "Gospod, ki tako ceniš in ljubiš vsakega človeka, pomagaj mi, da se bom danes ravnal po tvoji besedi: »Kar hočeš, da bi drugi tebi storili, stori ti drugim.« Posebej naj mi bo pred očmi, kar si nam zagotovil, da vse, kar storimo ljudem v potrebi, storimo tebi. Navdihuj me s spoštovanjem do vseh ljudi, ker v njih živiš in deluješ ti."

pripravil zapis o sestri Nirmali, naslednici Matere Terezije. V rubriki *Kako sva se spoznala* pišejo mladi o prvih ljubeznih, medtem ko je v sredini revije priloga, tudi delo Silvestra Čuka, ki predstavlja cerkvene učitelje in učiteljice, med temi sv. Terezijo Deteta Jezusa. Mladi časnikar radia Ognjišče Tino Mamič je pripravil fotoreportažo z naslovom *Veseli obrazi* in v nji predstavlja mariborsko škofijsko gimnazijo. Odlična rubrika Silvestra Čuka *Priporočamo*, berite slovenski knjigožer št. 1 nam ponuja v branje tri nove knjige, in sicer: *Spomini sestre Lucije* avtorice Lucie dos Santos, *Na varnem in svobodnem* Bernharda Häringa ter knjigo Joža Haložana *Pokošena trava*.

V rubriki *Nebeški zavetniki* so tokrat predstavljeni svetniki Barbara, Miklavž, Ambrož in Lucija. Decembrsko Ognjišče zaključujejo pisma bralcev in pa seveda obvezno razvedrilo z Indijančkom in šalami ter križanko, medtem ko je zadnja platnica posvečena novi cerkvi župnije Marijinega vnebovzetja v Pirničah.

JUP

STATI IN OBSTATI (13)

OTMAR ČRNILOGAR

Drugo težavo bi pa rad malo osvetlil.

Martin Noth v svoji *Geschichte Israels* razločno in zelo utemeljeno pove, da so v SP Stare zaveze arheologu dosegljivi šele dogodki od Jozue ta naprej, da je torej arheologom že Mojzes neoprejemljiv, nedokazljiv, da je torej nekako leto 1200 pred Kristusom meja med zgodovinskim mrakom in svetlobo v SP Stare zaveze.

Da so Adam, njegova soproga Eva, pa še Henoh in Noe zgodovinsko neoprejemljivi, naj bo! Da pa Abrahama, Izaka in Jakoba in celo Mojzesa ne bi mogli zgrabiti z arheološkim in zgodovinskim kavljem, bralcu SP ne gre v račun. In ravno v petih Mojzesevih knjigah, v Pentatevhu so shranjene prenekatere temeljne verske resnice: Stvarnik

človeka je Bog; avtoriteta, ki presoja, kaj je dobro, kaj hudo, je Bog; Abraham ni nekakšen samozvani šejk, ampak se je zanj odločil Bog; Izrael se ni sam osvobodil, ampak ga je egiptovske sužnosti rešil Bog; in najpoglavnejše: deset zapovedi ni izglasoval neki parlament, ne predpisal kakšen vladar, ampak jih je Mojzese narekoval Bog. In še in še bi lahko naštevali. Kar 250 prvih strani SP je takih, ki jih objektivni zgodovinar ne more ne dokazati ne potrditi ne zanikati. Kako torej iz "zgodovinske zadrege" rešiti temeljne resnice SP?

Da še nobenemu arheologu ni prišlo na misel, da bi z motiko iskal Adamova rebra in Evine kosti, je samo po sebi umevno. Menda tudi Abrahamovih še ne iščejo in jih menda tudi ni dovoljeno iskati, čeprav je po judovskem štetju let do njega samo 5758 let in

čeprav so lani v Divjih babah pri Šebreljah arheologi izkopali 45000 let staro piščal razumnega Neandertalca.

Toda:

a) Mar naj arheologe čakam, da bodo v Mrtvem (Trstičnem) morju dokončno znanstveno dokazali Sodomo in Gomoro? Moj čas je prekratek in arheologi prepočasni. Dovolj močan je nauk, ki iz pripovedi izžareva, in to je: greh vpije po kazni in ta pride.

b) Podobna je zgodba o vesoljnem potopu. Noetovo ladjo še zmeraj iščejo na gori Ararat (5156 m). Toda moj čas je prekratek in arheologi prepočasni. Dovolj močan je nauk, ki iz pripovedi izžareva, in ta je: greh vpije po kazni in ta pride.

c) Mar naj arheologe čakam, da bodo v Rdečem morju (Trstičnem) odkrili sledove pohoda Izraelcev iz Egipta in ostanke egiptčanskih bojnih vozov? Moj čas je prekratek in arheologi prepočasni. Iz pripovedi namreč spoznavam,

da se Izraelci niso sami osvobodili, da jih je osvobodil Bog in da jih je kljub njihovi trmi pripeljal čez Sinaj v Obljubljeno deželo.

č) Nimam časa čakati geografije, da bodo določili, kateri od vrhov sinajskega pogorja je prav tisti, na katerega je stopil Jahve in Mojzesu izročil table zapovedi. Božje avtorstvo desetih zapovedi namreč zahteva potreba človeštva. Geografi pa naj le nadaljujejo svoje delo.

Še in še bi lahko nabrali trde znanstvene orehe po SP, a "cui bono" - komu v korist? Recimo, da jutri odkrijejo tisto pravo goro desetih zapovedi. Koliko se jih bo človeštvo trdneje držalo kakor danes? Recimo, da jutri izkopljejo Abrahamove kosti. Koliko bo v človeštvu več abrahamovske vere kakor danes? Zato lahko sklepam, da znanstveni mrak nad svetopisemskimi dogodki vere ne slabi, znanstvena odkritja pa ne povečajo.

DAUJE

OB RAZSTAVI TONETA KRALJA V SEŽANI

SLIKAR DUHOVNE IN NACIONALNE OBCUTLJIVOSTI

MARKO VUK

Tone Kralj, Štanjel, 1928, olje na platno, Moderna galerija v Ljubljani

Kakor je Novi glas že poročal, so v četrtek, 20. novembra, v Kulturnem centru Srečko Kosovel v Sežani odprli razstavo Toneta Kralja (1900-1975). Na ogled so risbe, grafike in olja; razstavljene umetnine pa so nastale v razponu polovice stoletja, od približno leta 1920 dalje.

Višji kustos Moderne galerije iz Ljubljane Igor Kranjc, ki je zasnoval razstavo, ni imel namena postaviti retrospektivnega prikaza, saj je bil prostorsko omejen, zato se je odločil za manjši izbor, ki pa nam nazorno približuje različne tehnike, stilne smeri in raznolike vsebine, s katerimi se je ukvarjal Tone Kralj. Kulturni center Srečko Kosovel v Sežani se je izkazal kot zelo primeren za ta prikaz, saj je to kraj, ki leži ob slovenski etnični meji, nedaleč od Sežane pa je ohranjenih več Kraljevih cerkvenih stenskih poslikav, ki se po svojem pomenu vgrajujejo v same temelje slovenske likovne umetnosti polpretekle dobe (Prem, Avber, Tomaj, Slivje, Lovek pri Divači).

Kakor je znano, je Tone Kralj bil po rodu Dolenjec, a je na Primorsko zašel v času, ko je tu šlo za narodni obstoj, t.j. v času fašizma, zato je s svojimi poslikavami v cerkvah, ki jih je nad štirideset in segajo od doline Trente na severu do Istre na jugu, na tem ozemlju postavil svojevrsten narodni spomenik, hkrati pa vnesel mnogo novosti v dotedanje dojemanje cerkvenega slikarstva. Ko se je še mlad pojavil v teh krajih, je tedanja kritika videla v njem obetajočega preporoditelja religiozne umetnosti, zato je res škoda, da pri svojem delu ni uporabljal trajnejše à fresco tehnike, saj je njegova posebna tehnika à secco izredno zahtevna in draga za vzdrževanje in obnavljanje.

Najstarejša dela, prikazana na razstavi v Sežani, so še iz časa Kraljevega študija na akademiji v Pragi, ko je komaj dopolnil dvajset let, a so se v njegovem umetniškem dojemanju sveta že pojavile nekatere stalnice, zlasti občutek za religiozno in bivanjsko tematiko. To si lahko razlagamo, če poznamo njegovo osnovno duhovno usmeritev, izvirajočo iz težnje po prerojenem krščanstvu, hkrati pa je naravno, da si je generacija, prihajajoča iz strelskih jarkov prve svetovne vojne, še globlje zastavljala vprašanja o človekovem bistvu in si je prizadevala najti nov stilni izraz, ustrezen prelomnim časom. Mladi Tone Kralj je izšel iz tradicije simbolizma in secesije, a se že kmalu pri njem pojavijo zasnovne, ki jih uvrščamo v same začetke ekspresionizma na Slovenskem. Gre za drobne grafike, kjer se izraža strogo linearno, a hkrati obeta, da se bo razvil v ustvarjalca monumentalnih form. Pomemben Kraljev umetniški dosežek so jedkanice oz. ilustracije za Resov preveč Rožic sv. Frančiška, ki so nastale leta 1924 in v katerih je dozorl njegov ekspresionistični slog, značilen po pripovedni redkovednosti, poudarjeni voluminoznosti in po anatomskih deformacijah, izhajajočih iz posebnega duhovnega razpoloženja.

Vendar je ta slogovni radikalizem pri Kralju trajal malo časa, saj je njegov umetniški izraz pod vplivom novostvarnostnih tendenc postal še bolj plastičen in idealistično vzvišen, nekdanje ekspresionistične deformacije odmevajo le še v izrazitih obraznih tipih. Dokaz te usmeritve sta npr. razstavljena prizora Vnebohod in Vnebovzetje (risba s svinčnikom), nastala kot osnutek stenske poslikave za tolmajsko župnijsko cerkev.

Poleg religiozne je Kralja zanimala tudi kmečka in narodnostna problematika, saj je v teh vsebinskih zvrsteh razvil poseben slog, zasidran v realističnem izročilu. Vendar Kralj v tem opusu ni tradicionalno konvencionalen, saj ga prepoznamo po značilnih oblo potekajočih konturah, kiparsko občutenem modeliranju, včasih zadržani ali pa pestri barvitosti in živi pripovednosti. Podobne vzporednice lahko potegnemo tudi pri monumentalnem stenskem slikarstvu v cerkvah, kjer pa se srečujemo, zlasti v poznem obdobju, tudi z vsečnimi realisti-

čnimi rešitvami, očitno v skladu s pričakovanji in ambicijami naročnika. Nikakor pa ne moremo Kralju odrekat formalne dovršenosti in prepričljive pripovednosti.

Svet kmečke idilike, značilna kraška veduta (Štanjel) ali pogled v umetnikov atelje, to so tiste raznolike vsebine, ki razodevajo Toneta Kralja kot bistrega in občutljivega opazovalca, ki pa je osnovno umetniško idejo znal izraziti v formalno in barvno zadržani in na bistveno omejujoči se izvedbi. Kraljevi obrazi niso vsečno mikavni, marveč izražajo človekovo stisko in tragičnost, pri krajinah pa se je podobno kot Pilon znal živeti v značilno jasnost primorskega ozračja in kubičnost lokalne arhitekture. V času med obema vojnama pa ni ostal neobčutljiv za usodo primorskega človeka pod fašizmom, saj je ta totalitarizem znal prikrito ožigosati tudi v cerkvenih poslikavah, podobno tudi povojni komunizem (primer Vrtojba). Že pred drugo svetovno vojno in tudi med njo pa so nastala samostojna umetniška dela, v katerih je ožigosal fašistični teror pod Italijo ter krutost okupatorja, ki je razkosal Slovenijo in obsodil na smrt slovenski narod.

Tudi razstava v Sežani, ki bo odprta še do 20. decembra, dokazuje, da pomeni lik Toneta Kralja v slovenski umetnosti polpretekle dobe posebnost, saj se je s svojo občutljivo in blago naravo odzival na duhovne in narodnoobrambene potrebe primorskega ljudstva, z njim doživljal trpljenje in hrepenenje po svobodi ter bičal absolutizem oblastnikov. Gre pri njegovem opusu za likovno ubeseditev religioznih občutij, beg v svet kmečke idilike, za dokumentacijo nacionalne tragike Primorske pod Italijo, vse pa temelji na njegovem osnovnem humanističnem izhodišču, zraslem iz preroditvenih težnj sodobno pojmovanega krščanstva.

O KULTURNI USTVARJALNOSTI KATOLIČANOV V ITALIJI

IVAN ŽERJAL

Pasquale Maffeo, pesnik, pisatelj, literarni kritik in podpredsednik mednarodne žirije, ki je oktobra letos v Madridu podelila III. literarno nagrado Serra Alojzu Rebuli, je na večeru Društva slovenskih izobražencev v ponedeljek, 1. decembra, podal zanimiv oris kulturnega in zlasti literarnega ustvarjanja v Italiji v 20. stoletju s posebnim ozirom na produkcijo krščansko navdihnutih avtorjev.

Še posebej zanimiv je bil tisti del njegovega predavanja, v katerem je govoril o prevladi levice v italijanskem kulturnem življenju. Tu je Maffeo izrazil ostro kritiko na račun povojne politike Krščanske demokracije, ki je iz svojih vrst izganjala izobražence in kulturne delavce, ki niso bili pripravljeni postati

njeni glasniki. To pomanjkanje smisla za kulturo (zgovoren je zaničljiv izraz "cultura-me", ki ga je izrekel nekdanji premier Mario Scelba) pri KD je spretno izkoristila italijanska levica, v prvi vrsti Italijanska komunistična partija s svojim leaderjem Palmirom Togliattijem na čelu. Odprla je vrata izobražencem, književnikom in drugim kulturnim delavcem. Veliko letih je potem prejelo prestižne nagrade, mnogi pa so zavzemali tudi pomembne položaje tako v stranki kot v drugih ustanovah. Na kulturnih straneh italijanskih časopisov še danes lahko beremo recenzije del, ki so jih napisali povečini laični oz. levičarski književniki. Krščanski avtorji so skorajda nepoznani.

In vendar, je rekel Maffeo, je takih avtorjev kar cela vr-

O ODNOSU PRIMORSKE DUHOVŠČINE DO VPRAŠANJA MEJA

GORAZD BAJC

V ponedeljek, 8. decembra, je v prostorih muzeja novejšje zgodovine v Ljubljani dr. Nevenka Troha predavala o slovenskih primorskih duhovnikih in njihovem odnosu do novih slovenskih meja 1945-1947. Na začetku je predavateljica takoj izpostavila več dilem, ki so takrat pogojevale odnos slovenskih primorskih duhovnikov do situacije, ki je nastala po drugi svetovni vojni: npr. narod in vera, vera in narod, komu dati prednost? Kako naj se odloči slovenski duhovnik na Primorskem, kjer je bil obstoj naroda, če bi rapalska meja ostala, ogrožen in kako ocenjevati narodno osvoboditev, ki je obenem prinašala tudi komunizem?

V času mirovnihi pogajanj in pogajanj za mejo je bila slovenska primorska duhovščina enotna v zahtevi po spremembi meja. Razlike so bile v tem, ali brezpogojno podpreti slovenske in jugoslovanske oblasti ali pa tudi zahtevati drugačno Jugoslavijo. Oblikovala sta se dva tabora: ob tem je bilo veliko neopredeljenih, ki so bili novim oblastem sprva vsaj lojalni, v nadaljevanju pa vedno bolj kritični. Med tiste, ki so odkrito podpirali novo Jugoslavijo, spadajo še posebno Virgil Šček, Božo Mila-

novič in Anton Piščanec. Drugi del je že poleti 1945 odkrito nastopil proti Osvobodilni fronti oz. proti Slovensko-italijanski antifašistični uniji (SIAU). V tem krogu, še posebno na Goriškem, so začeli izdajati tudi tednik *Slovenski Primorec*. Med tema dvema skupinama je prišlo do nesoglasij in razhajanj, še posebno glede vprašanja odnosa do cerkvene hierarhije. Posebno skupino, je še dejala predavateljica, so v tem času na Primorskem sestavljali duhovniki-begunci iz Slovenije, ki so prinašali spore iz ljubljanske škofije. Povezali so se s krogom, ki je bil nasproten jugoslovanskim oblastem, obenem pa so tudi bili v neizbežni polemiki s primorskimi duhovniki, ki so s to oblastjo sodelovali.

Na koncu se je predavateljica tudi dotaknila specifičnih razmer v Beneški Sloveniji, Reziji in Kanalski dolini. Tudi med tamkajšnjimi duhovniki je bilo precej prizadevanja za priključitev k Jugoslaviji ali pa vsaj za to, da bi tam živečim Slovincem Italija zagotavljala narodnostne pravice. Njihovo opredeljevanje za Jugoslavijo pa je bilo oteženo tudi zaradi dejstva, da priključitve k Jugoslaviji ni sprejemala večina ljudi.

DRUGI ABONMAJSKI KONCERT GLASBENE MATICE

V torek, 2. t.m., je bil v Kulturnem domu v Trstu drugi abonmajski koncert GM za sezono 1997/98. Tokrat sta nastopila komaj dvajsetletni ruski violinist Igor Malinovski in avstrijski pianist Christopher Hinterhuber.

Če smo na prvem letošnjem koncertu imeli priložnost pri-

sluhiniti pretežno glasbi iz 18. stol., je tokratni spored obsegal v glavnem velike skladatelje 19. stol.: slišali smo Beethovovo Sonato op. 12 št. 3 v Es-duru, Schumannovo Fantazijo op. 131 v C-duru v Kreislerjevi priredbi in Brahmsovo Sonato op. 108 v d-molu. Četrta skladba, *Carmen fantasie* Franza Waxmanna, je predstavljala pogled v 20. stol., saj je nastala l. 1947. Igor Malinovski je sicer še zelo mlad, a že uveljavljen violinist; v prejšnjih letih je prejel vrsto prestižnih nagrad (naj omenimo le nagrado Lipizer 1994). S pianistom Hinterhuberjem (tudi večkratnim nagrajencem) je povsem prepričljivo podal koncertni spored. V Beethovnovi začetni skladbi njegove sposobnosti morda niso prišle toliko do izraza, saj je v njej nekoliko prevladoval klavirski del in je violina - kot piše v koncertnem listu - igrala vlogo "pomožnega" instrumenta. Že pri Schumannu pa je bilo drugače, poslušalce je verjetno najbolj prevzelo izvajanje Brahmsove Sonate, pri kateri je ekspresivnost obeh izvajalcev morda dosegla vrhunec. Waxmannove *Carmen fantasie* so s svojo živahnostjo in igrivostjo predstavljale primeren zaključek torkovega koncerta. Na koncu sta Malinovski in Hinterhuber na željo občinstva zagratala še dva dodatka.

Zadnji abonmajski koncert Glasbene matice pred iztekem starega leta bo v torek, 16. decembra, ko bosta v dvorani Nemškega podpornega društva - Deutscher Hilfsverein v Trstu nastopila flavtist Davor Bušić in pianistka Nina Kovačič. IŽ

PRIJETNA KOMEDIJA ZMEŠNJAV

ANDREJA D. ANTONI

Da bi se posmejali breme-
nom tega življenja, nas v Slo-
venskem stalnem gledališču
vabijo na *Večerjo bedakov*. S
seboj morate pripeljati pova-
bljenca, ki osvoji zmago, če v
neumnosti prekaša ostale. Va-
bilo pa je nekam dvorezno, saj
mu je pridn dvom, na kateri
strani sedimo.

Francis Veber, sodobni
francoski filmski in gledališki
ustvarjalec, združuje v kome-
diji like, ki nas s svojimi težava-
mi ganejo, a se ob tem tudi
nasmejemo. Večerje pa prav-
zaprav sploh ni. V dnevni sobi
so ob prazni mizi ljudje, ki se
v svojem življenju ne srečujejo
več ali se še ne poznajo. Pale-
ta komičnih elementov v situ-
acijah, karakterjih in besedah
je vodilo prijetne predstave,
vabila nanjo ob vseh decem-
brskih večerjeh ne kaže pre-
zreti.

Založnik Pierre na večerjo
ne more, pa ne zato, ker ga
njegova žena Christine roti,
naj ostane z njo, saj se v za-
gledanosti vase ne zaveda, da
se v njenih besedah, da ga ti-
sto noč potrebuje, zrcali še za-
dnje upanje, preden ga zapu-
sti. Doma ga priklenijo boleči-
ne v križu, tudi zdravnik mu
ne more pomagati, a za ta več-
er izbrani butec je že tu, na
vratih njegovega luksuznega
stanovanja. François mu kljub
odpovedani večerji dela dru-
žbo in mu razkazuje svoje u-
metelne makete, ob tem pa
pride na dan, da je tudi njega
zapustila žena in to zaradi ne-
kega primitivca. Leblanc, pisa-
telj, ki piše o velikih avtorjih,
ker "upa, da je njihov talent
nalegljiv", mu priskoči na po-
moč. Ob tem pozabi na to, da
je Pierre prav njemu prevzel
Christine. Pri vratih pozvoni
tudi Marlène, Pierrova ljubica,
njen prihod štrene dogajanje
še bolj zaplete. Še dobro, da
François pozna davčnega in-

FOTO KROMA

špektorja Chevala, ki s priho-
dom v stanovanje išče tudi
davčne utaje, a obenem najde
tudi naslov možnega novega
ljubimca užaloščene soproge.
Z njim pa ni nihče drug kot
prav Chevalova žena.

Plenilec v življenju mrgo-
li, zato je tu povabljeni bedak,
ki bolj ali manj uspešno rešuje
zapletene zagate. V svoji pre-
prosti prijaznosti poskuša biti
koristen tudi, ko Pierra pokliče
iz bolnišnice Christine, ki je do-
živela le manjšo prometno ne-
srečo. A besede se mu neho-
te spet zapletajo...

Vladimir Jurca tokrat žal
na odru nismo videli, saj je u-
prizoritev režiral. Ker igra be-
sednih in drugačnih zmešnjav
v tekstni predlogi ne nudi obil-
nice komedijskih zapletov, je
bila blagodejna režiserjeva
lahkotna drža posmehovanja,
ki je na uprizoritev osvežilno
delovala. Žal je bil v prvem de-
janju (delno tudi v samem za-
ključku) ritem predstave ne-
kam preveč upočasnen, zato
pa je drugo dejanje prav goto-
vo vrhunec uprizoritve. Iskri-
vi so tudi posamezni posegi,
kot na primer prizor ob nogo-
metni tekmi ali telefonsko og-

lašanje, ki dogajanju ne širi le
prostorskih dimenzij, saj je v
svoji natančni izdelanosti vse-
kakor večplastno. Škoda, da
je predstava včasih iz hudo-
mušnosti zdrknila malce pre-
več v moralno držo. Prav goto-
vo pa je velika režiserjeva za-
sluga, da je tako spretno us-
merjal posamezne uprizorjene
like, v katerih se pomlajeni del
tržaškega ansambla na odru
počuti zares doma in se strne
v dognane igralske dosežke.
Barbara Cerar (Christine) in
Stojan Colja (zdravnik Ar-
chambaud) sta kljub manj in-
tenzivni prisotnosti na odru
izdelala zanimiva lika. Skoraj
nenehno pa sta pred nami
Vojko Belšak (Pierre) in Aleš
Kolar (François). Njuno poda-
janje je v ritmu predstave ne-
kam preveč nihalo, saj sta zna-
la biti tako briljantna kot za
spoznanje preveč rutinska. U-
vodni prizor z bolečinami v kri-
žu je celo napačno obetal pre-
dstvo, ki ne bo ponudila ne
vem kaj.

V svoje vloge pa so se res-
nično vživeli in v njih vsak po
svoje uživali Gregor Geč (Che-
val), Vesna Pernarčič (Marlène)
in Janko Petrovec (Le-

blanc). Nogometu predani
davčni uradnik, ki dela uslu-
go prijatelju, a obenem ne
more iz svoje toge drža. Za-
prepašenost na obrazu, ko
ob telefonskem pogovoru iz-
ve, da ga njegova žena vara,
nam bo ostala v spominu te
dognane igralske drža. Pija-
nost pogosto dodatno obar-
va komedijo, a podajanje Mar-
lène je v drugem dejanju odi-
grano s preciznostjo, ki ne do-
voli banalnih šablon. Leblanc
pa nas že ob svojem oglašanju
po telefonu prijetno presene-
ti in ko se pojavi pred vrati, s
svojo dodelano držo briljant-
no obvladuje prizorišče.

Igralski dosežki s prepričljivi-
vostjo vabijo, da si to nezahte-
vno komedijo zmešnjav privo-
ščimo v prijetno gledanje.

Francis Veber, **VEČERJA BE-
DAKOV**. PREVOD: Tita Simoni-
ti. SCENA: Marjan Kravos. KO-
STUMI: Zvonka Makuc. LEK-
TOR: Jože Faganel. REŽIJA: Vla-
dimir Jurc. IGRAJO: Vojko Bel-
šak, Barbara Cerar, Stojan Co-
lja, Aleš Kolar, Janko Petrovec,
Vesna Pernarčič, Gregor Geč.

KOLEDAR 1998

Letošnji koledar Goriške
Mohorjeve družbe je izredno
lepo grafično oblikovan. So-
dobna grafična podoba vse-
buje na platnici tudi faksimile
stare slovenske molitve, ki jo
je oblikovalec Igor Devetak
vnesel v moderno grafično
rešitev naslovnice. Sicer pa je
tudi notranja podoba posa-
meznih strani zelo lepa, saj
strani nekako zadihajo, tekst
se lepo predstavi, skratka: pri
GMD so napravili zelo dobro
potezo, ko so dali oblikovanje
v prave in predvsem mlade
roke. Po lepem koledarju
sodeč lahko rečemo, da se je
Igor Devetak držal neke tradi-
cije oblikovanja, obenem pa
je vnesel vrsto grafičnih novo-
sti, katerih se bo potrebno
držati tudi v prihodnje.

Dr. Jože Markuža je uredil
koledar, medtem ko je foto-
grafije in slikovno gradivo pri-
speval dr. Danilo Čotar, pri
sami organizaciji dela pa je
sodelovala dr. Mirjam Simčič,
ki je opravila tudi garaško
delo, saj je poskrbela za sta-
vek. Knjigo je kakovostno na-
tiskala tiskarna Budin s Placu-
te v Gorici.

Po obveznem in izčrpnem
koledarju se prične sklop, ki
mu je urednik dal naslov *Iz
verskega dogajanja* in prinaša
več poglobljenih člankov o
vseslovenskem dogajanju na
verskem področju ter zapise
o življenju Cerkve pri nas v Ita-
liji, vedno s posebnim ozirom
na stvarnost in življenje Slo-
vencev v naši deželi. V tem
sklopu so objavljeni zapisi Sil-
vestra Čuka, Ivana Žerjale, Ju-
rija Paljka, Danijela Devetaka,
Olge Tavčar in drugih avtorjev.
Blok zapisov, ki nosi naslov
Obletnice in jubileji, je v kole-
darju posvečen dvestoletnici
rojstva škofa Barage, sv. Hie-
ronimu, 350-letnici rodiške ce-
rke in še čemu, avtorji pa so
Drago Štoka, Rafko Valenčič,
Edi Race in Ivanka Uršič.

Zanimiv niz zapisov pod
naslovom *Pričevanja* prinaša
zapise Lojzke Bratuž, Branka
Marušiča, Angela Kosmača,
Ade Gabrovec, Rudija Boga-
tca, Marka Tavčarja in drugih,
vsi zapisi pa govorijo o zgo-
dovini in življenju slovenske-
ga naroda v Italiji, veliko jih je
posvečenih tudi zgodovini
naših krajev. V koledarju sledi
poročilo Mohorjevih družb, in
sicer Goriške Mohorjeve
družbe, Celovške MD in
Mohorjeve družbe iz Celja.
Med poljudnoznanstvenimi
zapisi najdemo avtorja Dani-
la Čotara in Nika Tula, me-
dtem ko v sklopu z naslovom
*Furlanija-Juljska krajina, Slo-
venija, Evropa* najdemo pre-
dvsem zapise o stvarnostih v
teh deželah in v Evropi. Tu so
objavljeni članki Andreja
Bratuža, Janeza Povšeta, Egi-
dija Vršaja in Alojza Tula, me-
dtem ko v sklopu *Spominski
zapisi* najdemo celo vrsto pi-
scev, ki so svoje zapise posve-
tili predvsem spominu na
prezgodaj umrle slovenske
dejavne ljudi. Med pisce
srečamo Kazimirja Humarja,
Franca Rupnika, Martina Jev-
nikarja, Marka Tavčarja, Ber-
narda Špacapana.

Sklop koledarja, ki nosi
naslov *Kulturna dejavnost*, je
posvečen kulturi v naši sredi.
Te zapise so pripravili Saša
Quinzi, Majda Danev, Tatjana
Gregorič, Erika Jazbar, Damjan
Paulin in vrsta drugih avtorjev.

V koledarju GMD sta še
sklopa z naslovoma *Skavtizem*
in *Zgodbe življenja*. Te zgod-
be življenja so prispevali Gior-
gio Giannini, Filip Sedmak,
Ivan Kobal in Angel Kosmač.

Tudi za letošnji koledar
GMD lahko mirno zapišemo,
da je veren pričevalec minu-
lega leta iz naše srede, saj
prinaša vrsto pomembnih za-
pisov o slovenskem delu in
življenju v Italiji.

JUP

SLOVENSKE RISANKE IN PISANKE!

Rado se dogaja, da
naši otroci preveč igra-
pretežno takih, ki se jih
ličajo že po nekaj urah. Te
igračke potem obležijo v kotu
in so nam v napoto; če jih pa
hočemo starši kam spraviti,
otroci takoj protestirajo in pra-
vijo, naj jih pustimo tam, ker
se bodo z njimi še igrali. S
knjigami je drugače, saj so
knjige večni zakladi. Po njih la-
hko vedno sežemo in vedno
so nove; naši domišljiji dopu-
ščajo, da se ob branju razvija
in nas ponese v kraje, ki jih
nismo še videli, v kraje, ki jih
ni, a je v njih vseeno lepo. O-
troka bomo najlažje pripravili
do tega, da bo imel lep od-
nos do knjige, če bomo sami
dajali dober zgled. Če nas bo
otrok videl sedeti s knjigo v
roki, bo tudi sam rad segal po
njej. Lepo pa je, če otrokom
posvetimo zvečer kako urico
in skupaj z njim beremo. Se-
veda mislim na knjige za otro-
ke, ki pa so lahko zanimive
tudi za nas, starše.

Pri Mladinski knjigi, zalo-
žbi, ki nosi že ime tako, da
smo lahko gotovi v njeno po-
slanstvo, izdajajo veliko lepih
knjig za otroke. Pred letošnji-
mi prazniki so izdali spet štiri

*Pred Božičem in Novim letom večkrat
razmišljamo, kakšna darila bi kupili našim
otrokom, saj je dejstvo, da v naši družbi na
srečo nikomur več nič ne manjka.*

slikanice, ki bodo kot nalašč
za božično darilo.

Svetlana Makarovič je ena
redkih slovenskih pesnic in
glasbenic, ki se lahko pohvali
s tem, da ima lastno zbirko
pravljic in čarobnih zgodbic
pri kaki založbi. Mladinska
knjiga ji namreč izdaja zbirko
Svetlanovčki, v kateri so vse
njene pravljice. Odlikujejo jih
izredno lep jezik, izbrusen slog
in velika domišljija. Svetlana
Makarovič ima kot dobra glas-
benica poseben posluš za je-
zik in pripovedovanje. Njene
pravljice so v slovenskem slo-
vstvu našle svoje mesto, pri
otročih pa vnete privržence.
Njeno zadnje delo je pravljica
Ščeper in MBA, ki jo je zelo
lepo ilustriral Gorazd Vahen.

Otroci, ki v nedeljo zjutraj
radi gledajo risanke po televi-
ziji na TV Slovenija, bodo z ve-
seljem vzeli v roke knjigo *Ra-
dovedni Taček v galeriji*, v ka-

teri bodo s pomočjo radove-
dnega psička zvedeli veliko
novosti o likovnih umetnostih.
Evelina Umek je napisala lepo
pripoved, ki jo je popestrila s
številnimi podatki. Samo Jen-
čič pa je knjigo zelo lepo ilu-
striral in opremil!

JURIJ PALJK

Vsi predobro poznamo
Walt Disneyeve risanke, zato
bo tudi knjiga *Aladin - Zgod-
be iz Agrabaha* s podnaslo-
vom *Sedem izvirnih zgodb o
Aladinu in Jasmini* našla svojo
pot do mladih bralcev. Napi-
sala jo je Katherine Applega-
te, poslikala Fred Marvin in
Josè Cardona, v slovenski jezik
prevedla Dušanka Zabukovec.

Na televizijske zgodbe nas
bo spomnila tudi knjiga *Pikijev
čarobni Božič* izpod peresa
Erica Hilla. Knjigo o pripetljajih
nežnega psička Pikija je v slo-
venski jezik prevedla Jana Želj-
ko. Otroci se bodo na Pikijeve
dogodivščine gotovo naveza-
li, še najbolj pa nanj, saj s svojo
nežnostjo vsakogar očara.

Ne moremo mimo dejstva,
da je prav televizija tista, ki
najbolj tekmuje s knjigo. Nje-
na smrtna sovražnica je, saj
gledalca odvrta od branja.
Otroci se hitro navežejo na te-
levizijske junake. Prav zato
imajo tako velik uspeh risanke,
s katerimi otroci navežejo tak
stik, da jim postanejo prava
navada. Kot v vsaki svari, je

gotovo najboljša srednja pot,
se pravi, da starši poskrbimo,
da otroci gledajo risanke in
obenem berejo knjige. Vsee-
no pa sta čas in ritem našega
življenja taka, da otroci hočeš
nočeš precej časa presedijo
pred televizijskim sprejemni-
kom. Ker pa ima že domala
vsaka družina poleg televizorja
tudi televizijski rekorder,
lahko starši vplivamo na to, kaj
bodo naši otroci po televiziji
gledali. Tako lahko sami izbe-
remo in odločimo, na katere
stvari se bodo navezovali.

Pri Mladinski knjigi so izdali
štiri videokasete z naslovom
Pikijeve dogodivščine. Gre za
lepe risane filme o psičku Piki-
ju, ki ga je narisal Eric Hill in
ima lep uspeh tudi drugod v
svetu. V slovenski verziji pri *Pi-
kijevih dogodivščinah* sodelu-
jejo slovenski igralci Dare Va-
lič, Jurij Souček, Gojmir Leš-
njak, Maja Sever in pevec Mar-
jan Bunič, režiral pa jih je Ma-
tjaž Žbontar. Za lep slovenski
prevod Pikijevih prijetnih do-
godivščin je poskrbela Marja-
na Honigsfeld Adamič. Zakaj
toplo priporočamo te video-
kasete? Predvsem zato, ker v
teh lepih risankah ni niti naj-
manjšega nasilja, zato, ker so

barve izjemno lepe, zgodbe
nežne in bodo otroci veseli Pi-
kijevih zgodb. Predvsem pa
zato, ker so risanke sinhroni-
zirane v slovenskem jeziku.
Dejstvo je namreč, da na Slo-
venskem do nedavnega sko-
raj ni bilo slovenskih risank in
so zato naši otroci skoraj iz-
ključno gledali italijanske ri-
sanke in se tako hote in neho-
te učili le Dantejevega jezika.
Toplo priporočamo slovenske
risane filme, ker je to važno
za naše otroke, saj bodo po-
slušali izbrano slovensko be-
sedo, se navadili novih, lepih
besed in obenem se bodo tudi
načuli kake nove slovenske
pesmice, kar ne bo odveč. Ri-
sanke so kot nalašč za otroke
slovenskih staršev v Italiji, saj
jim v poplavo italijanskih risa-
nih filmov prinašajo požirek
materinega jezika. Iz prakse
dobro vemo, kako močan
vpliv ima televizija na jezik na-
ših otrok in na naše govorje-
nje. Tudi zato priporočamo
slovenske *Pikijeve dogodivšči-
ne*. Ko jih bodo otroci večkrat
gledali, jim bodo pesmice pri-
šle v uho, slovenski jezik jim
bo manj tuj, kot jim je sicer,
če gledajo samo italijanske ri-
sane filme.

7

ČETRTEK
11. DECEMBRA
1997

MIKLAVŽEVANJE PRI NAS

Sv. Miklavž ni obdaril samo otrok na Katinari, ampak tudi drugod na Tržaškem. Posnetek z miklavževanja v Šempolaju (Foto Kroma)

Leto dni je minilo, kot bi trenil. Le še nekaj tednov bomo pisali letnico 1997 in se še za korak približali okrogli številki 2000. Že smo sredi decembra, meseca praznikov in daril. Otroci so prišli na svoj račun za sv. Miklavža, prijaznega starčka, ki ne pozabi nikogar in obdaruje tudi nekoliko porednejše malčke.

V slovenskem svetu sega praznovanje tega svetnika v samo ljudsko tradicijo. "Tekmec" Dedek Mraz, brez verskega predznaka, ni mogel izpodrinuti sv. Miklavža. Kot je pokazala javnomnenjska raziskava v Sloveniji, kar 36 odstotkov vprašanih še vedno "verjame" vanj.

V rdeči plašč in škofovsko kapo oblečeni belobradi starček je prejšnji teden obiskal tudi številna naša društva na Tržaškem, Goriškem in Videmskem, prišel pa je tudi na nekatere šole. Na Katinari, v

šoli, poimenovani po Franu Milčinskem, so za to priložnost pripravili prijetno igrico. Otrokom so pomagale učiteljice. V igri so nastopale zvezdice, snežinke, zajčki, nagajivi muc, sneženi mož - in vsi so nestrpno pričakovali, kaj jim bo prinesel Miklavž. Nekoliko so bili v skrbeh, ali so bili dovolj pridni. Bali so se, da bo njihova košara ostala prazna. Na koncu pa se je vse srečno izteklo. Katinarski osnovnošolci so prepričljivo recitali, peli in igrali. Nastopov na odru so že vajeni, saj sodi gledališka vzgoja na tej šoli že v tradicijo. Ko je bilo predstave konec, je otroke obiskal Miklavž ter jih obdaril.

Kdor pa sedaj ni dobil darila, kakršnega si je želel, naj ne obupa. V tem prazničnem decembru pa vse do Svetih Treh Kraljev bo priložnosti še dovolj.

HJ

BOŽIČNI KONCERT NOVE TRŽAŠKE KREDITNE BANKE

Pod okriljem Nove Tržaške kreditne banke in zavođa Banca Antoniana Popolare Veneta bo v četrtek, 11. decembra, ob 21. uri v stolnici sv. Justa v Trstu božični koncert, na katerem bo nastopil mednarodno znani ansambel *I Solisti Veneti* iz Padove pod taktirko Claudia Scimoneja. Skupina se je

pred kratkim vrnila z dvo-mesečne turneje po raznih mestih v Evropi in v svetu. Spored koncerta obsega v glavnem dela baročnih skladateljev, od Haendla, Vivaldija in Tartinija do Corellija, Paganinija, Rossinija in Bacha. Solistične točke bodo izvajali Myriam Dal Don, Mauro Maur in Marco Fornaciari. Gre torej za enkratno priložnost, ki je ne gre zamuditi.

**nuova banca di credito di trieste
nova tržaška kreditna banka**

vključno vabi

danes, 11. t.m., ob 21. uri v stolnico pri sv. Justu

**NA BOŽIČNI KONCERT
I SOLISTI VENETI**

dirigent Claudio Scimone

Na sporedu: Haendel, Vivaldi, Tartini, Corelli, Paganini, Bach.

SKD IGO GRUDEN

prireja pod pokroviteljstvom Zadrúžne kraške banke in v sodelovanju s Kraško gorsko skupnostjo

KAMEN...

VI. RAZSTAVA KAMNITIH IZDELKOV

13. in 14. decembra 1997, župnijska dvorana sv. Roka v Nabrežini. Urnik: 10.-12. in 16.-20.

DR. DOLHAR POTRJEN ZA PREDSEDNIKA

V petek, 5. decembra, je bil v restavraciji Daneu na Opčinah 7. redni občni zbor Slovenskega zdravniškega društva, ki je potrdil dr. Raika Dolhara za predsednika. Občni zbor je tudi nudil priložnost, da so prisotni počastili 15-letnico ustanovitve društva.

Občnega zbora se je udeležilo res veliko število slovenskih zamejskih zdravnikov in farmacevtov. Predsedniško poročilo je vsebovalo pregled opravljenega dela in finančnega stanja, problem v zvezi s prenehanjem delovanja športnomedicinske ambulante, brošuro 1982-1992, sekcijo za svobodne poklice pri SDGZ in bodoče delovanje. Med opravljeno delo gre vsekakor uvrstiti doslej 111 v glavnem strokovnih, a tudi družabnih srečanj. To je bistveno pripomoglo k strokovnemu izpopolnjevanju naših zdravnikov. V društvo je vstopilo tudi več mlajših zdravnikov, tako da se je tudi odbor pomladil. Žal pa je prenehala z delovanjem športnomedicinske ambulante. Dr. Dolhar je omenil tudi brošuro, ki jo je društvo izdalo ob desetletnici leta 1992 in ki so

FOTO KROMA

jo letos dopolnili s priložo o delovanju do letošnjega leta.

Med razpravo je bilo slišati med drugim predloge, naj bi razširili paleto tematik predavanj društva, naj bi na slovenskih šolah bili prisotni slovenski zdravniki, naj bi prišli v tesnejši stik z zdravniško zbornico. Občni zbor sta pozdravila tudi Branko Šalamun v imenu zdravniškega društva iz Slovenije in predstavnik zdravniškega društva slovenske Istre in Krasa. Večer je popestril nastop ženske vokalne skupine *Musica noster amor*.

RAZSTAVA "KAMEN" V NABREŽINI

6. IZVEDBA PRERASLA MEJE POKRAJINE

ERIK DOLHAR

**Razstava bo v
vaški župnijski
dvorani odprta še
v soboto in nedeljo.**

Nabrežinsko Slovensko kulturno društvo Igo Gruden je pred šestimi leti želelo ovrednotiti umetniško delo domačih kamnosekov z razstavo njihovih umetnin. V društveni dvorani je najprej razstavljal peččica oblikovalcev, z leti pa je njihovo število naraslo. Začeli so prihajati tudi z drugih koncev, medtem ko so se prireditelji morali preseliti v zasilne prostore župnijske dvorane sv. Roka. Tu so v soboto, 6. t.m., odprli 6. izvedbo razstave kamnitih izdelkov *Kamen*, ki jo SKD Igo Gruden prireja pod pokroviteljstvom Zadrúžne kraške banke in ob sodelovanju Kraške gorske skupnosti.

Ko si boste lahko še v soboto in nedeljo, 13. in 14. t.m., od 10. do 12. ter od 16. do 20. ure ogledali to zanimivo razstavo za nabrežinsko cerkvijo, boste na dvorišču pred dvorano najprej naleteli na prve razstavljene kamnite izdelke, med katerimi izstopa lepa velika marmornata miza, delo bratov Zidarič iz Šempolaja. V dvorani, na desni strani, lahko občudujete eno najprijetnejših novosti letošnje razstave: kuhinjo sešljanskega podjetja Pupis, ki je nastala v sodelovanju z raznimi kamnarskimi umetniki in podjetji iz Nabrežine, Pordenone, Vicenze in Oderza. Za štedilnikom je z različnimi vr-

FOTO KROMA

stami in barvami marmorja uprizorjen nabrežinski Breg. Za design je poskrbel Nabrežinec Mario Gruden. Ob stenah in na veliki mizi sredi dvorane si lahko nato ogledate celo vrsto kamnitih eksponatov: od raznih kipcev, "kamnitih slik", do delov hišne opreme za vsakodnevno rabo, kot so vaze, pepelniki, umivalnik ipd. Ne da bi želeli pri tem izpustiti res izredne umetniške dovršenosti prav vseh razstavljenih predmetov, bi opozorili na vogal dvorane, kjer razstavlja že priznana domača umetnika, Nabrežinec Tomaž Caharija in Pavel Hrovatin iz Briščkov. Prvi se predstavlja z originalnim kamnitim umivalnikom, drugi pa v svojem značilnem slogu na "kamniti sliki" uprizarja vinograd pri morju. Ponavljamo pa, da so prav vsi predmeti vredni vsaj nekajminutnega opazovanja in občudovanja. Na stenah dvorane so še nekatere slike znamenitih kamnitih stavb, od svetišča na Vejni do palače parlamenta v Budimpešti.

"Bruno, saj prideš ta konec tedna, ko bomo na prazniku pekli na žaru?" To je bilo normalno vprašanje odgovornih vseh različnih šlager v devinsko-nabrežinski občini in pokojni Bruno je vedno odgovoril pritrdilno tudi v zadnjem času, ko ga je preganjala neozdravljiva bolezen. Bil je pač tak. Sedaj ga, žal, ni več med nami: odšel je v svojih zrelih letih in ni mu bi-lo dano, da bi užival svoj za-sluzeni pokoj. Prehitro ga je pobralo predvsem njegovim dragim, kot raznim društvom, katerih je bil zvest in delaven član. Za njim žalujejo tako balinarji kot smučarji, člani društva Cerovlje-Mavhinje kot člani Sokola, katerim je vedno bil na razpolago. Njegov dobri značaj ni poznal prepirljive besede, njegove delovne izkušnje so bile last vseh.

Kmalu po upokojitvi ga je prizadela neozdravljiva bolezen, kateri se je zoperstavil z vsemi svojimi silami. Kazalo je, da jo je dokončno premagal ali vsaj upočasnili za daljše obdobje, saj se je še minulo poletje povsem razdajal, zadovoljen, da je med prijatelji enak med enakimi. Bližajoča zima pa ga je v ne-

kaj dneh odtrgala njegovim dragim in vsem nam.

Zbogom Bruno, ohranili te bomo v neizbrisnem spominu! Ženi Olgi, sinovoma, hčerki in vnukom naj gre naše najbolj občuteno sožalje.

PRIJATELJ

NOVI POSLOVNI PROSTORI PODJETIJ KOIMPEX IN MALALAN

V petek, 5. t.m., so na Opčinah predali namenu nove poslovne prostore uvozno-izvoznega podjetja Koimpex in Optike Malalan v popolnoma prenovljenem poslopu na Narodni ulici št. 47. Odprtja se je udeležilo res veliko število ljudi. Tudi uglednih gostov ni manjkalo; med temi gre omeniti podpredsednika deželne sveta F-Jk Miloša Budina in predsednika SDGZ Marina Pečenika, ki sta tudi spregovorila pozdravne besede. Simbolični trak sta prerezala lastnika podjetij Vojko Kocman in Milko Malalan. V res okusno opremljeni stavbi na Narodni ulici 47 so v pritličju prostori Optike Malalan, v prvem nadstropju pa uradi podjetja Koimpex.

tos nekateri izmed 28 razstavljalcev. Za prihodnje izvedbe ima društvo v načrtu še kakšne nove obrobne pobude, kot so video posnetki in strokovna bibliografija. Ko smo že pri tem, naj povemo, da bo v soboto ob 18. uri domači strokovnjak Ivan Pertot podrobneje opisal eksponate. Lapornikova je glede bodočih načrtov društva v zvezi z razstavo povedala, da bo njena obogatitev možna le ob splošni podpori ljudi, in se pri tem zahvalila pokroviteljem Zadrúžne kraške banke, sodelavcem Kraške gorske skupnosti, prizadevnemu članu društva Ivo Marušiču, brez katerega razstave ne bi bilo, ter nabrežinski kmetiji Ušaj, s pristno kapljico katere so prisotni nazdravili odprtju razstave ob prigrizku, ki sta ga pripravili domače kmečkoturistično podjetje Žbogar in nabrežinska pekarna Jazbec.

Pozdrave sta posredovala župan Marino Vocci in podžupanja in dolgoletna članica društva prof. Mariza Škerk Kosmina. Vocci je poleg omenjenih pomembnih obljub, da bodo v kratkem odprli prenovljeno Grudnovno hišo, pohvalil organizatorje za poudarilo, ker je kamen od vedno povezan z Nabrežino, danes pa lahko predstavlja pomemben vir za promocijo turizma. "Ta razstava je nedvomno najlepša pobuda društva Gruden," je dejala Škerkova in sklenila s pohvalo umetnikov, ki znajo mrtvo in mrzlo snov, kot je kamen, spremeniti v nekaj skoraj živega, toplega in vsebinsko bogatega.

Naj še omenimo, da je bila doslej razstava tako dobro obiskana, da je celo zmanjkalo priložnostnih zgibank.

POMEMBNA VLOGA PETJA ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

V nedeljo, 7. decembra, je bila v Kulturnem domu v Trstu tradicionalna zborovska revija, ki jo prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov. Ob tej priložnosti so tudi izročili priznanje g. Marjanu Živicu za delo, ki ga je opravil na področju petja na Tržaškem.

FOTO KROMA

Kot je povedal slavnostni govornik, bivši konzul Republike Slovenije v Trstu prof. Tomaž Pavšič, je bilo petje že od nekdaj pomembno za slovenski narod. In to je s svojo prisotnostjo tudi dokazalo deset pevskih zborov, ki so se zvrstili na odru Kulturnega doma. Razen Mešanega pevskega zbora Sv. Jernej z Opčin, ki je svoj nastop odpovedal, so nastopili: MePZ Igo Gruden iz Nabrežine pod vodstvom Bojane Kralj, MePZ Mačkolje (vodi Ivo Lešnik), MePZ Repentabor (Tone Be-

denčič), MePZ Skala iz Gropade (vodi Herman Antonič), ŽePZ Glasbene matice (vodi Tamara Stanese), MoPZ Novi sv. Anton (vodi Edi Race), zbor Jacobus Gallus (vodi Janko Ban), MePZ Lipa iz Bazovice (vodi Tamara Ražem), MePZ Francišek Borgia Sedej iz Števerjana (vodi Bogdan Kralj) in MoPZ Fantje izpod Grmade (vodi Ivo Kralj).

Bila je to revija na sorazmerno dobri kakovostni ravni, saj smo imeli priložnost

slišati nekatere res dobre zборе (npr. ŽePZ Glasbene matice, zbor Jacobus Gallus, MePZ F.B. Sedej, MePZ Mačkolje in MePZ Lipa), že več let pa pogrešamo številne cerkvene pevske zборе, ki so nekoč nastopali na reviji, sedaj pa jih na njej ne vidimo več. Upati je, da jih bomo kmalu zopet videli na deskah Kulturnega doma. Pogrešali smo tudi večje število poslušalcev. Nekoč je ob takih priložnostih bil Kulturni dom nabito poln, sedaj pa...

Že v podnaslovu smo zapisali, da so ob tej priložnosti podelili duhovniku g. Marjanu Živicu, bivšemu župniku v Bazovici, priznanje za delo, ki ga je opravil na področju zborovskega petja na Tržaškem. G. Živic je bil namreč eden prvih odbornikov ZCPZ, pevec, pobudnik, ustanovitelj in tudi voditelj raznih zborov, zato je bilo popolnoma prav, da se mu Zveza za njegove zasluge primerno oddolži. Slavljenju je priznanje izročil predsednik Zveze dr. Zorko Harej (na sliki), zapel pa mu je moški zbor Novi sv. Anton. To je bil tudi vrhunec nedeljske prireditve, ki se je potem zaključila z družabnostjo v foyerju tržaškega slovenskega gledališča. Tam so se pevci in udeleženci lahko srečali v sproščenem in veselem vzdušju.

50-LETNICA SVK V TRSTU

V letu, ko mnoge ustanove in društva proslavljajo petdesetletnico ustanovitve, se tem pridružuje tudi Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu. Zato bo v ponedeljek, 15. decembra, ob 16.30 v cerkvi sv. Antona Novega slavnostna maša, ki jo bo daroval tržaški škof Evgen Ravignani. Po cerkvenem obredu se bo proslava nadaljevala v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v prvem nadstropju, kamor so povabljeni mnogi člani in prijatelji. Tam bodo nekateri zaslužni člani prejeli medalje in tudi pergamente v priznanje svojega večletnega delovanja, zlasti v prid poletnih kolonij, ki jih med drugim Konferenca vodi že od začetka.

Na srečanju se bodo člani in prijatelji s Tržaškega lahko spoznali z onimi iz Slovenije in izmenjali svoje izkušnje v dobrodelnem delovanju v današnjem času.

Želimo si nadaljevanje tako potrebnega delovanja, čeprav se nam večkrat zdi, da bi ne bilo potrebno. Kdor pa podrobno pozna stisko in potrebe nekaterih ljudi v današnjem doživljanju bogatega sveta, je drugačnega mnenja. Zato je delovanje Slovenske Vincencijeve konference še vedno zaželeno in hvalevredno!

- VODSTVO

ŽIVAHNO DELOVANJE V SKK

MATJAŽ RUSTJA

Slovenski kulturni klub nadaljuje s svojo dejavnostjo, ki je kar živahna in zanimiva. V soboto, 29. novembra, je bil gost SKK Igor Škamperle, 6. decembra pa so klubovci priredili svojevrstno miklavževanje.

Ugledni gost zadnjega novembrskega srečanja SKK je bil Igor Škamperle, umetnik besede in dejanj, poznavalec zgodovine in filozofije, nenehni plezalec na steni življenja. Po branju nekaterih odlomkov s prvega (*Sneg na zlati veji*) in drugega (*Kraljeva hči*) Škamperletovega romana (odlomke je uredila prof. čka Susič, brali pa so Mišljan, Nada Petaros, /Štoka, Rok Oppelt in Cergol) je avtorja predstavil Ivo Kerže.

V prvem delu je na besednem pohodu doživljanje gore in vzpona, počutje v skrivnostnem svetu moči narave in

strasti človeka. Drugo delo pa raste iz tega. Sveta narave in snovi biti avtor ne zavrže, nasprotno, postavi ga za temelje iskanja kamna modrosti. Ker nam je v življenju dana neskončna svoboda, razprta med dobrim in zlom, je od nas odvisno, če se spustimo živeti življenje. V svetu, katerega vse bolj mrcvari pasivno sprejemanje in védenje, res velja osebni vzpon do Resnice in Kulture, do končne postaje Modrosti in Sreče. Kamen modrosti je v nas samih, le iskati ga je treba; nujno potreben pa je zunanji svet, ki daje oprimke. V tem odnosu nastaja Človek.

Naslednjo soboto, 6. t.m., pa je bilo v prostorih SKK tradicionalno sobotno srečanje, posvečeno družabnosti. Potekalo je namreč *Veselo miklavževanje*. Člani kluba so od sv. Miklavža prejeli darilca z duhovitimi posvetili.

TRŽAŠKA PREDSTAVITEV KNJIŽNEGA DARU GMD

V sredo, 3. decembra, so v Tržaški knjigarni predstavili letošnji knjižni dar Goriške Mohorjeve družbe. Po uvodnem pozdravu upravnika knjigarne Igorja Starca so o knjižnem daru spregovorili tajnik GMD Marko Tavčar, urednik vsakoletnega Koledarja dr. Jože Markuža, prof. Nada Pertot, Lida Turk in prof. Janko Jež. Letošnji knjižni dar vsebuje, kot smo že poročali v predzadnji številki našega lista, poleg Koledarja, tudi jezikovni priročnik *Pomagajmo si sami*, ki ga je uredila prof. Nada Pertot, zatem knjigo spominov prof. Janka Ježa *Življenje moje iz zbirke Naše korenine* in leposlovno delo *Mežnarjeve pridige*, ki ga je napisal znan in priljubljen furlanski duhovnik Giuseppe Marchetti, prevedel pa prav pred kratkim umrli g. Srečko Suligoj. Predstavniki GMD in

avtorji knjig so na kratko orisali vsebino le-teh, poleg tega pa je prof. Janko Jež podal še osebno pričevanje o vzdušju med mladimi v Ljubljani neposredno pred 2. svetovno vojno, med njo in po njej.

ČESTITKE

RODILA SE JE IVANA.

Z mamo Vlasto Terpin in očetom Fabiom Pahorjem ter sestrico Nino se veselijo Fantje izpod Grmade. Ob rojstvu Anastazije pa se Fantje veselijo z Ivom Kraljem in Gregorjem Pertotom. Mami Cirili Kralj in očetu Niku Pertotu ter sestrici Mariji čestitajo, Ivani in Anastaziji pa voščijo vse dobro v življenju.

Voščilom se pridružuje tudi Novi glas.

SKLAD MITJA ČUK IN VZS MITJA ČUK

prirejata

"V PRIČAKOVANJU BOŽIČA... RAZSTAVLJAJO MALI OBRTNIKI"

Otvoritev v ponedeljek, 15. decembra, ob 18. uri v dvorani Zadruga kraške banke na Opčinah.

OBVESTILA

MLADINSKI ODBOR Slovenske prosvete obvešča, da so na razpolago informacije o novoletnih izletih za študente v London, Krakov, Prago, New York in Washington ter na Irsko. Izlete organizira Študentska organizacija Univerze v Ljubljani. Informacije na sedežu Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, Trst, ali na tel. št. 370846 (od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure).

ŽUPNIJA SV. Jerneja na Opčinah vabi vse domače likovne ustvarjalce k sodelovanju pri postavitvi razstave na temo: *Božična skrivnost*. Razstava bo v novem župnijskem domu *Andrej Zink* od 25. decembra do 6. januarja 1998. K sodelovanju vabimo tudi otroke in dijake, saj bo del razstave namenjen otroškim božičnim risbam. Za informacije pokličite telefonsko številko 211276 vsak dan (razen nedelje) od 19.30 do 20.30.

ZBOR "JACOBUS Gallus" prireja v soboto, 13. decembra, ob 20.30 v cerkvi sv. Lovrenca v Šklednju 7. Zborovsko božično revijo. Nastopila bosta še Komorni zbor *Kras* in zbor *Cappella Tergestina*. Vabljeni!

SLOVENSKA GLASBENA šola / Koncertna pobuda-Rojan vabi na letošnje zadnje glasbeno srečanje mladih, ki bo v nedeljo, 14. decembra, ob 18. uri v rojanskem Marijinem domu, ul. Cordaroli 29. Nastopilo bo 9 mladih slovenskih zamejskih glasbenikov, ki bodo posamezno ali v skupinah zaigrali skladbe različnih avtorjev; skupno pa bodo sodelovali pri krstni izvedbi skladbe za 9 instrumentov Toma Hmeljaka. Na sporedu bo tudi prva izvedba samospela za violino in kitaro domačina Pavla Bem-bija. Vstop prost.

VZPI-ANED-VZED prireja v nedeljo, 14. decembra 1997, ob 15. uri na openškem strelišču spominsko svečanost ob 56-letnici usmrtnitve obsojencev na 2. tržaškem procesu. Spregovorila bosta Filibert Benedetič in Paolo Sema, predsedovala bo Daša Bolčina, sodeloval bo MoPZ Tabor pod vodstvom Aleksandra Sluge.

KNJIŽNICA "PINKO Tomažič in tovariši", VZPI-ANPI Opčine-Bani-Ferlugi-Piščanci prireja v nedeljo, 14. decembra 1997, ob 16. uri v Prosvetnem domu na Opčinah razstavo *II. tržaški proces*. Nastopata TPPZ *Pinko Tomažič* pod vodstvom Oskarja Kjudra ter MoPZ in ŽePZ Tabor pod vodstvom Sveta Grgiča. Na sporedu bo tudi okrogla miza, na kateri bosta spregovorila Aleksej Kalc (*Organizacija Borba - krajša predstavitev te veje TIGR*) in Lida Turk (*Obtoženci II. tržaškega procesa - vzorec za razumevanje primorskega odpornišva*). Predvidena so tudi pričevanja udeležencev II. tržaškega procesa. Predseduje Karlo Kocjančič.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca v Trstu bo pro-

slavila petdesetletnico ustanovitve v ponedeljek, 15. decembra. Ob 16.30 bo sv. maša v cerkvi sv. Antona Novega; daroval jo bo tržaški škof msgr. Evgen Ravignani s somaševalci; pel bo tamkajšnji cerkveni zbor. Ob 18. uri bo proslava v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3; na sporedu so pozdravi, govori in nastop ženskega kvarteta *Musica noster amor*. Toplo vabljeni!

GLASBENA MATICA Trst-Koncertna sezona 97/98 (3. abonma)-Deutscher Hilfsverein, ul. Coroneo 15-V torek, 16. decembra 1997, ob 20.30: Duo Davor Bušič, flauta in Nina Kovačič, klavir (Gabrijelčič, Mozart, Genin, Franck). Vstopnice so na razpolago eno uro pred pričetkom koncerta.

V TOREK, 16. decembra 1997, ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah: Vojko Kocjančič, ravnatelj SD-GZ, in Giorgio Rossetti, podpredsednik združenja Dialoghi europei, bosta spregovorila na temo *Italija-Slovenija, Gospodarsko sodelovanje*. Alberto Gasparini bo ob prisotnosti avtorja Egidija Vršaja predstavil knjigo *La Mitteleuropa 2000 e la nuova "Ostpolitik" dell'Italia*. Večer prirejajo knjižnica *Pinko Tomažič* in tovariši, kulturni krožek *Ob pečini-La rupe*, krožek *Istria* in *Skupina 85*.

V SREDO, 17. decembra, bo ob 20. uri v župnijski dvorani v Nabrežini mesečno srečanje. Zdravnik dr. Bernard Špacapan bo govoril na temo: *Zdrava družina*. Sledita razgovor in družabnost.

DAROVİ

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: ob obletnici smrti v hvaležnem spomin na Nadjo Dolenc Žerjav N.N. 100.000.

ZA CERKEV v Nabrežini: Floridan 100.000; Godnič 100.000; Milič 85.000; Caharija 15.000; Terčon 70.000; Zaccaria 35.000; Anica in Ivo Grilanc namesto cvetja pok. Angeli Pahor 100.000; Ferfolja-Garetti 20.000; Garbaz 30.000; Caharija E. 35.000; v spomin na Olgo Jelen daruje Lidija Radovič 50.000; druž. Jelen 50.000; skavti 50.000; Laurenčič 50.000; Pahor M. 30.000; Caharija K. 20.000; Radovič 30.000; Svetlič 10.000; Ciab. 30.000; Okretič 10.000; v spomin na Zoro Pertot darujejo Vera, Anica, Zdravko, Magda, Mitja 100.000; Kakeš 100.000; bolniki 50.000; Jelen 20.000; Rudež 40.000; ob prireditvi za Marijo Ažman 290.000.

ZA KARITAS v Ajdovščini: G.P. 50.000; Tatjana Panjek 50.000, Vilma Sancin 50.000, Marta Godina 50.000.

ZA MISIJONARJA Pedra Opeko: Adrijana Krapež 100.000.

ZA ŽUPNIJSKO Karitas v Koprju: Adrijana Krapež 100.000.

ZA SVETO goro: za pridobljeno zdravje daruje družina Pertot 200.000.

ZA SEMENIŠČE v Vipavi: družina Pertot 200.000.

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksido: M.B. 100.000.

TRŽAŠKA KNJIGARNA - TRST

Do 24. decembra
Vam nudimo

PROMOCIJO SLOVENSKE KNJIGE

POPUSTI OD 10% DO 40%

Vera
Vera Stopper

Cvetje za vsako priložnost

Ul. S. Spiridione 12/A - Trst
tel. 040/763707 - mobilni 0337/535204

PREDVOLILNO SREČANJE Z MITJO VOLČIČEM

Prejšnji teden je bilo v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž srečanje s kandidatom liste Oljka za senat Mitjo Vočičem. Na sestanku je bilo prisotno lepo število volivcev in predstavnikov našega političnega življenja. Kandidat za senat Mitja Volčič je v svojem nastopu poudaril temeljne točke svojega volilnega programa. Tako je dejal, da bo nadaljeval z delom pokojnega senatorja Darka Brati-

ne. Gre za odprto politiko ob meji, za Evropo, za sožitje, za zaščito slovenske narodne skupnosti in za rešitev pomembnih gospodarskih vprašanj, ki se odpirajo na meji še zlasti ob bližnjem vstopu Slovenije v Evropo. Kandidat Oljke, ki je tudi profesor na goriški fakulteti za diplomatske vede, je nato odgovarjal na številna vprašanja in tako še bolj osvetlil nekatere točke svojega programa.

V ponedeljek, 8. decembra, je bila velika dvorana KC Lojze Bratuž resnično prete-sna, saj so jo starši, nonoti, tete, strici in sploh ljubitelji Male Cecilijanke napolnili do zadnjega kotička. Nastop otrok pač privablja največ gledalcev.

Preden se je začel pevski del revije, je imela Marja Feinig kratek, a zelo tehten nagovor (*objavljamo ga tu zraven*). Po veznem besedilu, ki ga je spisala Lidja Jarc, pred vsakim zborčkom pa prebrala Slavica Radinja, se je zvrstilo devet otroških pevskih zborov: z Vrha sv. Mihaela (dirigentka Marja Feinig, pri klavirju Damjana Čevdek); Ladji- ca iz Devina (dirigentka Olga Tavčar, pri klavirju Barbara Corbato); iz Štavnice (dirigentka Nadja Kovic, pri klavirju Tanja Kovic); s Plešvega (dirigentka Damijana Čevdek, pri klavirju Mitja Čevdek); E.B. Sedej iz Števerjana (dirigentka Valentina Humar, pri klavirju Barbara Persič); Oton Župancič iz Štandreža (dirigentka Elda Grauner, pri klavirju Sara Hoban); iz Rupe-Peči (dirigentka Tanja Kovic, pri klavirju Majda Klemš, harmonika pa Manuel Figeli); Kresnice iz Trsta (dirigentka sestra Karmen, pri klavirju Jasna Ziberna); Veseljaki iz Dobrdobera (dirigentka Lucija Lavrenčič, pri klavirju Zulejka Devetak, na orf instrumente gojenci SCGV E. Komel iz Dobrdobera). Vsak zbor je zapel tri pesmice, vesele, poskočne, hudomušne, nekatere iz ljudske zakladnice, pa tudi J. Bitenca, R. Gobca, J. Kuharja, N. Duha in drugih slovenskih glasbenikov. Otroci iz Trsta pa so imeli na sporedu tudi občuteno pesmico Ljubke Šorli Roži Mariji. Topli občutki so nam ogreli dušo, ko smo na odru poleg večjih otrok zagledali tudi prav majhne obrazke, ki so samozvestno in pazljivo sledili zborovodkinjam ter zavzeto odpeli besedila.

Vsi nastopajoči zaslužijo iskreno pohvalo. Za vsakim takim nastopom se namreč skriva mnogo zahtevnih vaj, potrpežljive vztrajnosti pevovodkinj in dobra volja staršev, ki so pripravljene spremljati otroke k vjam. / IK

NAGOVOR GLASBENE PEDAGOGINJE MARJE FEINIG

Spoštovani, zbrali smo se v tej dvorani centra Lojze Bratuž, da bi prisluhnili petju otrok. Mogoče smo pospremili svoje otroke na nastop, mogoče smo prišli poslušat svoje vnuke ali nečake, mogoče nas preprosto veseli petje in smo zato prišli na to revijo. Razlogov je veliko, a gotovo je razveseljivo, da je in bo danes nastopilo veliko otrok in da je veliko občinstva.

Ko človek dela s pevskimi zbori in se sooča tudi s težavami, se včasih vpraša, komu koristi, čemu to delamo? Ali ima smisel vztrajati, vaditi, prepričevati, včasih prositi, utemeljevati in osmišljati, dobro ali tudi ponesrečeno izpe-

MALE CECILIJANKA 97

Otroški zbor Rupa-Peč (Foto Bumbaca)

ljati in se znova lotiti novih nadržtov?

Odgovor je seveda pozitiven. Seveda ima smisel. Celo veliko dobrih razlogov je za vse to in da skušamo našim otrokom posredovati ljubezen do petja in do glasbe nasploh.

Naj poskusim nekaj teh razlogov povedati. Torej prvič: Petje in glasba nasploh sta dragocenost in ni slučaj, da so že v antiki smatrali glasbo za enega najosnovnejših elementov vzgoje. Neki grški filozof je celo trdil, da je najbogatejši človek reven, če nima smisla za petje in glasbo. Zakaj tako? Ker petje oz. glasba nagovori človeka v najglobljih čustvih in mu omogočata dožemanje občutkov, ki jih sama beseda

težko ali celo ne more izraziti. Prav je torej, da otroci že v rosnih letih spoznavajo to govorico. Začetek naj bo igra, čisto veselje in ne strogo šolsko pridobivanje znanja. To se začne kasneje, ko z leti pridobimo določene sposobnosti. Šele tedaj bomo ta prvinski odnos do glasbe (petja) začeli racionalno poglobljati. Ne smemo prehitovati časa in od otrok zahtevati stvari, ki jih le redki - milostno obdarjeni ljudje - zmorejo.

Drugič: Sodelovanje pri vsakem zboru, tudi otroškem - seveda - je odlična šola za življenje. Nauči nas vzajemnega poslušanja, vztrajnosti in smisla za skupnost ter sodelovanje. Nauči nas določenega

reda in discipline, ki sta potrebna za resno in mogoče tudi dolgotrajno učenje pred nastopom.

Tretjič: Kot Slovenci se zavedamo, da je petje eden bistvenih načinov našega narodnega čutenja in bistveni del naše narodne kulturne zakladnice. Pesem nas je spremljala skozi življenje od zibel do groba, kot pravimo, in čeprav so se družbene razmere bistveno spremenile in se je zato spremenil tudi odnos do pesmi, se s tem ni izgubila vloga, ki jo ima slovenska pesem pri oblikovanju narodnih potez v značaju naših otrok oziroma utrjevanju te narodne zavesti pri nas odraslih, če pojemo ali pa le poslušamo. Prav je, da vse to zavestno, ponavljamo, zavestno gojimo!

Prav pa je tudi, da se zavedamo, da je petje le ena oblika izražanja in da moramo otrokom posredovati tudi ostalo, da bodo stopili s čim širšo zakladnico pridobljenih izkušenj in utrjenih lepih navad v življenje. Naši pevski zbori naj zato čim bolj sodelujejo pri vseh oblikah verskega in kulturnega ali prosvetnega delovanja pri nas. Petje pri bogoslužju, sodelovanje pri gledaliških predstavah, ohranjanje ljudskih običajev, kot sta npr. koledovanje ali tepežkanje, vse to osmišlja naše delo in utrjuje naš obstoj.

Življenje je pestro. Včasih težko, a tudi zato lepo in glasba oz. petje naj nam ga delata še lepšega! Hvala lepa!

V ČAST SVETI CECILIJ GORIŠKI ZBORI V TRAVNIŠKI CERKVI

V petek, 28. novembra, je bilo v Goriči srečanje goriških zborov v počastitev sv. Cecilije, zavetnice cerkvenega petja. Letos je bilo prisotnih 7 zborov: S. Ignazio, Podgora, Ars musica, M. Filej, C.A. Seghizzi, Štandrež, I. Madrigalisti di Gorizia. Glasbeni poklon zavetnici sv. Ceciliji je namenjen izvajanju in podajanju sakralne ali duhovne glasbe. Zato je vsak zbor izvedel pesmi religioznega značaja. Na sporedu so bile skladbe starejših pa tudi sodobnih skladateljev.

Slišali smo nekaj del velikega mojstra Palestrine, ki sta jih dostojno, čeprav ne brezhibno, podala dva naša mestna zbora (Ars musica in I. Madrigalisti). Zbor C.A. Seghizzi, ki ga zdaj vodi L. Peressin, je izvajal dela, ki sta jih napisala Gounod in Bella. Menim, da v teh skladbah prevladuje liturgični duh in ustvarja tisto vzdušje zbranosti, ki je nujno pri vsakem liturgičnem obredu. Zbor S. Ignazio je med drugimi izvedel motet Vine mea Stanka Jericija za 4- in 8-glasni mešani zbor. Naj bo povedano tudi, da so to skladbo ocenili z najvišjimi točkami pri kompozicijskem tekmovanju v Vito d'Asio (PN) letos.

Trije slovenski zbori (Podgora, Filej in Štandrež) so dostojno podali svoj spored. Naj ob tem navedemo le naslednje: čudno se nam zdi, da je

slovenski zbor iz Podgore pripravljal pesmi v tujem jeziku, saj je zakladnica slovenske sakralne glasbe preobila. Izredno lepo pa je izzvenela slovenska nabožna *Ko zarja zlati nam gore*, ki jo je zapel zbor M. Filej. To je lep primer pristne slovenske nabožne pesmi.

Naj omenimo še hibe, ki so se pojavile pri tem pevskem srečanju. Na razpolago so bile dobre elektronske orgle, a ni bilo najti dobrega in primerne organista. Dalje: polifonsko petje nekaterih skupin je še vedno pomanjkljivo in zahteva primerno pripravo dirigenta in pevskega sestava. Končno: vse nastopajoče zborove sestavljali odrasli, zato se človek upravičeno sprašuje: kje so naši mlajši?

Srečanje zborov goriškega mesta pripravlja vsako leto - letos že petindvajsetič - zbor S. Ignazio. Napovedovalka pa je bila gdč. A. Colautti.

SJ

SVETO PISMO V FURLANŠČINI

Biblie e Popul furlan je naslov, ki na prvi strani odličnega furlanskega glasila *La Vita Cattolica* oznanja svojim bralcem, da imajo končno tudi Furlani v celoti prevedeno Sveto pismo. Na prvi strani je v furlanskem jeziku tudi objavljeno pismo treh škofov iz naše dežele, ki predstavljajo deželo, v kateri od vedno živijo Furlani. *Il Libri dal Popul* je naslov pisma, v katerem škofje Alfredo Battisti iz Vidma, Antonio Vitale Bommarco iz Gorice in Sennen Corrà iz Concordie in Pordenona predvsem oznanjajo veselo novico, da je do prevoda Sv. pisma v furlanski jezik sploh prišlo. Več v prihodnji številki.

ČESTITKA

Agata in Marko Brajnik praznujeta 25-letnico skupne življenjske poti. Ob jubileju jima čestitajo in želijo vso srečo člani PD Štandrež.

Ul. Carducci 49 - GORICA

1897-1997
Posebne ugodnosti
ob
100-letnici

10

ČETRTEK
11. DECEMBRA
1997

DAN ODPORTE ŠOLE

V soboto, 13. decembra letos, bodo imele vse slovenske višje srednje šole s sedežem v slovenskem šolskem središču (v ulici Puccini 14) dan odprte šole.

Ravnatelj in profesorji slovenskih višjih srednjih šol v Gorici bodo na razpolago staršem otrok, ki se namaravajo vpisati na višjo šolo, za informacije od 11. do 13. ure. Šolniki bodo osvetlili cilje in učne načrte posameznih višjih šol, razkazali urejene in opremljene učne prostore in laboratorije, seznanili z bogatimi dejavnostmi, ki jih šole izvajajo, da bi staršem pomagali razrešiti morebitne pomisleke in dvome ob pomembni življenjski izbiri njihovih otrok.

Slovenska šola je - za nas zamejce toliko bolj - pomembna investicija, saj našim otrokom posreduje potrebno znanje, da se bodo lahko vključili v delovno okolje ali v univerzitetni študij. Znanje odpira otrokom kulturna obzorja in jih utrjuje v zavesti, da je lepo ohraniti in gojiti lastno identiteto. Pomembno je spoznati slovensko kulturno bogastvo in bogastva drugih narodov.

V Evropi novega tisočletja bo šola, na kateri se poučujejo vsaj trije jeziki, nujno formirala samostojne, klene in pokončne osebnosti, ponosne na lastne korenine in odprte do drugih kultur. Naši otroci morajo biti sposobni se uspešno odzivati novim razmeram in potrebam na delu. In slovenska šola daje zamejskim otrokom v tem ozirom boljše možnosti za prihodnost.

Dijaki tretjih razredov srednje šole bodo torej v soboto, 13. t.m., obiskali šole v slovenskem šolskem središču od 9. ure dalje, od 11.30 dalje pa bodo imeli možnost, da se jim pridružijo starši in skupaj poglobljejejo spoznanje višje šole, za katero se odločajo, tudi v živem in neposrednem stiku z dijaki in profesorji.

ČETRТА ŠTEVILKA PASTIRČKA JE MED NAMI

Četrta številka Pastirčka je vsa prežeta z božičnim vzdušjem. Na njegovih straneh boste našli dve pesmici Ivanke Zavadlav, Sveti Miklavž in Božična. Nataša (Danila Komjanc) predlaga, naj si spretni prstki kar sami izdelajo okraske za božično drevesce. Marja Feinig in Damijana Čevdek predlagata za božični čas ljudsko pesmico *Delajmo, delajmo zlata kolesa*. Abeceda zdravlja toplo priporoča gibanje na svežem zraku tudi v mrzlih zimskih dneh. Upoštevajte njen modri nasvet in opustite lenobno sedenje pred televizijskim ekranom! Janez Povše je za božični čas spisal prizorček v verzih *Božična zahvala*. Berta Golob se v črtici *Domača naloga* spominja, kako je v otroških letih prvič prelistavala *Zgodbe Sv. pisma* in kaj je ob njih čutila v svoji duši. V domišljiji Marize Perat se je porodila zgodba v nadaljevanjih *Dolgouhec se uči brati*. Skrbno preberite prvo poglavje, da boste lahko sledili razvoju povestice. Zlata Volarič s kratkim spisom o razvajanju Evi svari pred posledicami izbirčnosti. Ana Rupil je na knjižno polico postavila knjižico *Medvedek Marček* Adama Milkoviča in *Fant za zamenjavo* Christine Nöstlinger. V. T. Arhar predstavlja basen o sestradni vrani in tolstem golobu. Če hočete izvedeti, kako je v starih časih šuštr popravljali ali izdelovali čevlje s pomočjo šila, šuštrskih betkov..., se zaustavite ob prispevku Ljube Smotlak. V Pastirčku se tokrat oglašajo s kratkim zgodovinskim orisom vaške šole S. Gruden učenci iz Šempolaja. Ob božičnih praznikih si bodo oblikovali prste Superkuharharjevi oboževalci med pripravo okusnega kostanjevega stolpa. Vsi pa bodo risali, barvali, reševali uganke in zanke ter prebirali Pastirčkovo pošto, ki kar prekipi od navdušenih pisemc in risbic. Le tako naprej, dragi bralci in dopisniki!

IK

MIKLAVŽEVANJA NA GORIŠKEM

"OJ, ŽE PRIŠEL JE MED NAS DOBRI, LJUBI SVET' MIKLAVŽ"

V GORICI

Ko obhajamo god sv. Miklavža, se radi zatekamo v minule brezskrbne otroške dni in spet verjamemo v dobroga, sivobradega svetnika, ki obdaruje pridne otroke. Častitljivi nebeščan je v soboto, 6. decembra, zapustil nebeške poljane in se podal na zemljo. Zgledal se je tudi v Kulturnem centru Lojze Bratuž, kamor je došel v spremstvu živahnih krilatcev (Sare Miklus, Mirjam Pahor, Vanje in Katje Batistič) in nadležnega peklenščaka Rogatca (posrečena vihrava interpretacija Bogdana Podveršiča). Veliko število gledalcev je prihitelo v KC Lojze Bratuž, da bi videlo njegov prihod. Sv. Miklavž je težko prisopihal na oder, saj je ponovno poudaril, da je zelo star. Bil pa je bister, zgovoren in duhovit (dolgo smo ugibali, kdo se skriva za škofovsko obleko in sproščeno besedo. Jan Leopoli nam jo je pošteno zagodel!). S sabo je prinesel zvrhan koš dobrot. Najprej je razdelil darila otrokom, ki so sodelovali pri uprizoritvi igrice *Sveti Miklavž prihaja v Gorico*. Po besedilu Zore Piščanc

Sv. Miklavž v Štandrežu (Foto Bumbaca)

nic je v osmih vajah (!) z razgibano režijsko zamisljivo ustvarila prijetno predstavo, pri kateri je izstopala dobra, jasna razvrstitev igralcev na prizišču. Igrica se je razvijala v lahkoten, živahen prikaz.

Angelčki in male plesalke na odru Kulturnega centra (Foto Bumbaca)

jo je priredila Marja Feinig, ki jo vsi poznamo, že nekaj let namreč uvaja v svet glasbe najmlajše gojence SCGV Emil Komel. Energična Anka Čer-

vanjo so bili vpleteni učenci SCGV Emil Komel (DO MI SOL, Mala glasbena šola, Baletna skupina). Kljub raznoliki starosti in odrski izkušnji iz-

vajalcev smo videli učinkovito celoto, v kateri je prednjačil trudni, včasih nergaški sv. Peter (Božidar Tabaj), ki je prednim angelčkom "grozil" s trombo jerihonsko. Pri igri so poleg režiserke Anke sodelovali še: koreograf Nataša Sirk, Hijacint Jussa (scena), Niko Klanjšček (luči), Snežica Černic (kostumi) pa tudi nekateri profesorji SCGV Emil Komel. Šepetaje za odrom je stala Marinka Leban. Diskretno v ozadju (kot je pač v njegovem značaju) je z dragoceni nasveti pripomogel k uredništvu priručnega sobotnega popoldneva Franko Žerjal. Po dolgem času smo v Gorici spet doživeli klasično pričakovanje sv. Miklavža. Zdelo se nam je, da se je kolesje časa zavrtelo nazaj v tista leta, ko je vsako miklavževanje popestril prizorček, v katerem se je znal pokojni Viktor Prašnik preobraziti v idealnega, dobrodušnega sv. Miklavža. / IVA KORŠIČ

V DOBERDOBU

Slovensko katoliško društvo Hrast iz Dobrdo je v petek, 5. decembra letos, pripravilo tradicionalno miklavževanje z igrico *Sveti Miklavž v Dobrdo*.

Že na prvi pogled me je razveselilo dejstvo, da so dvorano do zadnjega kotička napolnili starši z otroki, med katerimi so bili tudi prav majhni; na odru, ki je bil za priložnost zelo domiselno okrašen in barvno osvetljen, je nastopilo pa kar trideset otrok, ki so se pridno in pogumno vživel v igrico. Otroke sta potrpežljivo pripravili Marta Ferletič in Majda Gergolet. Na koncu pa je sledilo podeljevanje daril, ki jih je sam sv. Miklavž pripeljal iz nebes...

Rad bi pa še opozoril na neko "malenkost". Poslušalci so z zanimanjem spremljali igrico. Ta pa ni imela samo nalogo zabavati občinstvo, ampak je nosila v sebi globoko sporočilo; kajti vsi nastopajoči otroci so si želeli velika in lepa darila, samo eden si ni želel ničesar zase, temveč le to, da bi se njegov prijatelj zopet igral z njim. Ko imamo danes vsi vsega v preobilici, zveni ta stavek kot pravljica. Upam pa, da so to sporočilo razumeli vsi prisotni, otroci in odrasli, saj je to tudi sporočilo našega farnega zavetnika sv. Martina, ki nam daje zgled in nas uči dobrote do bližnjega. / DB

V ŠTANDREŽU

V petek, 5. decembra, je sv. Miklavž obiskal tudi štandreške otroke, in sicer v župnijski dvorani A. Gregorčič. Sv. Miklavža so osnovnošolski otroci sprejeli s prizorčkom, recitacijami in petjem, ki jih je pripravila Majda Paulin. Za prihod sv. Miklavža je vladalo v Štandrežu veliko pričakovanje in se je v dvorani zbralo zelo veliko število otrok, njihovih staršev in sorodnikov. Vse je radodarni svetnik bogato obdaril. Nekaterim so parkeljčki dodali tudi šibe.

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

N.N. v spomin na Srečka Šuligoja 1.000.000 lir

Svoj prispevek lahko nakažete na uradništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

DAROV

ZA LAČNE v misijonih: N.N. 1.000.000 lir.

ZA DRUŽINO Mezgec iz Maribora: Mariza Perat 100.000 lir.

N.N. DARUJE: za katoliški tisk 200.000, za misijone 200.000, za slov. Karitas 200.000, za Sv. goro 200.000, za SSK 50.000, skupaj 850.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: N.N. 100.000; Franko Braini, v spomin na Lavreto Malič Covi 50.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: druž. Devetak, v spomin na sina Damjana ob 26. obl. 100.000; Jožef Batistič, namesto cvetja na grob bratranca Jožeta Gorkiča 50.000 lir.

ZA PRENOVO župnišča v Biljani: v spomin na pokojnega Teofila Simčiča darujejo N.N. 50.000; N.N. 75.000; Bogdan z družino 100.000 lir.

ZA POPRAVILLO župnijske cerkve v Štandrežu: podjetje SMART ob blagoslovu nove trgovine 200.000; druž. Save Zavadlav 50.000; ob krstu Andree Rutarja svojci 200.000; druž. Bolčina 150.000; N.N. 1.000.000; S. Bratina 500.000; L. Bratina 200.000; biblična skupina 210.000; N.N. 200.000; druž. B. Budal 100.000; Ana R. 150.000; Savina Mučič v spomin pok. Stane Petejan 50.000; N.N. 50.000; ob pogrebu pok. Stane Nardin, svojci 400.000; ob pogrebu pok. Emila Paulin, svojci 200.000 lir. Namesto cvetja na grob Emilu Pavlinu: Danilo M. 50.000; Nives 50.000; Rena in Rado 50.000; N.N. 100.000; druž. Zavadlav V. 200.000; N.N. 150.000 lir.

Ob krstu Marka Veronese, svojci 250.000 lir. Ob župnikovem godu sorodniki 400.000; Aurelija 100.000; Kristina v spomin pok. Matri Terezije 100.000; N.N. 85.000; N.N. 50.000; N.N. 50.000; Devetak 100.000; N.N. 200.000; ob zlati poroki Eme in Slavka, svojci 500.000; v spomin pok. Slavka Debeljaka, Danilo Klanjšček 50.000; v spomin očeta Guerina, Anamarija 200.000; Pepca Brajnik 100.000; druž. Mozetič 35.000; Gizela Vižintin 185.000; druž. Makuc 85.000 lir. Za cerkveni pevski zbor v

Štandrežu: Ema in Slavko ob zlati poroki 200.000 lir.

ZA SGS: N.N. 40.000 lir.

OSTALI DAROVI PRIHODNIČ

OBVESTILA

MoPZ MIRKO Filej obvešča, da bo v ponedeljek, 15. t.m., ob 19.30 v cerkvi v Rupi sv. maša za vse pokojne pevce.

MISIJONAR Z Mirenskega Grada bo imel v nedeljo, 14. t.m., v goriški stolnici shod Marijine družbe. Začetek ob 16. uri. Peli bomo litanije M.B. Vabljeni vse naše žene.

V PONEDELJEK, 15. (RED A) in torek, 16. (RED B) decembra, bo ob 20.30 v Kulturnem domu tretja letošnja predstava v abonmaju SSG sezona 1997/98, in sicer komedija "VEČERJA BEDAKOV". Režiser Vladimir Jurc.

V SOBOTO, 13. decembra, bo ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž poseben koncert, na katerem bo nastopila goriška skupina "OLD AMERICA" (Country music band). Koncert - tretji po vrsti - sodi v okvir glasbenega festivala "ACROSS THE BORDER" (Prekoračimo mejo), na katerem se predstavljajo posoške slovenske, italijanske in furlanske glasbene skupine.

KNJIGA SKICE Gorice Alda Rupla (il. Hijacint Jussa) bo promovirana v knjižnici D. Feigel 18. t.m. od 16. do 18. ure, v Katoliški knjigarni 20. t.m. od 16. do 19. ure.

RAJONSKI SVET Svetogorskega kolodvora-Placute v Gorici vabi na praznično popoldnevo v Kult. dom 18. t.m. ob 16. uri. Sodelujejo: OŠ Fumagalli, OŠ Župančič in glasbena šola Roland. Kulturnemu sporedu bo sledil podpis listine o prijateljstvu in sodelovanju med rajonskim svetom Svetogorskega kolodvora-Placute in krajevno skupnostjo Solkan.

SOŽALJE

Predsedstvo in odbor obrtneske sekcije Slovenskega gospodarskega združenja izrekata Borisu, Robyju, in Nataši občuteno sožalje ob smrti dragega očeta Franca, našega dolgoletnega zaslužnega odbornika.

18. DECEMBRA OB 20.30

7+ SPET V CENTRU BRATUŽ

V četrtek, 18. t.m., bo ob 20.30 v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž velik božični koncert znanega slovenskega kvarteta Sedem+ iz Izole. Skupina se v center Bratuž vrača po letu dni. Kvartet Sedem+ izvaja črnsko duhovno glasbo, veliko pa poje tudi jazz izvedbe, predvsem znanega ameriškega kvarteta Manhattan Transfer. V Gorici bo kvartet

tudi predstavil novo CD ploščo. Prvi del koncerta bo posvečen tradicionalnim božičnim pesmim; omenimo vsaj *White Christmas*, *When was Jesus born, I'll be home for Christmas*. Drugi del koncerta pa bo posvečen novi plošči, na kateri je tudi *Balada o trobenti in klarinetu*, ki je slovenska izvedba znane *Baby come back to me*.

NOV ODBOR DRUŠTVA F.B. SEDEJ

V torek, 2. decembra, je bila v Števerjanu prva seja novega odbora društva F. B. Sedej, ki je bil izvoljen na 21. rednem občnem zboru 14. novembra letos.

Med točkami na dnevnem redu je bilo podeljevanje funkcij. Po enajstih letih je prišlo do preobrata v vodstvu našega društva. Za novega predsednika je bil izvoljen Mihael Corsi. Dosedanji predsednik Marko Terčič je sprejel funkcijo podpredsednika, Franka Padovan pa je bila potrjena za tajnico; kot podtajnica ji bo pomagala Martina Hlede. Andrejka Hlede je bila še enkrat potrjena za zapisnikarko, blagajna pa je bila izročena Martinu Drufovki. Tudi Jurij Hlede je bil potrjen za gospodarja, Silvana Vogrič pa bo referent za kulturo. Novoizvoljenim čestitamo in jim želimo dobro delo. Marku Terčiču pa se za-

hvalujemo za vse, kar je do brega opravil v enajstih letih predsedovanja pri našem društvu F.B. Sedej.

- SILVANA VOGRIČ

PRAZNIK UNITALSI

Združenje UNITALSI, ki pripravlja romanja k Marijinim svetiščem in zlasti vsakoletno romanje v Lurd, je obhajalo na dan Brezmadežne svoj vsakoletni praznik. Povabilo je svoje bivše romarje tudi z raznimi bolniki v cerkev sv. Karla v Gorici k slovesni maši. Po obredu je pevski zbor iz cerkve Srca Jezusovega v Gorici priredil koncert božičnih pesmi in nato je bil v obednici Centralnega semenišča obed za vse. Po kosilu so nastopili še otroci iz župnije Koprivno s točkami rajanja. Bivših romarjev je bilo okrog 170. Ob tej prilležitosti so napovedali romanje v Lurd 1998, ki bo od 13. do 19. julija. Vpisovanje se začne s 1. majem.

ArS

GALERIJA

V galeriji Ars bo razstavljal svoja dela slikar

PAVEL MEDVEŠČEK

Umetnika bo ob odprtju razstave predstavila kritičarka Maja Jerman Bratec v petek, 12. decembra 1997, ob 18. uri. Katoliška knjigarna, Travnik 25, Gorica

POKROVITELJ ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

BOŽIČNI KONCERT

KVARTET 7+

V četrtek, 18. decembra 1997, ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž

OBISK DELEGACIJE SLOVENSKEGA PARLAMENTA

Predsednik slovenskega Državnega zbora Janez Podobnik je 3. t.m. obiskal Slovence v Kanalski dolini.

Številna delegacija, v kateri so bili tudi predsednik parlamentarnega odbora za Slovence v zamejstvu in po svetu mag. Marijan Schiffrer, poslanka madžarske manjšine Marija Požonec in funkcionar Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Žumberg, se je na sedežu Slovenskega kulturnega središča Kanalske doline v Ukvah srečala z domačimi prosvetnimi delavci. Predsednik Središča Rudi Bartholot je v pozdravnem nagovoru ugledne goste seznanil s položajem Slovencev v dolini in z njihovimi težavami. Opozoril je na posebno razveseljivo dejstvo, da se za tečaje

slovenščine, ki jih letos obiskuje preko 30 otrok iz Ukev in Zabnic, odpirajo vrata osnovnih šol. Omenil je tudi, da se na Trbižu pripravlja tečaj slovenščine za odrasle. O podrobnostih poučevanja slovenskega jezika, za kar so se člani še posebno zanimali, je spregovorila dolgoletna pedagoginja Irena Šumi.

Podobnik in Schiffrer sta bila prijetno presenečena nad živahnostjo delovanja Slovencev v Kanalski dolini ter sta potrdila zavzetost in podporo matične domovine za obstoj in razvoj tu živečega slovenskega življa. V poznih popoldanskih urah je učence te-

čajev slovenščine, glasbene pouka ter člane parlamentarne delegacije obiskal in obdaruil tudi sv. Miklavž.

Delovne večerje sta se udeležila tudi naborješki in novoizvoljeni trbiški župan De Marchi in Baritussio. Slednji je z velikim veseljem posredoval še svežo novico z Dunaja, da je avstrijski olimpijski odbor podprl kandidato Koroške za zimske olimpijske igre treh dežel. Menil je, da je to spodbuden znak za realizacijo te pobude, ki bo nedvomno prispevala k nadaljnjemu plodnemu sodelovanju treh sosednjih dežel. Oba župana sta poudarila, da predstavlja prisotnost slovenske manjšine v Kanalski dolini bogastvo, ki ga je treba gojiti.

Delegacija si bo obisk pri Slovencih v Kanalski dolini zapomnila tudi zaradi prijetne zimske podobe doline, h kateri je prispevalo obilno sneženje.

RD

Kot smo že poročali v prejšnji številki NG (str. 12), je 12-člansko predsedstvo Avstrijskega olimpijskega komiteja (ÖOC) v torek, 2. t.m., na tajnem glasovanju med tremi kandidati - Celovcem, Salzburgom in Kitzbühelom - izbral koroško prestolnico za uradnega avstrijskega kandidata skupnih zimskih olimpijskih iger brez meja leta 2006 na tromeji Avstrija - Slovenija - Italija. Dokončno odločitev o prireditelju ZOI 2006 bo Mednarodni olimpijski komite (MOK) sprejel septembra 1999, sotekmeci pa bodo kandidati iz Švice, Španije, Slovaške, Norveške, Finske in Poljske. Po mnenju opazovalcev je avstrijski olimpijski komite s svojo odločitvijo dal jasen znak za začetek novega obdobja v več kot stoletni zgodovini olimpijskih iger.

Odločitev v prid Celovcu je po večurnem zasedanju v dunajskem hotelu Hilton spo-

ročil javnosti predsednik Leo Wallner. Ob tem je poudaril, da je odločitev padla šele "po dolgi in izčrpi razpravi".

Na Koroškem so "zgodovinsko odločitev" sprejeli z navdušenjem. Deželni glavar Christof Zernatto je bil po ugodnem razpletu glasovanja tako zadovoljen, da je le s težavo zadrževal solze: "Sedaj bomo naredili vse, kar je v naši moči, da bi se ta etapna zmaga spremenila v končno zmago," je med drugim izjavil in zaključil: "Prepričani smo, da je dosežen cilj res sad mednarodnega sodelovanja med Koroško, Furlanijo-Julijsko krajino in Slovenijo, ki v tem trenutku lahko samo napreduje."

Koroški član predsedstva olimpijskega komiteja dr. Dieter Kalt je dodal, da pomeni sklep tudi močno podporo prekomejnemu sodelovanju ne le na športnem, temveč tudi na ostalih področjih. Odločitev je velikega pomena za koroško gospodarstvo, predvsem za turizem.

Nosilec celotne promocije koroške kandidature za skupne igre ob tromeji, olimpijski zmagovalec v smuku "Kaiser" Franz Klammer, pa je dejal, da je bila ta zmaga zanj pomembnejša od tiste leta 1976. Italijanski Olimpijski komite (CONI) je pred glasovanjem na Dunaju napovedal, da Italija ne bo predstavila svoje kandidature, če bo Avstrija izbrala Celovec oz. Ige brez meja.

Popolno zadovoljstvo je po avstrijski odločitvi v imenu dežele F-Jk izrazil tudi predsednik deželne vlade Giancarlo Cruder: "Ta odločitev je nedvomno povečala možnosti za Trbiž 2006 znotraj CONIja, ki se bo moral dokončno izreči do konca januarja. Trud Koroške za skupno kandidato je bil torej poplačan z odkritim uspehom, do katerega je nedvomno prišlo tudi zaradi izida nedavnega referenduma prav na Koroškem, na katerem se je kar 82% volivcev izreklo za omenjeno rešitev. Z zmago nad prestižnimi predlogi Salzburga in Kitzbühela je kandidatura Koroške dokazala, da je vzbudila pozornost avstrijskih športnih oblasti za

nek mednarodni ideal, ki lahko predstavlja eno od poti za tesnejše sodelovanje med evropskimi državami in deželami. Z največjim upanjem za uspeh smo konec prejšnjega tedna predstavili Trbiž 2006 pri CONI-ju v Rimu." Zadovoljstvo sta izrazila tudi odbornika Tanfani in De Gioia.

Positivni pa so tudi znaki iz Slovenije. Predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije (OKS) Janez Kocjančič je izjavil: "Mene osebno, pa tudi moje kolege v OKS - združenju športnih zvez - veseli, da so Avstriji izbrali Celovec kot svojega kandidata za ZOI leta 2006 oz. da so podprli kandidato za izvedbo olimpijskih iger brez meja na tromeji. Zdaj bodo pogovori o nadaljnjem sodelovanju z avstrijskim komitejem lažji. Upamo, da se bodo podobno kot na Dunaju odločili tudi v Italiji in da se bo o tem pozitivno izrekel tudi italijanski olimpijski komite. V OKS bomo v naslednjih dneh preučili odločitev avstrijskega olimpijskega komiteja in na tem temelju oblikovali nadaljnjo strategijo. Poudariti pa je potrebno, da ima ta kandidatura realen pomen le, če se bodo o tem pozitivno izrekli vsi trije nacionalni olimpijski komiteji. Ne nazadnje takšna kandidatura in izvedba iger veliko stane, prek milijarde ameriških dolarjev. Potrebno bo natančno določiti razdelitev stroškov in pridobivanje denarnih sredstev. V tej zvezi bodo zelo pomembna stališča pristojnih državnih organov in vlad Slovenije, Avstrije in Italije."

Pristojni referent za šport v koroški vladi in namestnik deželnega glavarja Michael Ausserwinkler je napovedal takojšnja pogajanja z avstrijsko zvezno vlado, s Slovenijo in F-J k pa naj bi čimprej sklenili sporazum o skupni izvedbi iger.

Z veseljem sta odločitev sprejela tudi zastopnika Slovenije in F-J k v promocijskem komiteju za izvedbo ZOI 2006 Vojteh Budinek in Piergiorgio Baldassini, ki sta bila prisotna pri dokončni odločitvi na Dunaju.

ČRNI PEKEL POD BELGIJSKO ZEMLJO

ERIKA JAZBAR

V župnijski dvorani v Landarju je konec oktobra zveza Slovinci po svetu pripravila razstavo o trdem delu beneških rudarjev v Belgiji. Slike in dokumentarne fotografije so zbrali sami rudarji, razstavo pa sta postavila Renzo Matteligi in Loretta Primosis pod naslovom *S trebuhom za kruhan - od duoma do čarnega pakla*.

Na odprtju razstave je spregovoril nekdanji predsednik zveze Ferruccio Clavara, ki je danes ravnatelj organizacije *Ente Friuli nel mondo*; poudaril je, da je po svetu več kot štirikrat toliko Benečanov, kolikor jih je ostalo v Nadiških dolinah.

Clavara je avtor publikacije z naslovom *Od duoma... do čarnega pakla*, ki objema

mantarnim gradivom. Napisana je izključno v italijanskem jeziku ob zgodovinskih pričevanjih te zemlje, in sicer pismih, poezijah, molitvah in dokumentih, ki so objavljeni v slovenskem originalu ter zadnjem poglavju pripovedi v prvi osebi "črnega pekla".

V uvodnih straneh avtor piše, da namenja knjigo beneškim osnovnošolskim otrokom in njihovim družinam, kar je precej očitno, saj zelo pregledne skice in razpredelnice omogočajo neposredno in enostavno dojemanje vsebine.

Publikacijo lahko beremo v dveh delih. Prva polovica knjige nam predstavlja zgodovinsko retrospektivo Beneške Slovenije, in sicer od samega izvora in pomena izraza "Benečija" (Slavia) do prvih pričevanj naselitve na tem ozemlju, o demokratičnih strukturah in dejanski avtonomiji, ki so jih poznali naši ljudje pod Beneško republiko; do prihoda Italije in njenega načrta italijanizacije teh krajev, fašizma in prvih migracijskih tokov. Zanimivo poglavje v tem prvem delu oriše vlogo, ki jo je odigrala vera naših ljudi pri ohranjanju slovenskega jezika in zavesti oziroma tesna povezanost le-te s slovenskim jezikom in kulturo.

Emigracija je vsebinski temelj drugega dela knjige. Seznanimo se najprej z migracijskimi tokovi iz Evrope oz. iz Italije v svet, ki bi nudil družinam in mladim človeške pogoje življenja. Clavara nam oriše emigracijo od konca prejšnjega stoletja do današnjih dni, posledice le-te, diaspore, ki so tako nastale. Posebno poglavje je namenjeno raznolikosti emigrantov, ki so se zatekli na delo v belgijske

Andamento demografico dei 7 comuni della Slavia e dell'Italia dal 1871 al 1991

Anno	Slavia	Italia
1871	14.051	27.303.000
1881	15.261	28.953.480
1901	16.573	32.965.504
1911	17.267	35.845.048
1921	17.640	38.449.000
1931	16.358	41.651.617
1936	15.397	42.993.602
1951	16.195	47.515.537
1961	14.293	50.623.569
1971	9.649	54.134.846
1981	8.051	56.556.911
1991	6.835	57.504.691

rudnike (do 30. septembra 1992, ko so zaprli zadnji rudnik). Posebno pozornost namenja avtor emigrantom iz Beneške Slovenije, s primerjavo demografskih podatkov sedmih občin Nadiških dolin pa najjasneje oriše dejansko razsežnost ne le emigracije, temveč tudi posledic politično-gospodarskega zapostavljanja teh krajev ter zati-skajanja oči pred dejanskim praznjenjem in umiranjem beneških vasi.

"Revščini ne odgovarjamo s poezijo ali s filozofskimi disertacijami. (...) Beneška Slovenija je na izziv revščine odgovorila z dostojanstvom dela, ki so ga naši ljudje našli daleč od doma, tudi v globinah rudnikov v Belgiji".

...do čarnega pakla

Ferruccio Clavara

Na razstavi so bili na ogled orodje, ki so ga uporabljali beneški rudarji, slike mladih Benečanov, ki so bili prisiljeni zapustiti domače kraje, razno dokumentarno gradivo, žalostni podatki o številu emigrantov ter o številnih nesrečah na delu in o obolenjih za silikozo.

zgodovino Beneške Slovenije od prvih začetkov do današnjih dni s posebno analizo emigracije beneških ljudi v belgijske rudnike premoga. Knjigo je izdala zveza Slovinci po svetu in se nam predstavlja na skoraj 130 straneh s številnimi slikami in doku-

SNEŽNE RAZMERE

8.12.97	cm snega	odprte proge	delujoče vlečnice	zadnje sneženje	dostopne ceste	tekaške proge
K R A J	MIN - MAX	ŠT. KM NA SKUPNIH	SREDI TEDNA - NA KONCU TEDNA	DNE - KOLIČINA		KM TEPTANIH / NETEPTANIH
NEVEJSKO SEDLO tel. 0433/54026	90 - 200	4 / 9	0 - 4	3.12. - 30 cm	odprte	0 / 2,5
TRBIŽ - SV. VIŠARJE tel. 0428/2967		0 / 14	0 - 0	3.12. - 15 cm	odprte	14 / 60
RAVASCLETTO ZONCOLAN tel. 0433/66033		0 / 20	0 - 0	3.12. - 25 cm	odprte	0 / 5
FORNI DI SOPRA VARMOST tel. 0433/88208		0 / 12	0 - 0	3.12. - 25 cm	odprte	5 / 15
PIANCAVALLO tel. 0434/655258	40 - 150	20 / 20	14 - 14	3.12. - 70 cm	odprte	15 / 15

ALI BO SLOVENIJI DANA...

SLOVENIJA BO MORALA SPREJETI VSE ZAKONE, PRAVILA IN DRUGE NORME EZ

Morebitno vabilo Sloveniji k pogajanju za polnopravno članstvo EZ bo v javnosti ugodno sprejeto. Tudi zaradi tega, ker je iz nedavno opravljene javnomnenjske raziskave razvidno, da je okoli 60% vprašanih Slovencev razpoloženih proevropsko, samo 16% pa je t.i. evroskeptikov.

Za zdaj ni znano, koliko let bi trajala pogajanja, da bi bila Slovenija sprejeta v EZ. Morda bi se to lahko zgodilo do leta 2000 ali do leta 2002.

V Sloveniji je več organov, ki usklajujejo in usmerjajo priprave za morebitna pogajanja z EZ. Delujejo na ravni parlamenta, vlade in Gospodarske zbornice, njihov nadrejeni organ pa je Igor Bavčar, novimenuvani minister za evropske zadeve. Glavna težava pri približevanju integraciji naj bi bilo pomanjkanje strokovno usposobljenih ljudi, o čemer v Sloveniji seveda vedo, da bodo zahteve EZ velike in stroge.

Poleg usklajevanja sedaj veljavnih zakonov z zajetno evropsko zakonodajo bo na slovenski poti v integracijo najbrž nastalo eno najbolj ozkih grl v parlamentu, ki bo moral izredno veliko število, "pravo goro" novih zakonov še sprejeti. Pri tem bo potrebno zagotoviti čim boljše sodelovanje med vlado in Državnim zborom oz. njegovo komisijo za evropske zadeve.

Pomembno dejanje v smeri približevanja Slovenije EZ je oblikovanje 26 delovnih skupin, sestavljenih iz vrhunskih strokovnjakov z raznih področij, ki bodo pripravili gradivo za pogajanja z EZ. Sicer pa Slovenija nasploh izvaja celovito preobrazbo svoje družbene in državne strukture in osvešča prebivalstvo o novem stanju in razmerah, ki bodo nastale ob vključitvi v EZ.

SPOJ BESEDE, PETE IN GOVORJENE

Na novo odprta Gostilna Polonka v Kobaridu je bila na Miklavžovo prizorišče literarne večera, ki so ga z govorno in peto besedo o ljubezni pripravili Marjana Remias in Nonet Brda pod umetniškim vodstvom Radovana Kokošarja.

Večer *Ljubezni* je izzvenel v novih prozornih tekstih Marjane Remias, ki je pred dvema letoma izdala svoj prvenec z naslovom: *Trenutnosta nestrpnost*. Kobariški Večer *Ljubezni*, kakor tudi briški, ki je pred dobrim mesecem bil v Šmartnem, pa napoveduje novo prozno zbirko. Nonet Brda je govorici ljubezni dodal zven ljubezenske slovenske in tuje pete besede, ki se mu ni mogla upreti sicer maloštevilna (zaradi prostorske omejenosti), a dovolj občutljiva publika, ki je literatko in pevce spremljala z gromkimi aplavzi.

USPOSABLJANJE MLADIH ZA USTVARJALEN VSTOP V ŽIVLJENJE

MARJAN DROBEŽ

V Novi Gorici bo v petek, 12. t.m., slavnostna akademija ob 50. obletnici Goriške gimnazije. Prireditve ob tem jubileju sicer trajajo že dalj časa, vrh pa bodo dosegle z jutrišnjo slovesnostjo. Po uvodnih besedah ravnatelja Bojana Bratine bo slavnostni govor imel akademik Ciril Zlobec. Predviden pa je tudi poseg dr. Pavla Zgaga, nekdanjega slušatelja novogoriške gimnazije in sedanjega državnega sekretarja v Ministrstvu za šolstvo in šport.

Na goriški gimnaziji je v letih od 1947 do 1997 zaključilo šolanje 3666 dijakov, v tem šolskem letu pa jo obiskuje okoli 600 dijakov. Razvoj šole je opisan in razčlenjen v posebnem zborniku, ki je izšel ob 50-letnici. Gre za publikacijo z bogato vsebino, ki ji značaj in pomembnost dajejo tudi prispevki oz. razmišljanja ravnatelja gimnazije Bojana Bratine, dr. Branka Marušiča, ki je opisal zgodovinski razvoj Goriške gimnazije, ter pisatelja Saše Vuga, ki je tudi sam obiskoval omenjeno šolo.

Ravnatelj Bojan Bratina je zapisal, "da spomin ob jubileju sega celo v čase, ko se je izobraževanje na Goriškem rojevalo v jezuitskem redu, ali v nekoliko bližnji čas avstroogrške meščanske šole. Iz bogatih skupnih korenin se pretakajo sokovi v trdna debla goriških srednjih šol in nehote je čutiti daljnega skupnega duha in tradicijo. Od tod pa se duh zavedanja in znanja širi v vse pore življenja na Goriškem, širi se v širšo Slovenijo in s svojimi žlahtnimi predstavniki plemeniti človeško delo v vseh daljnih deželah zunaj domovine."

Kot zapisano, je v zborniku Goriške gimnazije zgodovinar in njen nekdanji dijak dr. Branko Marušič opisal zgodovinski razvoj te ustanove, ki izhaja tudi iz preteklosti Državne gimnazije (delovala je od 1849 do 1915) in drugih srednjih šol v Gorici. Njegov prispevek je podroben in natančen in vsebuje, denimo, tudi seznam dijakov omenjenih šol in njihovo narodnost. Med ilustracijami pa je objavljena tudi fotografija Janka Bezjaka (1862-1935), prvega ravnatelja slovenske Državne gimnazije v Gorici.

Zanimiva, a zlasti aktualna, so razmišljanja pisatelja

Saše Vuge, vsebovana v govoru letošnjim maturantom ob podelitvi maturitetnih spričeval. Rekel je tudi: "Ne pozabite na biblijsko podobo o talentih, zakaj svoji primorski deželi boste morali dati primerno več, kot ste od nje prejeli... Zdaj so vaše poti odprte za vse morebitne fakultete, domače in tuje. Za vse diplome, poddiplome, magisterije, doktorate, skratka za življenje, ki bo vse bolj bogato..." Želje in priporočila, ki so zanimiva in uporabna za vse učence in dijakke šol na Primorskem in tudi za slovenske šole v Italiji.

NARAŠČANJE DEVIZNIH REZERV SLOVENIJE

Slovenija je imela konec meseca septembra letos 4 milijarde 234 milijonov dolarjev deviznih rezerv. To je za 138,5 milijona dolarjev več kot mesec prej. Podatki so bili objavljeni v zadnji številki Biltena Banke Slovenije. Od omenjene vsote so približno 3,264 milijarde dolarjev znašale devizne rezerve Banke Slovenije.

Slovenske devizne rezerve so se od konca leta 1996, ko so znašale 4,13 milijarde dolarjev, do konca letošnjega septembra torej povečale za 193,6 milijona dolarjev oz. za 4,7 odstotka.

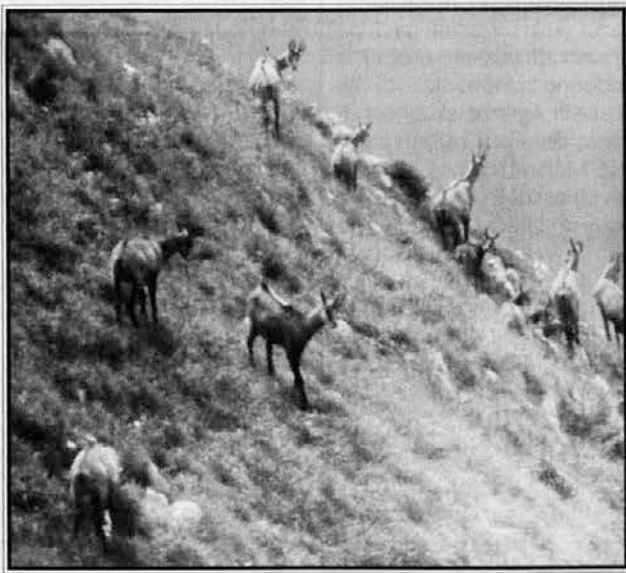
Ob oceni omenjenih podatkov o naraščanju deviznih rezerv slovenske države pa je potrebno opozoriti, da je zunanji dolg Slovenije konec septembra letos znašal 4,117 milijarde dolarjev. Od konca leta 1996 se je povečal za 400 milijonov dolarjev. Devizne rezerve so torej še zmeraj večje - za okoli 207 milijonov dolarjev - od zunanjega dolga Slovenije.

Iz omenjenega Biltena Banke Slovenije navajamo še podatke o vplačilih Slovenije na fiduciarni račun, ki ga ima pri Banki v Dresdnu. Sredstva iz tega računa so namenjena plačevanju obveznosti slovenske države Italiji, v zvezi z odgovarjajočimi določili Osimskega sporazuma in Rimskega sporazuma, ki sta bila sklenjena med državama. Do konca letošnjega oktobra je bilo na omenjeni fiduciarni račun vplačano okoli 35 milijonov dolarjev, toda Italija iz računa ni dvignila še nobenega zneska.

M.

POSREDOVATI BOSTA MORALI PRISTOJNI MINISTRSTVI

SPORI O LOVU NA OBMOČJU TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA

V slovenski javnosti, zlasti pa med lovci, vzbuja različne odmeve in ocene odlok o prepovedi lova na t.i. prvem gojitvenem območju Triglavskega narodnega parka. Gre za okoli 24.700 ha površin, na katerih naj bi bil v prihodnje dovoljen le t.i. sanitarni lov. Dovoljeno bi bilo namreč loviti bolne živali, zlasti tiste gamse, ki so okuženi z garjami.

Omenjeni odlok direktorja Triglavskega narodnega parka Janeza Bizjaka je naletel na pomisleke prebivalstva znotraj parka, ki se pritožuje, da je zmeraj bolj omejevano v svojem življenju in razvoju. Ogorčeni pa so tudi lovci, ki opozarjajo, da je stalež divjadi v parku visok oz. ugoden, tako da nadaljnji lov ne bi ogrozil nobene živalske vrste. Upoštevati bi tudi morali, da lov, ki se ga udeležujejo tudi mnogi tujci - med njimi je pogosto največ Italijanov -, prinaša

visoke dohodke. Lovci oz. njihove organizacije zahtevajo posredovanje ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano oz. za okolje in prostor, ki sta edino pristojna za odločanje o omejenih zadevi. Naj poudarimo, da na območju Triglavskega narodnega parka deluje skupaj 15 lovskih družen. V parku je med vsemi živalskimi vrstami najbolj razširjen gamas. Njegov stalež naj bi samo na območju Goriške znašal okoli 2 tisoč živali, vsako leto pa lovci uplenijo 20% od omenjenega števila, torej okoli 400 gamsov.

Direktor Triglavskega narodnega parka Bizjak na omenjene kritike in nasprotovanja odgovarja, da si bo prizadeval za prepoved lova na območju celotnega parka, ki obsega okoli 58 ha površin. Zatrjuje, da lov omejujejo oziroma je prepovedan tudi v drugih narodnih parkih v Evropi.

M.

ki že dolgo razjeda njegovo rodno mesto Trst. Večer je izzvenel v pristno doživetje, saj je prava redkost in osvežitev srečanje s tržaškim italijanskim intelektualcem, ki je sposoben na tako kritičen in neprizanesljiv način presojati družbeno in politično stvarnost svojega mesta. Seveda pa ni avtor kritičen samo do tržaškega nacionalističnega zakotja, ampak do nacionalizma nasploh. Na obojestransko doživetem večeru so se spletle tudi nove človeške vezi, ki bodo zanesljivo prispevale svoj skromni delež pri preseganju pregrad, ki nas razdvajajo ob meji.

V VITEŠKI DVORANI GRADU DOBROVO

RAZSTAVA DEL IZ HIŠE UMETNIKOV NA HUMU V BRDIH

Družina Bažato, ki nadaljuje bogato umetniško pot moža in očeta, fotografa in entuziasta Marjana Bažata, je pretekli petek v viteški dvorani gradu na Dobrovem odprla razstavo del, ki so na Humu, v prostorih nekdanje stražnice, nastala v zadnjih dveh letih. Razstavni barvosti (na Dobrovem so razstavljeni dela udeležencev kolonij) se je pretekli petek pridružil bogat katalog, v katerem so zbrani podatki, ki skušajo povezati dveletno ustvarjalno pot Hiše umetnikov na Humu.

Večer na gradu Dobrovo so z nagovori obogatili Franc Mužič, župan občine Brda, Igor Bavčar, minister za evropske zadeve, ter Brane Kovič, ki je razstavo in katalog predstavil po vsebinski, umetniški plati. V kulturnem programu so nastopili člani Noneta Brda pod umetniškim vodstvom Radovana Kokošarja.

Predstavnik Lions cluba Nova Gorica (prezgodaj preminuli mojster fotografije Marjan Bažato je bil član novogoriških lionistov), dr. Franc Bizjak, je družini Bažato podelil priznanje kluba za uspešno vodenje Hiše umetnikov na Humu in za plodno nadaljevanje Bažatove začrtane poti.

- MARJANA REMIAS

OBVESTILO

V torek, 23. decembra, ob 20. uri bo na dvorcu Vogrsko **Gala božični koncert** z vokalnimi solisti iz Sankt Peterburga in organistom Tonetom Potočnikom. Informacije na št.: 065 21-262.

MANIFESTACIJA ZVEZE
NEPOSREDNIH OBDELOVALCEVKMETJE OHROMILI
TRŽAŠKI PROMET

ERIK DOLHAR

Množična deželna protestna manifestacija
10. t.m. v Trstu je popolnoma uspešna.

"Vprašanje kmetijstva je treba postaviti v središče pozornosti države, da bo tako moč splošni družbeno-gospodarski razvoj in zamenjavo dostojanstvo kmečkega sveta," med drugim meni Zveza neposrednih obdelovalcev. Kmetje in njihove stanovske organizacije po vsej Italiji prirejajo manifestacije, da bi seznanile širšo javnost s svojimi problemi. Stanovske organizacije kmetov še zlasti obžalujejo pomanjkanje neke kmetijsko-agrarne politike in vsedravnih ravni. Kmetje čutijo predvsem pomanjkanje koordinacije med različnimi predlagatelji, predlogi in izvršno oblastjo. "Če rešimo kmetijstvo, rešimo tudi okolje, prispevamo k zmanjšanju primanjkljaja prehranske bilance in ustvarimo možnost zaposlitve za mlade," nadalje meni Zveza.

Kdo so nasprotniki kmetijstva? Zakoni za zaščito teritorija, ki se ne zmanjšajo za kmet; regulacijski načrti, ki dejansko onemogočajo ustanovitev učinkovitih kmetij - podjetij; higiensko-sanitarni predpisi, ki ne poznajo kmečke stvarnosti itd. Zveza neposrednih obdelovalcev ponuja svoje predloge za kmetijstvo, ki predstavljajo temeljni sektor za družbeno-gospodarski razvoj. Davek IVA na vino se je od 9% povečal na 20%. Vino so nekoč imeli za del vsakodnevne prehrane, danes pa naj bi bil to luksuz. Vsakodnevni problemi kmetov na Krasu so npr. zlasti v zvezi s hlevi in klavnici, ne da bi pri tem pozabili na vedno večje birokratske zapletitve.

Zveza neposrednih obdelovalcev je zato priredila v sredo, 10. t.m., množično deželno manifestacijo v Trstu. Zveza je od svojih članov dosegla, da so se manifestacije polnoštevilno udeležili: bilo je preko štiri tisoč kmetov s kakimi 400 traktorji. Pred deželno palačo na Oberdankovem trgu je potekalo sklepno zborovanje, na katerem je imel pokrajinski predsednik Zveze dr. Nevo Radovič poseg tudi v slovenščini. Delegacijo Zveze je nato sprejel predsednik deželnega odbora Giancarlo Cruder.

Izvršni svet Zveze neposrednih obdelovalcev iz Trsta v tiskovnem sporočilu najostreje zavrača obtožbe Kmečke zveze na račun svoje stanovske organizacije in obsoja demagogijo odbora KZ. V pojasnilo samo nekaj ugotovitev in pripomb: 1. Deželna Zveza neposrednih obdelovalcev je k sodelovanju na protestni shod povabila vse sindikalne organizacije, vendar je bila deležna s strani slednjih grobega izsiljevanja. Zato se je odločila, da nastopi samostojno. Kmečka zveza deluje v okviru Vsedravnne deleže kmetov (CIA), njena samostojnost je zato enaka samostojnosti Zveze neposrednih obdelovalcev iz Trsta. "Večkrat smo že poudarili, danes to delamo poslednjikrat,

da si Kmečka zveza sama ne more lastiti pravice do zastopstva slovenskega kmetijstva (približno 80% naših članov je namreč Slovencev in to jasno dokazuje tudi sestava odbora)," nadalje piše Zveza neposrednih obdelovalcev v tiskovnem sporočilu in v 2. točki ugotavlja: "Povsem izkrivljeno, neresnično in podlo je razlaganje ter podtikanje, da si naša stanovska organizacija ne prizadeva za ovrednotenje goratih območij in za odpravo vseh omejevanj, ki ga je tu deležen kmetijski sektor. Verjetno bi se lahko tudi pravno nastopalo proti organizaciji, ki si dovoli trditi, da "druga" stanovske organizacije (Coldiretti seveda) niso pozivale k spoštovanju proizvodnih kvot mleka."

O Kraškem parku, ki sicer ni spadal v tematično manifestacije, Zveza neposrednih obdelovalcev pojasnjuje: "Razprostiranje Kraškega parka samo na zaščiteni območja je grobo potvarjanje resnice. Dejstvo je, da bomo na Krasu, taka je pač politična volja naprednih uprav, imeli tudi medobčinski park. Zahteva, da bi bili soudeleženi pri upravljanju parka (kakršnegakoli pač), pa se nam zdi povsem umestna: podobno zahtevo sta svoj čas postavili Agrarna skupnost in Zveza lastnikov kraških zemljišč. Menimo namreč, da smo dovolj osveščeni, da naše zahteve in stališča predstavljamo sami." Zveza na koncu sporočila ugotavlja, da "stališče, ki ga zastopa Kmečka zveza, postavlja pod resen vprašaj nadaljnje sodelovanje med KZ in Zvezo neposrednih obdelovalcev iz Trsta. Stališče Kmečke zveze bomo zato obširneje razčlenili na svetu Zveze."

V sklopu humanitarne pobude Overland Pro Andes je odprava štirih kamionov pred kratkim prevozila ameriško celino, da bi ponesla denarna sredstva raznim centrom UNICEF-a za pomoč revnim otrokom te celine.

Iniciativo Overland Pro Andes je organiziralo vseh 600 Zadrugnih bank Italije, ki so mobilizirale lastne člane, uslužbenke, stranke in vse tiste, ki so zainteresirani za izvedbo te velike pobude. Sredstva, ki jih bodo zadrugne banke zbrale, bodo darovali preko UNICEF-a otrokom iz sveta v razvoju. K pobudi je pristopila tudi prva mreža italijanske televizije s serijo večernih programov, ki so ravnokar na sporedu in s katerimi želijo zadrugne banke seznaniti s to pobudo italijansko javnost. Poleg nje najdemo na seznamu tistih, ki so pristopili, tudi velike družbe IVECO, TELECOM, PIRELLI, SSB in CISCRA. Celotna akcija naj bi bila kon-

Pred nekaj tedni so traktorji "zagrozili" tudi na goriškem Korzu.

SGZ / USPELO STROKOVNO PREDAVANJE

PRORAČUNSKI ZAKON
ZA LETO 1998

MARTIN DRUFOVKA

Dne 28. novembra t.l. je bilo na Slovenskem gospodarskem združenju v Gorici predavanje za člane o novostih, ki jih prinašajo proračunski zakon za leto 1998 in vsi povezovni zakoni. Konzulent za delo G. Nadrah je predaval o novem IRPEF-u, o deželnem dodatku, o novostih za odvisno delo, o novišku doklade za družine z dvema članoma, o *fringe benefitu*... Orisal je tudi takomenovani "Pacchetto Treu", ki govori o raznih olajšavah za zaposlitev delovne sile. V tem času so vajenske pogodbe (člen 6 št. 2, zakon 25 za leto 1995) najbolj ugodne za delodajalca.

Nato je komercialist S. Mogorovich predaval o reviziji davka na dodatno vrednost IVA, o poenotenju skupne prijave IVA 740-770, o fiskalnem režimu za avtomobile v podjetju, o deželnem davku IRAP itd. Vlada je predstavila kompleksen zakonski dekret za "poenostavitve" vseh neštetihih fiskalnih obveznosti in za zmanjšanje števila davkov. Nekaj bistvenih primerov, ki jih bo moralo podjetje oz. posameznik v drugem letu opraviti: podjetja z manj kot 10 za-

poslenimi, bodo predstavila eno samo prijavo, ki bo nadomestila dosedanje prijave IVA, 740, 750, 770 in ICIAP. Podjetja z več kot 10 zaposlenimi bodo morala prijaviti obrazec 770 posebej. Prijava bo služila za plačevanje vseh davkov in dajatev, in sicer IVA, IRPEF, INPS in novi deželni davek IRAP, ki bo nadomeščal davek ILOR, ICIAP, davek na premoženje in takso na šifro IVA. Vsa plačila mesečnih obveznosti bo treba opraviti do 15. v naslednjem mesecu. Pozitivno novost predstavlja dejstvo, da bo lahko davčni zavezanec sproti kompenziral davke in prispevke, ki bi jih morala država povrniti tudi s kompenzacijo kredita oz. dolga socialnega zavarovanja. Letne obveznosti za plačila IVA, IRPEF, IRAP in INPS bodo 31. maja za saldo in prvo akontacijo, 30. novembra za drugo akontacijo in 27. decembra za akontacijo IVA. Proračunski zakon vsebuje veliko drugih novosti, za obravnavo katerih je Združenje oz. osebje Geoservisa na razpolago.

Ker je bilo zanimanje za predavanje veliko, ga namestila SGZ ponoviti v začetku januarja.

ITALIJANSKO PRAVO

REFORMA NEPROFITNIH
ORGANIZACIJ (3)

DAMJAN HLEDE

OLAJŠAVE ZA NETRGOVINSKE USTANOVE

Poglejmo sedaj konkretno, katere novosti uvaja reforma na področju davčnih olajšav netrговinskih ustanov. Najprej uvaja neobdavčljivost dveh kategorij dobičkov, ki zato ne bodo sestavljali obdavčljivega dohodka. Gre za: 1) fonde, ki si jih je ustanova nabavila med priložnostnimi javnimi nabirkami tudi v zameno za ponudbo dobrin (ki ne smejo imeti velike vrednosti) ali uslug; 2) prispevke s strani javnih uprav za konvencionirano izvrševanje dejavnosti, ki so v skladu z institucionalnimi smotri ustanove ali za njihovo izvrševanje v režimu akreditacije (člen 8, sedmi odstavek zakona št. 502/92, kot ga je spremenil člen 9, prvi odstavek, črka g) zakona št. 517/93). K prvi kategoriji neobdavčljivih prihodkov je treba dodati, da bo moral pogoj "priložnostnega značaja nabirk" biti točno definiran s posebnim odlokom in da bodo morale vse ustanove, ki bodo izvajale javne nabirke, izdelati v teku štirih mesecev po zaključku davčnega obdobja poseben obračun, v katerem bodo morali biti vpisani prihodki in stroški, ki so bili izvedeni med javno nabirko v slučaju praznovanj, obletnic ali akcij za senzibilizacijo.

Druga novost obstaja v novem načinu *forfetarnega* seštevka letnih dohodkov. V letni davčni prijavi bodo namreč vse tiste netrговinske ustanove, ki lahko po zakonu držijo poenostavljeno računovodstvo (člen 18 zakona št. 600/73, in torej tiste, katerih prihodki niso presegli 360 milijonov lir, če gre za proizvodnjo uslug, ali eno milijardo lir, če gre za proizvodnjo drugih dobrin), lahko "optirale" za tak

način seštevavanja, po katerem bo obdavčljiv dohodek določen v naslednjih odstotnih merah:

- a) proizvodnje uslug: do 30 milijonov = 15%, od 30 do 360 milijonov = 25%;
- b) druge dejavnosti: do 50 milijonov = 10%, od 50 milijonov do ene milijarde = 15%.

Tako določenim vsotam bo treba dodati še pozitivne vrednosti, ki jih predvidevajo členi 54, 55, 56, 57 zakona št. 917/86. Takšna skupna vsota bo predstavljala obdavčljiv dohodek.

Vprašanje, ki se pri tem postavlja, je, kaj bo odslej z doslej obstoječim *forfetarnim* določanjem dohodka, ki ga je predvideval zakon št. 398/91 in ki so se ga posluževala skoraj vsa združenja, športna in kulturna? Četrti člen reforme pravi, da sistem, ki ga določa zakon št. 398/91, še obstaja, kar pomeni, da je alternativni sistem, ki ga sama reforma na novo uvaja.

Dejansko obstajajo med obema sistemoma določene razlike, ki jih je vredno omeniti: 1) sistem zakona 398 velja za manjše ustanove, saj se ga lahko poslužujejo le tiste, katerih dohodki niso presegali 125.647.000 lir (vsota za leto 1996), medtem ko smo videli zgoraj, da je sistem, ki ga uvaja reforma primeren tudi za ustanove z znatno višjimi dohodki; 2) *forfait* zakona 398 velja obenem za neposredne davke in za davek IVA, medtem ko velja novi sistem samo za davek na dohodek.

To pomeni, da se bo, vsaj s tega vidika, prejšnji sistem še vedno splačal za manjše ustanove, treba pa bo za vsak posamezen slučaj posebej preveriti, kaj je bolje.

DALJE

ZADRUŽNE BANKE ZA POBUDO
OVERLAND PRO ANDES

V soboto, 13. decembra, bodo ob 16.30 v Športno-kulturnem centru v Zgoniku predstavili pobudo Overland Pro Andes, h kateri so pristopile tudi Zadrugna kraška banka, Zadrugna kreditna banka Doberdob in Zadrugna kreditna banka Sovodnje.

kreten poziv k moralnim vrednotam na pragu tretjega tisočletja. Sporočilo pobude naj bi bilo jasen odgovor na vedno večjo materialistično in individualistično vizijo sveta. Obenem naj bi javnost spomnilo na moč vrednot, kot je solidarnost, ki je dala pečat našim skupnostim in tudi vsem Hranilnicam in posojilnicam oz. Zadrugnim bankam.

Zadrugne banke so za to pobudo pripravile tudi posebno stran na internetu (<http://www.bcc.it>), na kateri so na razpolago stalno novi podatki o projektu Overland Pro Andes. Preko interneta lahko katerikoli lastnik navadne kreditne kartice nakaže podporo

CREDITO COOPERATIVO

unicef pro andes

nitarno pobudo tako, da odda svoj denarni prispevek na poseben tekoči račun pri enem izmed okenc zadrugnih bank do februarja naslednjega leta. Pobuda Pro Andes je namreč le drugi del širokopotezne akcije, ki se je pred nekaj leti začela s prvo odpravo, ki je prevozila Evropo, Rusijo, Sibirijo in Aljasko, ter se bo nadaljevala še z dvema špedicijama skozi Afriko in Azijo.

Pobudo, h kateri je pristopila tudi Zadrugna kraška banka, bodo kot že rečeno uradno predstavili vsem uslužbencem zadrugnih bank dežele Furlanije-Juljske krajine med božičnico (miklavževanjem), ki bo v soboto, 13. decembra, v zgornjem športnem centru. Prireditve, na katero so vabljeni vsi uslužbenci zadrugnih bank naše dežele, bo pripravila Zadrugna kraška banka v sodelovanju z Zadrugno kreditno banko iz Doberdoba in Zadrugno kreditno banko iz Sovodnje.

ŠPORT

ŠPORTNA MEDICINA

TEHNIKE PSIHOLOŠKEGA TRENINGA

ERIK DOLHAR

Italijanska atletska zveza je letos v okviru dejavnosti tehničnega in zdravstvenega sektorja priredila srečanje s športnim psihologom dr. Claudiom Robazzo.

Posvet je uvedla slovenska zdravnica dr. Irena Tavčar (na sliki pred dvajsetimi leti; leta 1977/78 je osvojila naslov najboljša zamejske športnice leta - ukvarjala se je z atletiko pri Boru). Dr. Robazza je imel osrednje predavanje o tehnikah psihološkega treninga ("mental training"). Ta oblika treninga ima le nekajletno zgodovino, postaja pa vedno večjega pomena pri pravilni pripravi športnikov. V glavnem skušamo pripeljati športnika do maksimalnega izkoriščanja njegovih sposobnosti s programirano fizično in tehnično pripravo, ob tem pa se večkrat pozablja druga plat treninga: psihološka priprava. Psihične sposobnosti pa je treba stalno trenirati, ravno toliko kot fizične in tehnične. Nedavne študije psihofiziologije so namreč dokazale, da se psihične sposobnosti športnikov, a tudi nešportnikov, lahko izboljšajo s pomočjo psihološkega treninga. V športnem gibanju, kjer si lahko le malo društev privoščijo svojega psihologa, je zato pomembno, da tako trenerji kot športniki sami popolnoma osvojijo tehnike psihološke priprave, ki omogoča doseg boljših rezultatov. Dr. Robazza je med glavne pojme tehnik psiholo-

škega treninga uvrstil predvsem osnovne spretnosti športnikov, vizualizacije, pravno napak, oblikovanje ciljev (goal setting), upravljanje psihične energije, koncentracijo in upravljanje čustev.

Na splošno lahko trdimo, da je psihološka priprava bistvena za vsakega športnika. Tega se dobro zavedamo tudi v mikrokozmosu zamejskega športnega gibanja, kjer marsikateri igralec ne uspe izkoristiti svojih izrednih telesnih veščin, ker je "z glavo drugje", pa naj bo to študij, delo, dekle ali še kaj drugega. Katero od naših društev pa bi si lahko privoščilo svojega psihologa?

SMUČANJE

PROGRAMI NOVEGA NAČELNIKA KOMISIJE ZŠSDI

Livio Rožič bo skušal organizirati kakovostna predavanja o tehniki

Kot smo že poročali, je bil 37-letni Gorican Livio Rožič (na sliki med društveno tekmo, ko je branil barve Olympie) pred kratkim izvoljen za predsednika smučarske komisije Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Poglejmo, s kakšnim programom se je predstavil naši javnosti.

"Najbolj si želim, da bi nam uspelo organizirati čim več predavanj o tehniki smučanja," je med drugim izjavil Rožič, "in da bi kot predavatelje povabili v našo sredo kako znano ime tako z italijanske kot s slovenske strani. Nadalje si želim, da bi zamejsko prvenstvo in zimske športne igre čimbolje uspeli in da bi mogoče potekali tudi v znamenju novosti."

Besedo je Rožič držal, saj je smučarska komisija ZŠSDI za četrtlet, 11. t.m. priredila v Trstu predavanje na temo "Snow time - carving evolution". Carving se na belih strminah vse bolj uveljavlja kot alternativa smučanju s klasičnimi smučmi, vendar pa še ni poznana v zadostni meri. Člani Smučarske komisije pri ZŠSDI so zato povabili medse strokovnjaka iz Pordenona Sandra Del Pupa, ki bo govoril o tehničnem in tehnološkem razvoju smučanja, pomenu carvinga z analizo materialov, tehničnim opisom, prikazom videoposnetkov, spregovoril pa bo tudi o hitrosti, nevarnostih in obnašanju na progi.

ED

ROLKANJE

OBRAČUN MLADINE OB KONCU SEZONE

Člani in prijatelji Mladine so se srečali 30. novembra pri "Bibcu", ki vodi kmečko-turistično podjetje v Križu.

Nedeljsko popoldne je bilo karseda slavnostno s podeljevanjem nagrad in priznanj najzaslužnejšim tekmovalcem Mladine (na sliki), kramljanje ob bogato obloženi mizi pa nadvse sproščeno. V takem vzdušju smo se pogovorili s pravo gonilno silo zamejskih rolkarjev Borisom Bogatcem.

Letošnja tekmovalna sezona je bila za barve kriškega športnega društva Mladina nadvse uspešna...

Sezono naših rolkarjev bi res označil za odlično. Dosegli smo zelo pomembne rezultate, predvsem glede na vztrajanje pri tem športu. V italijanskem prvenstvu smo dosegli zelo dobre rezultate od najmlajših do odraslih. Naj omenim le nekaj naših najmlajših tekmovalcev, ki bodo tudi v prihodnje nedvomno še napredovali in beležili velike uspehe: Mateja Paulina, Ana Košuta, Mateja Bogatec in Eros Sullini. Uspešni smo bili tudi v italijanskem pokalu, pri Grand Prixu: naši tekmovalci so po-

brali kar osem naslovov v različnih kategorijah, kar nam je prineslo tudi skupno zmago na društveni lestvici. Tudi na mednarodnih tekmovanjih so naši fantje in dekleta dosegli odlične rezultate na evropski in svetovni ravni. Ti rezultati so prav gotovo poročilo za nove uspehe. Med tekmovalci naj omenim Jaro Košuta, Matejo in Davida Bogatca: to so naši rolkarji, na katere veliko računamo tudi za naprej. Pri tem pa ne smem pozabiti na druge, kot je predvsem Rupil Maisero, ki je pri nas dejansko učitelj.

Kako bi lahko, vsaj v grobih obrisih, prikazal vaše prihodnje načrte?

Vedno imamo v glavi nekaj načrtov. Vztrajamo pri organizaciji tekmovanj, kar nam omogoča izboljšanje odnosov tudi z drugimi društvi. Vztrajamo predvsem pri mladih, za katere si prizadevamo, da napredujejo, v naše vrste pa skušamo privabiti tudi nove tekmovalce. O konkretnih načrtih lahko povem, da mislimo tudi letos prirediti Grand Prix, kot je pri nas na Krasu že običaj; obenem upamo, da se nam bo posrečilo prirediti tudi italijansko prvenstvo v samem tržaškem mestnem središču.

ED

ODBOJKA

TRENER SLOGAŠIČ DUŠAN BLAHUTA PREPUŠTIL MESTO FRANKU DRASIČU

Do drastičnega ukrepa je prišlo po petih porazih na šestih prvenstvenih tekmah B2-ligašic. Izjava tajnika Sloge Peterlina.

Slovaški strokovnjak Dušan Blahuta (na sliki, levo) je v torek, 2. t.m., odstopil s položaja trenerja odbojkaric Koimpexa NTKB, naše najboljša ženske šesterke, potem ko je dotlejš to ekipo dosegel le eno zmago v šestih krogih B2 lige. Blahuta je svojo odločitev sporočil pred torkovim prvim treningom po pekočem domačem porazu proti Dolu. Trening je tako vodil njegov pomočnik Marko Kralj. Vodstvo Sloge se je na začetku prejšnjega tedna nekajkrat sestalo, da bi našlo ustrezno rešitev. V četrtek, 4. t.m., nam je Športno združenje Sloge poslalo sledeče tiskovno sporočilo: "Po odstopu prof. Dušana Blahute z mesta trenerja ženske ekipe Koimpex Nuova Kreditna, ki nastopa v italijanski državni B2 ligi, in po pogovorih, ki jih je vodstvo društva imelo v teh dneh z njim in z ostalimi člani trenerskega aktivna SZ Sloge, sporočamo, da je bil za trenerja omenjene ekipe imenovan strokovnjak prof. Franko Drasič (na sliki, desno) in da bo naloge pomožnega trenerja še naprej opravljal Marko Kralj. Vodstvo društva se prof. Dušanu Blahuti zahvaljuje za do sedaj opravljeno delo. Prof. Blahuta ostaja še nadalje član trenerskega kolektiva SZ Sloge z drugimi zadolžitvami. Vodstvo ekip, ki jih zapušča prof. Drasič, bodo prevzeli drugi tren-

ri SZ Sloge." Za pojasnila smo se obrnili do tajnika SZ Sloge prof. Ivana Peterlina.

Zakaj ste se tako odločili?

Moram reči, da se za to pravzaprav nismo odločili mi. Do tega je prišlo, ker je po zadnji domači izgubljeni tekmi trener Dušan Blahuta dal ostavko, in to nepreklicno. Sam je ta svoj odstop utemeljil z razlago, da ne najde skupnega tehničnega jezika z igalkami in da je zato boljše, če se na samem začetku - preteklo je namreč šest kol od začetka prvenstva - umakne in prepusti mesto komu drugemu, ki bi z igalkami lahko vzpostavil boljši tehnični dialog. Do te zamenjave je tudi prišlo. Med tednom smo se pogovorili s starostno trenerjem pri Športnem združenju Sloge, prof. Frankom Drasičem, ki je to novo funkcijo prevzel, tako da bo do konca prvenstva on vodil to ekipo, ki nastopa v državni B2 ligi. Jasno je, da so

nastale vrzeli pri drugih ekipah, tistih, ki jih je do danes treniral prof. Drasič, vendar smo si te naloge pač porazdelili v društvu samem, tako da do večjih pretresov ni prišlo. Prišlo je do nekaterih menjav, rošad, skratka, sezona se nadaljuje s polno paro, tako kot se je začela.

Ta zamenjava pa ni takoj obrodila zaželenih sadov, saj so dekleta kljub novemu trenerju tudi tokrat izgubila...

Res je, sploh ni prinesla nikakršnih sadov: dekleta so izgubila tudi na gostovanju proti Baricelli 2000 z gladkim 3-0. To se pravi, da so razlogi za dosedanje poraze in neuspehe le mogoče globlji, kot so si mogoče tudi same igralke predstavljale, da gre samo za nesporazume s trenerjem. Zdi se, da bo treba tudi pri njih marsikaj urediti, sam pa bi dal zelo enostaven recept: več je treba trenirati, da pridejo rezultati!

ED

NAMIZNI TENIS

KRAS TELITAL ZAPOSLEN NA RAZNIH FRONTAH

Konec tedna so mladinske vrste Krasa Telital nastopile na dveh kvalifikacijskih turnirjih za uvrstitev na državno prvenstvo. V Terniju je slavil v najvišji starostni kategoriji z mladinko Vanjo Milič. Mateja Crismancich in Lisa Ridolfi sta se v nadaljevanju prebili do četrtnice finala, Paola Zavadal pa med šestnajsterico. Lisa Ridolfi in Eva Carli sta se izkazali pri deklicah, kjer sta prišli med prvih 32 uvrščenih. Od Krasovih deklic je najboljšo uvrstitev dosegla Alessia Gerebizza (med 16), Roberta Zavadal in Giada Vidoni pa med 32-erico. Martina Milič je med naraščajnicami dosegla od 5. do 8. mesta. Martina Tretjak je zmagala v svoji skupini in v izločilnem delu tekmovanja zasedla od 9. do 16. mesta. Roberta Zavadal in Roberta Ridolfi sta osvojili nekaj kvalifikacijskih točk z uvrstitvijo med 32-erico naraščajnic. Naraščajnika Boštjan Milič in Jurij Verč sta vsak v svoji skupini premagala po enega nasprotnika, kar pa ni zadostovalo za priustitev v drugi del tekmovanja. V mladinski konkurenci so za Kras Telital igrali sedem mladink in Bojan Simoneta. Poleg Vanje Milič, ki je premočno slavila pri mladinkah, je med prvih osem prišla le Daša Bresciani. V drugem krogu direktnega izločanja sta se morali pomeriti tudi sestrični Martina in Nina Milič. Slednja si je izborila nadaljevanje igre kot zmagovalka skupine in je med 32-erico izgubila z Martino. Ta se je prebila še za krog naprej (med 16). Dvema Krasovkama preboj iz skupine ni uspel, nekaj točk pa je osvojila Jasmin Kralj (med 64). Pridobljene točke se bodo v skupnem seštevku upoštevale dvojno.

V ponedeljek je bil v Zgoniku podoben turnir, a le za ekipe iz Furlanije-Juljske krajine.

ODBOJKA

MOŠKI: B1 LIGA: LA GORIZIANA KMEČKA B. - Sassuolo 3-1

B2 LIGA: SLOGA KOIMPEX - Mec & Gregory's 3-2

C: Finvolley - OLYMPIA AGRARIA TERPIN 1-3, SOČA UNITEKNO - Prevenire 3-0, Rigutti - BOR 3-0

D: Acli Ronchi - NAŠ PRAPOR 0-3.

ŽENSKO: C LIGA: OLYMPIA KMEČKA BANKA - Fiume Veneto 3-2, Farra - VAL IMSA BCC Sovodnje 1-3

D: Tecninox - SLOGA SAVA 3-1 Gonars - BOR FRIULIEXPORT 3-1.

AMATERSKI NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA: - ZARJA / GAJA 97 - Trivignano 2-1, PRIMORJE - Capriva 1-1, JUVENTINA - San Luigi 1-1

1. AMATERSKA LIGA: SOVODNJE - Edile Adriatica 4-0, Vesna - Pro Romans 2-2

2. AMATERSKA LIGA: PRIMOREC - MLADOST 1-2, BREG - Zaule 1-1

3. AL: CGS - ZARJA / GAJA B 4-0, Union - KRAS 0-3, Servola - BREG B 0-4.

KOŠARKA

C LIGA: Bravimarket Gemona - JADRAN NTKB 75-81 (43-36)

C2 LIGA: Amici del Basket - DOM AGOREST ROB ROY 82-77 (30-41)

D LIGA: BOR RADENSKA - Drago Basket 91-81, KONTOVEL LA NUOVA EDILE - Lega Nazionale 60-76, CICIBONA PREFE. MARSICH - Inter 1904 65-80

PROMOCIJSKA LIGA: BREG - Petrolchimica 65-69

15

ČETRTEK
11. DECEMBRA
1997

Z Novim glasom v novo leto!

RAZLIČNIMI TVOJ GLASOVI NOVI GLAS

✓ ***Pokloni sebi in prijateljem
naročnino na
Novi glas.***

***Vsakemu novemu naročniku darujemo koledar
Goriške Mohorjeve družbe za leto 1998***

LETNA NAROČNINA:

ITALIJA in SLOVENIJA 70.000 LIR,
INOZEMSTVO 100.000 LIR,
ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

NAVODILO ZA NAROČNIKE:

Obrazec izrežite ali fotokopirajte,
izpolnite ga v vseh delih in ga pošljite
po pošti ali osebno prinesite na tržiško
oz. goriško upravo Novega glasa -
Zadruga Goriške Mohorjeve.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 / 533177, FAX 0481 / 536978
34133 TRST, UL. DONIZETTI 3
TEL. 040 / 365473, FAX 040 / 775419

NAROČAM SE

NAROČITE SE LAHKO TUDI PO TELEFONU

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DATUM

PODPIS

NAROČAM PRIJATELJA

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DATUM

PODPIS NAROČNIKA

NOVI
GLAS

*primorski
tednik*